GEORGE S.CLASON

Người dịch: Hà My

NGƯỜI GIÀU CÓ THÀNH BABYLON

Cuốn sách làm giàu hiệu quả

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

Duong Kobo's Book Club

Tủ sách Kỹ thuật số
dành cho
Kindle & Kobo

SCAN TO JOIN

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

Số 4, Tống Duy Tân, Hàng Bông, Hoàn Kiếm, Hà Nội

ĐT: 0243 2852916

Website: www.nxbhanoi.com.vn

NGƯỜI GIÀU CÓ THÀNH BABYLON

George S. Clason

Hà My *dịch*

Chịu trách nhiệm xuất bản

TỔNG GIÁM ĐỐC

VŨ VĂN VIỆT

Biên tập: Đàm Thị Ly

Thiết kế bìa: Nguyễn Tuấn Khôi

Kỹ thuật vi tính: Linh Vũ

Sửa bản in: Thủy Nguyễn – Thanh Thủy

Liên kết xuất bản

Công ty Cổ phần Sách và Truyền thông MInh Quang

Địa chỉ:51/441, Đường Lĩnh Nam,P. Lĩnh Nam, Q. Quang Mai,TP. Hà Nội.

Hotline: 097 522 5265

Mã só thuế: 0108825768

Mã ISBN: 978-604-55-7750-9. In 5.000 cuốn, khổ 12x20cm, tại Công ty TNHH in thương mại Thuận Phát. Địa chỉ: Thôn Yên Vĩnh, xã Kim Chung, huyện Hoài Đức, TP. Hà Nội. Số xác nhận ĐKXB: 6- 2021/CXBIPH/56344/HN. Quyết định xuất bản số: 535/QĐ-HN, ngày 16/3/2021. In xong và nộp lưu chiểu năm 2021.

Tiền bạc là phương tiện để đo lường sự thành công của con người.

Tiền bạc là công cụ để tận hưởng những điều tốt đẹp trên thế gian.

Tiền sẽ đến với những ai hiểu được quy luật cơ bản của việc kiếm tiền.

Tiền bạc ngày nay vẫn bị chi phối bởi những quy luật tồn tại từ sáu ngàn năm trước, vào thời đại của những người đàn ông giàu có rảo bước trên đường phố Babylon.

TIỀN BẠC SẼ ĐẾN VỚI NHỮNG AI HIỂU ĐƯỢC QUY LUẬT CƠ BẢN CỦA VIỆC KIẾM TIỀN

1. Vỗ béo túi tiền

2. Kiểm soát chi tiêu

3. Sinh lời từ tiền của chính mình

4. Bảo vệ tài sản khỏi tổn thất

5. Biến nhà ở thành khoản đầu tư có lãi

6. Đảm bảo thu nhập trong tương lai

7. Tăng cường khả năng kiếm tiền

- Người giàu có thành Babylon -

"Một cuốn sách được viết từ những năm 1920 thì có thể giúp gì cho các nhà đầu tư hiện đại? Câu trả lời là rất nhiều. *NGƯỜI GIÀU CÓ THÀNH BABYLON* là một bộ truyện ngụ ngôn thú vị giải thích những quy tắc cơ bản của tiền bạc và sự giàu có của Georges Clason. Cuốn sách là món quà tuyệt vời cho các sinh viên mới tốt nghiệp hay bất kì ai đang cảm thấy choáng ngợp bởi thế giới tài chính rộng lớn. Ngay cả đối với những nhà đầu tư giàu kinh nghiệm nhất, thì tác phẩm vẫn là một cuốn sách hay và mới mẻ." - Tờ *Los Angeles Times.*

Trước mắt bạn là con đường tương lai dài bất tận. Trên con đường đó, bạn sẽ chạm mặt những tham vọng và mong muốn của bản thân.

Để biến tham vọng và mong muốn ấy thành sự thật, bạn phải là người giàu có. Hãy sử dụng các nguyên tắc tài chính được đề cập

trong cuốn sách này. Dựa vào chúng để giải phóng bạn khỏi số phận hai bàn tay trắng, thay vào đó là một chiếc ví đầy đặn, khiến cuộc sống của bạn đầy đủ và hạnh phúc hơn.

Giống như định luật vạn vật hấp dẫn, những định luật về tiền là phổ quát và không thay đổi. Hy vọng bạn sẽ thấy cuốn sách mang lại những lời khuyên có ích cho cá nhân bạn, cũng như rất nhiều người trước đó, trong hành trình tìm kiếm cánh cửa dẫn tới chiếc ví đầy đặn, tài khoản ngân hàng nhiều số không và một cuộc sống thoải mái về tài chính.

Lời tựa

Sự thịnh vượng của một quốc gia bắt đầu từ khả năng tài chính của mỗi cá nhân.

NGƯỜI GIÀU CÓ THÀNH BABYLON là lời khuyên hướng đến thành công cho một cá nhân bất kì nào. Thành công mà tôi nhắc tới ở đây chính là thành tựu đến từ khả năng và nỗ lực của chính bạn. Sự chuẩn bị đầy đủ sẽ là chìa khóa dẫn đến thành công. Hành vi của chúng ta cần được điều khiển bởi suy nghĩ và để suy nghĩ được đúng đắn thì chúng ta cần tới sự hiểu biết.

Cuốn sách có thể được coi như một bản tài liệu hướng dẫn việc kiểm soát tài chính với mục đích: Cung cấp cho người có tham vọng thành công có một cái nhìn sâu sắc hơn về cách kiếm tiền, giữ tiền và sinh lời từ số tiền đó.

Trong những trang tiếp theo sau đây, bạn sẽ được đưa trở về thành quốc Lưỡng Hà Babylon - cái nôi hình thành nên các quy tắc cơ bản của tài chính đã được công nhận và sử dụng trên toàn thế giới ngày nay.

Tôi rất vui khi có cơ hội đem đến cho độc giả nguồn cảm hứng để nhân dài những số không trong tài khoản ngân hàng, những cách để đạt được thành công trong lĩnh vực tài chính và cả các giải pháp cho vấn đề tài chính cá nhân.

Thông qua cuốn sách này, tôi cũng muốn gửi lời cảm ơn tới các giám đốc kinh doanh đã chia sẻ rộng rãi những câu chuyện này cho bạn bè, người thân, nhân viên và cộng sự của mình. Không có một sự ủng hộ nào lớn hơn việc nhiều doanh nhân thực chiến đánh giá cao bài học trong cuốn sách bởi chính họ là người đã tuân theo quy tắc rút ra từ các bài học và đạt được những thành tích đáng kể.

Babylon sở dĩ trở thành một thành phố giàu có nhất thế giới cổ đại

vì cư dân nơi đây đều là những người giàu có nhất thời đại ấy. Họ đánh giá cao giá trị của đồng tiền. Họ thực hành các nguyên tắc tài chính đúng đắn trong công cuộc kiếm tiền, giữ tiền và sinh lời từ tiền mình có. Họ tự kiếm về cho bản thân và họ có thứ mà tất cả chúng ta đều thèm muốn... đó là nguồn thu nhập cho tương lai.

G. S. C.

Kẻ khao khát tìm vàng

Bansir, một người thợ đóng xe ở Babylon, đang nản lòng đến cực độ. Anh ngồi trên bức tường thấp bao quanh khuôn viên, gương mặt buồn bã nhìn chằm chằm vào căn nhà và khu xưởng trần đơn sơ với một cỗ xe ngựa chưa hoàn thiện giữa sân.

Vợ Bansir thường xuyên đứng ở khung cửa. Ánh mắt giận dữ của cô nhắc nhở anh rằng đồ ăn ở trong nhà đã sắp cạn kiệt và anh cần phải hoàn thiện cỗ xe đang làm dở, tiếp tục đi đánh xe, đẽo, đánh bóng, tô sơn, kéo căng da qua vành bánh xe và chuẩn bị hàng để giao thì mới có thu nhập từ những khách hàng giàu có của mình.

Tuy vậy, thân hình vạm vỡ, mập mạp của Bansir vẫn yên vị trên bờ tường. Tâm trí chậm chạp của anh đang kiên nhẫn đấu tranh với một vấn đề mà anh không thể tìm ra câu trả lời. Ánh mặt trời nhiệt đới gay gắt đặc trưng của thung lũng Euphrates không ngừng rọi xuống anh. Còn những giọt mồ hôi thì nối nhau chảy dài trên trán Bansir rồi ngỡ ngàng rớt xuống bộ lông rậm rạp trên ngực anh.

Bên ngoài nhà Bansir là một bức tường với những bậc thang cao chót vót bao quanh cung điện của nhà vua. Gần đó là tòa tháp chọc trời của Đền thờ Bel. Nằm gọn trong bóng rủ của các công trình kiến trúc hùng vĩ là ngôi nhà đơn sơ, lụp sụp của Bansir và nhiều người khác. Babylon chính là nơi như thế - một sự kết hợp của sự hùng vĩ và bẩn thỉu, giàu có chói lóa và nghèo đói thảm hại, tất cả chen chúc, đan xen nhau trong các bức tường bảo vệ của thành phố mà không hề có một sự quy hoạch hay hệ thống nào.

Đằng sau nơi Bansir đang ngồi, nếu anh đủ quan tâm để quay lại nhìn, sẽ thấy những cỗ xe ngựa ồn ào của mấy người giàu có chen lấn nhau giữa các thương nhân đang bước đi trên đôi xăng-đan và kẻ ăn xin chân trần. Nhưng ngay cả những người giàu đó cũng bị buộc phải rẽ vào máng xối để nhường đường cho hàng dài nô lệ

vận chuyển bọc da dê nặng trĩu nước tưới cho vườn treo theo "công lệnh của nhà vua".

Bansir quá mải mê với vấn đề của mình mà bỏ quên sự hối hả của thành phố bận rộn này. Bất chợt, từ đâu đó, những âm thanh lanh lảnh quen thuộc từ cây đàn lia đã đánh thức anh khỏi cơn mộng ảo. Anh quay lại và nhìn vào khuôn mặt tươi cười dịu dàng của người bạn thân nhất, Kob Kobbi, một nhạc sĩ.

"Cầu các vị thần cho anh được tự do tự tại, người bạn tốt của tôi", Kobbi cất tiếng chào bằng những lời hoa mĩ, "Có vẻ các vị thần đã hào phóng vào ngày hôm nay với cả những người không lao động. Vận may của anh đến rồi. Tôi sẽ chia sẻ vận may đó với anh. Hãy vui lên, vì ví của anh sẽ đầy ắp tiền mà chẳng cần phải bỏ mồ hôi nước mắt trong xưởng, anh chỉ cần cho tôi vay hai đồng shekel cho tới khi hết bữa tiệc của các nhà quý tộc đêm nay. Anh sẽ không hối hận khi tôi quay trở lại đâu."

Bansir trả lời một cách u ám: "Nếu tôi có hai đồng shekel thì tôi cũng không thể cho ai vay, ngay cả anh, người bạn thân nhất của tôi, vì hai đồng vỏn vẹn ấy sẽ là toàn bộ tài sản của tôi. Chẳng ai lại cho người khác vay toàn bộ tài sản của mình cả, thậm chí dù cho đó có là người bạn thân nhất."

"Gì cơ", Kobbi thốt lên với vẻ ngạc nhiên vô cùng, "Anh thậm chí còn không có một đồng trong ví, vậy mà anh lại ngồi như một bức tượng trên tường thế này! Tại sao anh không mau chóng hoàn thành cỗ xe đó đi? Sao anh có thể thỏa mãn với những thú vui thượng lưu của mình như vậy chứ? Thật không giống với anh ngày thường chút nào, bạn của tôi ạ. Nguồn năng lượng vô tận của anh đã đi đâu rồi? Anh đang buồn phiền điều gì? Các vị thần đã giáng tai họa gì xuống đầu anh chăng?"

"Chắc hẳn đây phải là sự thống khổ giáng xuống từ các vị thần", Bansir đồng ý, "Mọi sự bắt đầu từ một giấc mơ, một giấc mơ vô nghĩa, tôi mơ rằng mình là một người đàn ông hào sảng với một chiếc túi lớn nặng trĩu vàng trên thắt lưng. Tôi có những đồng shekel để vô tư lự mà đem cho những người ăn xin; có những đồng tiền để mua quần áo đẹp cho vợ và bất cứ thứ gì tôi muốn cho bản thân mình; có những đồng vàng ấy khiến tôi cảm thấy yên tâm về tương lai và vì vậy tôi không ngần ngại chi tiêu. Đó thật là một cảm giác mãn nguyện tuyệt vời! Anh sẽ không còn biết tôi với tư cách một người lao động cần cù. Anh cũng sẽ không nhận ra vợ tôi, bởi khuôn mặt cô ấy sẽ tỏa sáng với niềm hạnh phúc và không có một nếp nhăn. Cô ấy sẽ lại là cô gái tươi trẻ của

những ngày đầu khi chúng tôi mới kết hôn."

"Một giấc mơ thật tuyệt vời", Kobbi nhận xét, "nhưng tại sao những cảm giác êm ái như vậy lại khiến anh biến thành một bức tượng u sầu ngồi trên tường chứ?"

"Tại sao ư! Bởi vì khi tôi thức dậy và chợt nhớ ra túi tiền của mình trống rỗng, tôi cảm thấy bối rối. Chúng ta rốt cuộc cũng chỉ là những kẻ ngồi chung trên một chiếc thuyền mà thôi. Hồi nhỏ, chúng ta cùng nhau tìm đến các linh mục để học hỏi. Khi còn trẻ, chúng ta đã chia sẻ niềm vui cùng nhau. Còn đến lúc trưởng thành, chúng ta vẫn luôn là những người bạn thân. Chúng ta hài lòng với cuộc sống của riêng mình, hài lòng với việc cần mẫn kiếm tiền và tiêu tiền một cách thoải mái. Chúng ta đã kiếm tiền trong suốt những năm qua, nhưng để được nếm trải niềm vui của sự giàu có, chúng ta lại phải mơ mới có được? Ha! Chúng ta có khác gì những con cừu ngu ngốc không? Chúng ta đang sống ở thành phố giàu nhất trên thế giới. Các vị khách lữ hành đã nói không có miền đất nào sánh bằng sự giàu sang ở đây. Sống giữa sự giàu có nhất, vậy mà chính chúng ta lại chẳng hề biết tới sự giàu có. Sau nửa đời lao động vất vả, anh, người bạn thân nhất của tôi, đã rút ra một chiếc ví rỗng và nói với tôi, 'Tôi có thể vay hai đồng shekel lẻ cho đến hết bữa tiệc của quý tộc đêm nay không?' Và sau đó, tôi trả lời thế nào? Tôi đã nói rằng, 'Túi của tôi đây.' Nhưng tôi sẽ sẵn sàng chia sẻ những gì tôi có trong ví của mình cho anh chứ? Không, tôi đã thừa nhận rằng túi tiền của tôi trống rỗng chẳng khác gì của anh. Vậy vấn đề ở đây là gì? Tại sao chúng ta không thể có được nhiều vàng bạc hơn hay ít nhất là có đủ số tiền để mua thực phẩm và quần áo hằng ngày?"

"Hãy nghĩ xem, cả những đứa con trai của chúng ta nữa", Bansir tiếp tục, "chẳng phải chúng rồi sẽ đi theo bước chân của cha chúng hay sao? Chúng và gia đình của chúng, rồi đến những đứa con trai của chúng nữa, rồi đến cả gia đình của con trai chúng, liệu có được sống giữa kho báu vàng bạc? Hay cũng giống như chúng ta, chúng sẽ hài lòng với bữa ăn có sữa dê chua cùng cháo?"

"Chưa bao giờ, trong suốt những năm qua, anh lại nói chuyện như thế này, Bansir ạ." Kobbi bối rối.

"Đúng là chưa bao giờ trong những năm tháng đó tôi lại suy nghĩ như thế này. Từ sáng sớm, cho đến khi chiều tà, tôi chỉ lao động miệt mài chế tạo ra những cỗ xe tốt nhất mà không ai có thể chế tạo được, tất cả nhằm nuôi giữ một hy vọng mong manh rằng một ngày nào đó, các vị thần sẽ nhận ra được công sức xứng đáng của

tôi và ban cho tôi sự thịnh vượng. Vậy nhưng họ chưa bao giờ nhận ra. Cuối cùng, tôi hiểu rằng họ sẽ không bao giờ nhận ra được sự nỗ lực của tôi. Vì thế tôi rất buồn. Tôi ước được trở thành một người đàn ông hào sảng, sở hữu nhiều đất đai, gia súc và một bộ cánh đẹp. Tôi sẵn sàng lao động vì điều đó với tất cả sức lực trên lưng, kỹ năng trong tay, cùng với sự tinh ranh trong tâm trí, tôi chỉ ước rằng công sức lao động của mình được khen thưởng một cách công bằng. Vậy vấn đề với chúng ta là gì? Một lần nữa tôi phải hỏi cậu! Tại sao chúng ta lại không thể có được dù chỉ là một phần của cải của những kẻ đã quá giàu có?"

"Giá mà tôi biết câu trả lời!" Kobbi nói, "Tôi cũng chẳng hài lòng hơn anh là bao. Thu nhập từ chiếc đàn lia của tôi luôn nhanh chóng biến mất. Tôi thường xuyên phải lên kế hoạch và chắt chiu từng đồng để đảm bảo rằng gia đình tôi sẽ không đói. Sâu trong tim tôi vốn có một khát khao sâu sắc muốn có một cây đàn lia đủ lớn để nó có thể tạo nên những âm thanh tuyệt đẹp phát ra từ tâm trí tôi. Với một nhạc cụ như vậy, liệu tôi có thể viết những bản nhạc hay hơn tất cả những gì nhà vua đã nghe trước đây không?"

"Anh thực xứng đáng có được một chiếc đàn lia như vậy. Không có một người đàn ông nào ở Babylon này có thể khiến cây đàn tạo nên được tiếng hát ngọt ngào hơn anh, thậm chí tiếng đàn còn khiến các vị thần cũng phải nhảy múa. Vậy nhưng làm sao có thể đạt được điều ấy khi cả hai chúng ta đều nghèo như những nô lệ của nhà vua? Anh hãy lắng nghe tiếng chuông đi! Họ đang tới đây đấy." Bansir chỉ vào hàng dài những người vác nước lưng trần tắm mồ hôi đang nhọc nhằn bê nước dọc theo con phố dẫn từ dòng sông lên. Cứ năm người một vắc nước bọc da dê nặng trĩu đi thành hàng.

"Quả là một người đàn ông đẹp mã, kẻ đang đi dẫn trước bọn họ ấy." Kobbi chỉ người đeo chiếc chuông đang đi trước đoàn người, "Một người đàn ông có sức hút."

"Những kẻ khác trong dòng người ấy cũng đẹp", Bansir đồng ý, "Cũng như chúng ta vậy. Những người đó cao ráo, trong số họ có những người tóc vàng đến từ phía bắc, những người da đen đến từ phía nam, những người da nâu nhỏ nhắn tới từ các nước láng giềng gần đây. Tất cả đều đang diễu hành cùng nhau từ bờ sông đến khu vườn treo, liên tục, ngày này qua ngày khác, năm này qua năm khác. Chẳng có hạnh phúc nào để họ mong chờ. Chỉ có giường rơm để ngủ, cháo hạt cứng để ăn. Thật đáng thương cho những kẻ cơ bắp nghèo đói đó, Kobbi à!"

“Đáng thương thật. Nhưng tôi thấy họ cũng không khác chúng ta là mấy, mặc dù chúng ta vẫn tự nhận bản thân là những kẻ tự do.”

“Sự thật mất lòng, Kobbi à. Chúng ta không muốn tiếp tục sống chật vật như vậy hết năm này qua năm khác. Vậy nên chúng ta cứ làm việc, làm việc, suốt ngày làm việc! Nhưng mọi chuyện thật chẳng đi đến đâu cả.”

“Liệu chúng ta có thể tìm ra cách làm giàu như người khác không?” Kobbi hỏi.

“Có lẽ chúng ta sẽ học hỏi được bí mật gì đó từ những người sáng suốt hơn”, Bansir đăm chiêu trả lời.

“Mới hôm nay thôi”, Kobbi nói, “Tôi đã gặp một người bạn cũ của chúng ta, Arkad, anh ấy đang cưỡi trên một cỗ xe vàng. Anh ấy không lờ phớt tôi như một việc bình thường mà những người ở vị trí anh ấy hoàn toàn có quyền để làm. Thay vào đó, anh vẫy tay chào và trao cho tôi một nụ cười ấm áp, Kobbi, một nhạc sĩ.”

“Arkad được coi là người giàu có nhất ở Babylon”, Bansir trầm ngâm suy nghĩ.

“Giàu có tới mức dường như đến nhà vua cũng tìm kiếm viện trợ từ số vàng của anh ấy khi kho bạc gặp vấn đề”, Kobbi trả lời.

“Giàu có tới mức”, Bansir ngắt lời, “Tôi sợ nếu tôi gặp Arkad trong một ngõ tối, tôi sẽ không kiềm được mà đặt tay mình lên chiếc túi tiền béo bở của anh ấy.”

“Vô nghĩa thôi”, Kobbi trách móc, “Sự giàu có của một người đàn ông không nằm trong chiếc ví mà anh ta mang theo. Một chiếc ví béo bở cũng sẽ nhanh chóng biến mất nếu nó không có dòng vàng ổn định để nạp vào. Arkad có thu nhập liên tục giúp ví của anh ta luôn đầy, bất kể anh ta có chi tiêu tự do đến đâu chăng nữa.”

“Phải rồi, là thu nhập”, Bansir đồng ý, “Tôi chỉ ước rằng mình có dòng thu nhập liên tục chảy vào ví dù tôi có đang ngồi không hay đi du lịch đến những vùng đất xa xôi. Arkad hẳn phải biết cách làm thế nào để có được dòng thu nhập ổn định. Chẳng biết liệu anh ta có sẵn lòng dạy cho một kẻ đầu óc chậm chạp như tôi không?”

“Tôi nghĩ Arkad đã truyền dạy kiến thức của mình cho con trai anh ấy, Nomasir”, Kobbi trả lời, “Chẳng phải người đó đã đến Nineveh và theo như lời bàn tán ở các nhà trọ, Nineveh đã trở

thành một trong những người đàn ông giàu nhất thành phố đó mà không cần tới sự trợ giúp từ cha mình?"

"Kobbi, anh vừa cho tôi một ý tưởng tuyệt vời." Một ánh sáng mới lóe lên trong đôi mắt của Bansir, "Sẽ chẳng mất gì để xin lời khuyên khôn ngoan từ một người bạn tốt, và Arkad vẫn luôn là một người bạn tốt. Đừng bận tâm đến việc ví của chúng ta luôn trống rỗng như tổ chim ưng từ một năm trước. Đừng để điều đó giữ chân chúng ta lại. Chúng ta đang lo lắng về cách kiếm vàng giữa một đống vàng đấy. Đi nào, hãy tìm Arkad và hỏi cách để chúng ta cũng có thể có được thu nhập cho chính mình."

"Nói hay lắm, Bansir. Anh khiến tôi nhận ra lý do tại sao chúng ta chưa bao giờ có được sự giàu có. Đó là vì chúng ta chưa bao giờ chủ động tìm kiếm sự giàu có. Anh đã cần mẫn bao nhiêu năm nay để tạo nên những cỗ xe ngựa vững chắc nhất Babylon. Anh cống hiến tất cả vì mục tiêu đó. Vì vậy, anh thành công chỉ trong mục tiêu ấy. Tôi đã cố gắng để trở thành người chơi đàn lia điệu nghệ. Và, tôi cũng thành công.

Trong những mục tiêu mà chúng ta nỗ lực hết mình, chúng ta đều thành công. Các vị thần định sẵn đó là con đường dẫn tới thành công của chúng ta. Nhưng bây giờ, chúng ta đã tìm thấy một ánh sáng mới chói lóa như thể phát ra từ mặt trời mọc. Ánh sáng đó sẽ dẫn đường cho chúng ta hướng tới sự thịnh vượng. Với sự khai sáng mới này, chúng ta sẽ tìm ra cách chính đáng để thực hiện mong muốn của mình."

"Chúng ta hãy đến chỗ Arkad ngay trong ngày hôm nay", Bansir hối thúc.

"Và chúng ta hãy rủ thêm những người bạn thời thơ ấu của chúng ta, những người cũng không có gì hơn chúng ta cả, để tham gia với chúng ta và chia sẻ những tri thức này với chúng ta."

"Anh vẫn luôn là người biết suy nghĩ cho người khác, Bansir ạ. Chính vì vậy mà anh có rất nhiều bạn bè. Được, hãy làm như anh nói. Hãy lên đường ngay hôm nay cùng với tất cả những người bạn của chúng ta."

Kẻ giàu có nhất Babylon

Xưa kia, tại Babylon cổ đại, có một người đàn ông giàu có tên Arkad. Hầu hết mọi người ở khắp nơi đều biết tới danh tiếng về khoản gia tài kếch xù của ông. Arkad cũng nổi tiếng là một người hào phóng. Ông thường xuyên đóng góp cho từ thiện. Ông chi tiêu phóng khoáng cho gia đình và bản thân. Vậy mà mỗi năm, lượng vàng bạc của ông vẫn tăng gấp nhiều lần so với con số đã chi ra.

Rồi, những người bạn cũ tìm tới ông để hỏi: "Người bạn Arkad thân mến, anh may mắn hơn chúng tôi rất nhiều. Hiện giờ, anh đã trở thành người giàu có nhất ở Babylon trong khi chúng tôi vẫn còn chật vật kiếm sống qua ngày. Anh được mặc những bộ quần áo đẹp nhất và thưởng thức những món ăn sơn hào hải vị, trong khi chúng tôi buộc phải hài lòng với việc có đủ cơm ăn, áo mặc từng ngày.

Ấy thế mà đã có một khoảng thời gian chúng ta rất giống nhau. Chúng ta học cùng một thầy, chơi trên cùng một sân. Cả trong việc học lẫn chơi, anh không tỏ ra sáng láng hơn chúng tôi là mấy. Và trong suốt những năm sau đó, anh cũng không cho thấy mình là một công dân đáng kính hơn chúng tôi.

Anh cũng không làm việc chăm chỉ hay trung thành hơn chúng tôi, ít nhất trên những phương diện mà chúng tôi có thể đánh giá. Vậy tại sao số phận lại ưu ái cho anh những điều tốt đẹp nhất của cuộc sống mà bỏ qua chúng tôi?"

Arkad đã giải thích với họ rằng: "Nếu anh không kiếm được tiền nhiều hơn mức vừa đủ để tồn tại trong những năm qua, thì đó là vì anh đã không học hoặc không quan sát được các quy luật chi phối việc kiếm tiền."

"Nữ thần tai ương không ban phát vận may vĩnh cửu cho bất cứ ai. Ngược lại, bà ta sẽ hủy diệt những kẻ đã được cho không vàng bạc và của cải. Bà sẽ nguyền rủa những kẻ tiêu xài bừa bãi sớm

tiêu tan tất cả số vàng họ nhận được. Họ sẽ chỉ còn lại sự thèm khát và ham muốn không thể thỏa mãn. Rồi có những người được ban phước trở thành những kẻ hà tiện khốn khổ, không dám tiêu xài vì biết họ không có khả năng tự kiếm tiền. Họ cũng sẽ bị nguyền rủa bởi nỗi sợ bị trộm cướp và tự trói buộc bản thân vào một cuộc sống khốn khổ và trống rỗng.

Cũng có những kẻ có thể lấy số vàng bạc được ban bởi định mệnh để kiếm thêm cho chính mình và sống hạnh phúc, vui vẻ dựa vào đó. Nhưng số đó thực rất ít, tôi chỉ biết họ qua những tin đồn. Hãy thử nghĩ lại về những kẻ đột nhiên được ban cho một gia tài mà xem, liệu mọi chuyện có xảy ra như vậy không?"

Bạn bè của Arkad thừa nhận rằng những người đàn ông đột nhiên thừa hưởng sự giàu có mà họ biết đều chịu chung một số phận như vậy. Họ muốn anh giải thích làm thế nào anh trở nên giàu có, và anh ta tiếp tục:

"Khi còn trẻ, tôi đã tự nhìn lại bản thân và xem xét lại tất cả mọi điều tốt đẹp, hạnh phúc trong cuộc đời mình. Và tôi nhận ra sự giàu có là nền tảng để có được sự hạnh phúc ấy.

Tiền bạc là sức mạnh. Có tiền bạc, rất nhiều thứ sẽ trở nên có thể.

Ta có thể trang trí nhà với những nội thất phong phú nhất.

Ta có thể ra biển xa để khám phá thế giới.

Ta có thể thưởng thức món ngon ở những vùng đất xa xôi.

Ta có thể mua đồ trang trí từ những người đẽo vàng và đánh bóng đá.

Ta thậm chí có thể xây dựng những ngôi đền hùng vĩ cho các vị thần.

Ta có thể làm tất cả những điều này và nhiều thứ khác để tạo nên niềm vui cho sáu giác quan và sự hài lòng cho tâm hồn mình.

Và, khi tôi nhận ra tất cả những điều này, tôi đã quyết định rằng sẽ dành về cho mình mọi điều tốt đẹp nhất trong cuộc sống. Tôi sẽ không trở thành một người đứng từ xa, ghen tị nhìn người khác hưởng thụ mọi thứ. Tôi sẽ không bằng lòng với một bộ quần áo tạm bợ và những gì mà một người đàn ông nghèo thấy hài lòng. Ngược lại, tôi sẽ coi mình là vị khách trong bữa tiệc của những điều tốt đẹp.

Như các bạn đã biết, tôi chỉ là con trai của một tiểu thương trong một đại gia đình - người không có hy vọng nhận được quyền thừa kế.

Giống như các anh đã nhận xét một cách thẳng thắn, tôi cũng chẳng được ban cho sức mạnh hay trí tuệ vượt trội thiên bẩm. Vì vậy, tôi quyết định, để đạt được những gì tôi muốn, tôi cần nhiều thời gian và học tập không ngừng.

Tất cả chúng ta đều có thời gian. Mỗi người trong các anh đã dành thời gian để kiếm tiền. Tuy nhiên, như anh đã nói, điều duy nhất khiến anh tự hào chính là một gia đình ấm cúng.

Về học tập, không phải những người thầy thông thái đã dạy chúng ta rằng có hai loại học tập: một là những thứ chúng ta đã học và biết, loại còn lại là phương pháp chúng ta tự tìm hiểu về thứ mà chúng ta chưa biết?

Vì vậy, tôi đã quyết định tìm hiểu, làm thế nào để một người có thể tích lũy của cải, và khi học xong, tôi sẽ coi đó là mục tiêu của bản thân để rồi cố gắng thực hiện nó thật tốt. Bởi, 'chúng ta nên tận hưởng khi ánh sáng mặt trời vẫn còn sáng, vì nỗi buồn sẽ giáng xuống khi chúng ta khởi hành trên con đường bóng tối của thế giới linh hồn?'

Tôi tìm được việc phụ ghi chép ở khu lưu trữ, và hàng giờ mỗi ngày, tôi làm việc với những phiến chữ bằng đất sét. Tuần này qua tuần khác, tháng này qua tháng khác, tôi đã làm việc, nhưng thu nhập của tôi không khá lên chút nào. Chi tiêu cho thức ăn, quần áo, cống nạp cho các vị thần, và các khoản chi tiêu khác mà tôi không thể nhớ được là gì đã chiếm hết thu nhập của tôi. Nhưng tôi vẫn giữ vững quyết tâm.

Vào một ngày nọ, Algamish, kẻ cho vay tiền, đến nhà thị trưởng thành phố và đặt mua một bản sao của Bộ Luật thứ chín, anh ta đã nói với tôi, 'Tôi phải có được bộ luật trong vòng hai ngày, nếu anh hoàn thành công việc trong đúng thời gian, tôi sẽ thưởng cho anh hai đồng.'

Và tôi đã cố gắng làm việc hết sức, nhưng bộ luật thực sự quá dài, khi Algamish trở lại, công việc vẫn chưa hoàn thành. Ông ta vô cùng tức giận, nếu tôi mà là nô lệ của ông ta thì tôi đã bị ăn no đòn rồi. Nhưng vì biết thị trưởng thành phố sẽ không cho phép ông ta làm tôi bị thương, nên tôi không hề sợ, tôi đã nói với ông ta, 'Algamish, ông là một người giàu có. Hãy nói cho tôi biết, làm thế

nào để tôi cũng trở nên giàu có, và nếu ông nói cho tôi biết, cả đêm nay tôi sẽ thức để chạm khắc đất sét, đến khi mặt trời mọc, bộ luật của ông sẽ hoàn thành.'

Ông ta mỉm cười với tôi và trả lời rằng: 'Ngươi là kẻ ranh mãnh thẳng thắn, nhưng ta đồng ý với thỏa thuận này.'

Cả đêm hôm đó tôi thức chạm trổ, mặc cho lưng và mùi bấc làm đầu tôi đau nhức đến mức mờ mắt. Nhưng đúng thời hẹn khi Algamish trở lại lúc trời sáng, các phiến đá đã hoàn thành.

Tôi nói với ông ta: 'Bây giờ tới lượt ông hoàn thành lời hứa.'

'Ngươi đã hoàn thành phần của mình trong thỏa thận, chàng trai trẻ', ông ta nói với tôi một cách từ tốn, 'và ta cũng sẵn sàng hoàn thành phần của mình, ta sẽ nói với anh những điều anh muốn vì ta cũng già rồi, và các ông già vẫn thường hay nói lắm. Khi người trẻ tìm tới người già để xin lời khuyên, họ sẽ nhận được trí tuệ tích lũy cả một đời. Nhưng người trẻ thường nghĩ người già chỉ biết về những điều đã qua, vì vậy kiến thức đó không để làm gì. Nhưng hãy nhớ điều này, mặt trời tỏa sáng hôm nay cũng chính là mặt trời tỏa sáng khi cha ngươi được sinh ra, và vẫn là mặt trời tỏa sáng khi đứa cháu cuối cùng của ngươi trở về với bóng tối.'

Ông ta nói tiếp: 'Suy nghĩ của tuổi trẻ là ánh sáng rực rỡ, giống như thiên thạch tỏa sáng trên bầu trời, nhưng trí tuệ theo năm tháng lại là những ngôi sao tỏa sáng bất di bất dịch mà dựa vào đó người thủy thủ có thể tìm được đường về nhà.

Hãy nhớ kỹ lấy lời nói của ta, vì nếu không, ngươi sẽ không thể hiểu được sự thật ta đã chia sẻ với ngươi, và ngươi nghĩ là công sức cả đêm qua của ngươi đã đổ sông đổ bể.'

Sau đó, ông ta nhìn chằm chằm vào tôi qua cặp lông mày xù xì và nói với giọng điệu trầm, mạnh mẽ: 'Ta đã tìm thấy con đường dẫn đến sự giàu có khi ta quyết định rằng một *phần của tất cả những gì ta kiếm được là của ta*. Và ngươi cũng vậy.'

Sau đó, ông tiếp tục liếc tôi bằng con mắt xuyên thấu rồi không nói gì thêm nữa.

'Tất cả chỉ có thế thôi sao?' Tôi hỏi.

'Thế là đủ để thay đổi trái tim của một người chăn cừu thành một người cho vay tiền.' Ông trả lời.

‘Nhưng tất cả những gì tôi kiếm được là của tôi, phải không?’ Tôi hỏi.

‘Không hề!’ Ông trả lời, ‘Không phải ngươi phải trả tiền cho thợ may à? Còn người làm xăng-đan thì sao? Ngươi không trả tiền thức ăn à? Liệu ngươi có thể sống ở Babylon này mà không chi tiêu gì? Thu nhập trong bao nhiêu tháng qua của ngươi đi đâu rồi? Bao nhiêu năm qua nữa chứ? Ngu xuẩn! Ngươi đang phải trả tiền cho tất cả mọi người, trừ chính ngươi. Thật ngớ ngẩn, ngươi đang lao động cho kẻ khác. Chi bằng ngươi đi làm nô lệ và làm việc theo lời chủ nhân để được cấp cái ăn, cái mặc. Kể cả ngươi giữ được cho mình một phần mười của tất cả những gì ngươi kiếm được, thì ngươi sẽ có bao nhiêu trong vòng mười năm chứ?’

Vận dụng kiến thức toán học còn nhớ, tôi đã trả lời: ‘Bằng với số tiền tôi kiếm được trong một năm.’

‘Ngươi chỉ nói đúng một nửa sự thật.’ Ông vặn lại. ‘Mỗi miếng vàng ngươi tiết kiệm được là một tên nô lệ của ngươi. Mỗi một đồng mà nó kiếm được là đồng con và đồng con này cũng có thể kiếm thêm về cho ngươi. Nếu ngươi muốn trở nên giàu có, thì mọi đồng tiết kiệm đều phải kiếm về được cho ngươi, và những đồng con của chúng cũng vậy, có như thế thì ngươi mới có được những thứ xa hoa ngươi luôn khao khát.’

‘Ngươi nghĩ ta đã lừa ngươi làm việc cả đêm dài.’ Ông tiếp tục, ‘nhưng thực tế ta đang trả cho ngươi gấp hàng ngàn lần thứ ngươi bỏ ra nếu ngươi có đủ trí thông minh để hiểu được điều ta đang nói.’

‘Một phần của tất cả những gì ngươi kiếm được đều là của ngươi. Số đó không được phép ít hơn một phần mười bất kể dù ngươi kiếm được bao nhiêu đi nữa. Số đó có thể nhiều hơn nếu ngươi muốn. Hãy chi tiêu cho mình trước. Đừng trả cho thợ may và thợ giày nhiều hơn số ngươi có thể trả từ số tiền còn lại, và hãy chắc chắn rằng sau đó ngươi vẫn còn đủ tiền cho thực phẩm, từ thiện và cống nạp cho các vị thần.’

‘Sự giàu có giống như một cái cây, lớn lên từ một hạt giống nhỏ. Đồng đầu tiên ngươi tiết kiệm được là hạt giống cây sẽ lớn. Càng trồng sớm, cây sẽ càng phát triển tốt. Và nếu ngươi cố gắng chăm chút, tưới táp cho cây bao nhiêu thì càng có thể đắm mình trong sự thỏa mãn dưới bóng mát của cây bấy nhiêu.’

Nói xong, ông ta bê phiến đá và đi.

Tôi đã nghĩ rất nhiều về những gì ông ta nói, mọi thứ đều có vẻ hợp lý. Vì vậy, tôi quyết định thử. Mỗi lần nhận được lương, tôi lấy ra một trong mười đồng để cất đi. Và kỳ lạ thay, tôi dường như không cảm thấy thiếu thốn hơn gì so với trước đây. Tôi gần như không nhận ra sự khác biệt khi chi tiêu hàng tháng không có một đồng đó. Nhưng tôi thường xuyên bị cám dỗ, khi tích trữ của tôi bắt đầu nhiều lên, vào việc tiêu số tiền ấy cho những mặt hàng mà các thương nhân bày bán ngoài phố được đưa tới bởi lạc đà và tàu từ vùng đất Phoenicia. Nhưng tôi đã kiềm chế.

Tháng thứ mười hai kể từ khi gặp Algamish, ông ta trở lại và nói với tôi: 'Con trai, ngươi có trả cho mình một phần mười lương hàng tháng trong năm vừa qua không?'

Tôi trả lời một cách tự hào, 'Vâng, thưa ngài, tôi đã làm như vậy.'

'Tốt lắm!' Lời khen của ông khiến tôi vui mừng. 'Vậy ngươi đã làm gì với số tiền ấy?'

'Tôi đã đưa nó cho Azmur, người đúc gạch, anh ta nói với tôi rằng anh ta sẽ ra khơi và khi tới Tyre, anh ta sẽ mua cho tôi những viên ngọc quý hiếm của Phoenicia. Khi anh ta trở về, chúng tôi sẽ bán chúng với giá cao và chia lãi.'

'Mọi kẻ ngốc đều phải học từ lỗi lầm của mình', ông gầm gừ, 'nhưng tại sao ngươi lại tin kiến thức về đồ ngọc của một người làm gạch chứ? Ngươi có đến lò bánh mì để hỏi về các ngôi sao không? Không, ta thề trên cái áo của ta là ngươi sẽ phải đến hỏi nhà chiêm tinh nếu ngươi là người có não. Tiền tiết kiệm của ngươi chẳng còn nữa, anh bạn trẻ; ngươi đã nhổ cây giàu có của mình từ tận rễ. Nhưng ngươi hãy trồng cái cây khác. Hãy thử lại. Và lần tới, nếu ngươi cần lời khuyên về đồ trang sức, hãy đến hỏi nhà buôn ngọc. Nếu ngươi cần hiểu về cừu, hãy đến với người chăn nuôi gia súc. Lời khuyên là một thứ được cho đi miễn phí, nhưng hãy chú ý, ngươi chỉ cần lấy đi những gì đáng lấy thôi. Kẻ đi nhận lời khuyên về tiền tiết kiệm từ một người thiếu kinh nghiệm trong các vấn đề đó sẽ phải trả giá bằng tiền tiết kiệm của mình để nhận ra sự sai trái trong lời khuyên của họ.' Nói rồi, ông đi mất.

Và đúng như lời ông ấy nói. Người Phoenicia là những kẻ vô lại, họ đã bán cho Azmur các mảnh thủy tinh vô giá trị trông giống như đá quý. Vì Algamish đã cảnh báo trước, nên hằng tháng tôi lại tiết kiệm từng đồng, bấy giờ tôi đã hình thành được cho mình thói quen tiết kiệm nên điều đó không còn khó khăn nữa.

Mười hai tháng sau, Algamish lại tìm đến phòng lưu trữ và nói với tôi. 'Ngươi đã đạt được tiến bộ gì kể từ lần cuối ta gặp ngươi rồi?'

'Tôi đã tự trả tiền cho bản thân đều đặn.' Tôi trả lời, 'và tiền tiết kiệm của tôi được ủy thác cho Aggar, thợ làm khiên, để mua đồng, và cứ đến tháng thứ tư, anh ta sẽ trả tiền lãi cho tôi.'

'Tốt lắm. Vậy ngươi đã làm gì với số tiền lãi đó?'

'Tôi đã có một bữa tiệc tuyệt vời với mật ong, rượu vang hảo hạng và bánh mặn. Ngoài ra, tôi đã mua cho mình một chiếc áo mới màu đỏ tươi. Và một ngày nào đó, tôi sẽ mua cho mình một con ngựa non để cưỡi.'

Algamish cười, 'Ngươi đã tiêu luôn cả con của những đồng tiết kiệm của mình. Vậy ngươi mong chúng phải làm việc cho ngươi thế nào đây? Và làm thế nào để chúng có thể sinh sôi thêm con mà làm việc cho ngươi? Trước tiên, ngươi hãy xây dựng cho mình một đội quân nô lệ bằng vàng và sau đó ngươi mới có thể thoải mái thưởng thức nhiều bữa tiệc phong phú mà không cần phải thấy tội lỗi.' Nói rồi, ông lại quay lưng đi.

Tôi không gặp lại ông ta sau hai năm, rồi ông trở lại một lần nữa, trên gương mặt ông đầy nếp nhăn sâu thẳm và đôi mắt thì rủ xuống, ông ta đã già đi và nói với tôi, 'Arkad, ngươi đã đạt được sự giàu có mà ngươi mơ ước chưa?'

Tôi trả lời, 'Chưa phải tất cả những gì tôi mong muốn, nhưng tôi đã đạt được một vài thứ, tài sản của tôi tăng lên, và số thặng dư cũng sinh sôi thêm?'

'Vậy ngươi vẫn nhận lời khuyên từ người thợ đúc gạch chứ?'

'Về việc làm gạch, anh ta đã đưa ra được những lời khuyên tốt', tôi đáp.

'Arkad, ngươi đã học được bài học từ sai lầm của mình. Trước tiên, ngươi học cách sống ít hơn từ số tiền mình có thể kiếm được. Tiếp theo, ngươi học cách tìm kiếm lời khuyên ở những người có năng lực từ chính trải nghiệm của họ. Và cuối cùng, ngươi đã học được cách khiến cho vàng phải làm việc cho mình.'

'Ngươi đã tự dạy mình cách kiếm tiền, giữ tiền và sử dụng nó. Do đó, ngươi đã có đủ khả năng cho một vị trí nhiều trách nhiệm hơn. Ta đang dần trở thành một lão già rồi. Các con trai của ta chỉ nghĩ đến việc chi tiêu và không nghĩ đến việc kiếm tiền. Ta còn

nhiều việc phải trông nom nhưng ta đã quá già yếu. Nếu ngươi có thể đến Nippur và chăm sóc cho vùng đất của ta ở đó, ngươi sẽ trở thành đối tác của ta và sẽ được ta chia sẻ phần tài sản đó.'

Thế là tôi đã đến Nippur và cai quản vùng đất rộng lớn của ông ta. Vì tôi đầy tham vọng và nắm vững ba định luật để quản lý của cải, nên tôi đã khiến giá trị tài sản của ông ta tăng lên rất nhiều lần so với trước kia. Tôi trở nên giàu có và khi linh hồn của Algamish trở về với bóng tối, tôi thực sự được chia sẻ phần tài sản của ông như đã thỏa thuận."

Arkad kể xong câu chuyện của mình, rồi một trong những người bạn của ông lên tiếng: "Anh thực sự may mắn khi Algamish đã trao cho anh quyền thừa kế tài sản."

"Tôi chỉ may mắn khi có khát khao trở nên thịnh vượng trước khi gặp ông ta lần đầu tiên. Trong bốn năm tiếp theo đó, chẳng phải tôi đã chứng minh được sự quyết tâm của mình bằng cách giữ lại một phần mười tất cả những gì tôi kiếm được hay sao? Bạn có gọi một ngư dân là kẻ may mắn khi anh ta đã dành ra nhiều năm nghiên cứu về tập quán của cá để nhờ đó, mỗi khi gió đổi chiều là anh ta có thể thả lưới bắt cá không? Nữ thần tai ương là một nữ thần kiêu căng, và bà ta sẽ chẳng lãng phí thời gian cho những kẻ không chuẩn bị trước mọi thứ."

"Anh có ý chí mạnh mẽ để tiếp tục sau khi đã mất tiền tiết kiệm trong năm đầu tiên. Anh thực sự hơn người ở điểm đó", một người khác lên tiếng.

"Ý chí ư!" Arkad vặn lại. "Điều này thật vô nghĩa. Anh có nghĩ rằng sức mạnh của ý chí có thể giúp người đàn ông mang trên lưng mình gánh hàng mà đến cả lạc đà cũng không thể chịu được, hay một bao tải mà đến cả bò cũng không thể kéo nổi không? Sức mạnh của ý chí chỉ đơn giản là lòng quyết tâm hoàn thành bằng được mục đích mà bạn đặt ra cho mình. Nếu tôi tự đặt ra một nhiệm vụ cho bản thân thì dù có khó khăn tới đâu, tôi cũng sẽ thực hiện nó cho bằng được. Còn cách nào khác nữa để tôi có đủ tự tin vào bản thân và hoàn thành những việc quan trọng chứ? Nếu tôi tự nói với mình, 'Trong một trăm ngày khi đi qua cây cầu vào thành phố, tôi sẽ nhặt một hòn sỏi trên đường và ném nó xuống suối' thì tôi sẽ cố gắng làm được điều đó. Nếu vào ngày thứ bảy tôi đi qua cây cầu mà quên không làm hành động kia, tôi sẽ không nói với mình rằng, 'Ngày mai tôi sẽ ném hai viên sỏi để bù', thay vào đó, tôi quay lại cây cầu và ném viên sỏi. Cũng không phải đến tận ngày thứ hai mươi, tôi sẽ tự nói với mình, 'Arkad, việc này thật

vô ích. Ném một viên sỏi mỗi ngày thì có tác dụng gì chứ? Cứ ném cả vốc sỏi cho xong đi.' Không, tôi sẽ không nói điều đó, cũng không làm điều đó. Khi đặt ra một nhiệm vụ cho chính mình, tôi sẽ hoàn thành nó. Vì vậy, tôi sẽ cẩn thận để không bắt đầu bằng nhiệm vụ khó khăn và không thực tế, vì tôi thích được thư giãn."

Và rồi, một người bạn khác lại lên tiếng: "Nếu những gì anh nói là đúng, và hợp lý, thì mọi thứ quả thực quá đơn giản, nếu tất cả mọi người đều thực hiện theo điều đó thì chẳng phải chúng ta sẽ không đủ vàng bạc cho tất cả mọi người hay sao."

"Sự giàu có đến ở bất cứ nơi đâu có lao động", Arkad trả lời, "Nếu một người đàn ông giàu có xây cho anh ta một cung điện mới, số vàng mà anh ta trả sẽ bay đi những đâu? Một phần bay về người thợ làm gạch, một phần bay về người thợ xây, một phần bay vào tay người nghệ sĩ thiết kế. Và tất cả những người lao động góp phần xây dựng cung điện đều có phần của mình. Tuy nhiên, khi cung điện hoàn thành, chẳng phải bản thân nó đã trở thành một thứ tài sản mới hay sao? Chẳng phải mảnh đất nơi cung điện được xây nên cũng trở nên có giá trị hơn nhờ cung điện được xây ở đó? Và chẳng phải vùng đất xung quanh sẽ giàu hơn nhờ cung điện này? Sự giàu có phát triển theo những cách thật kỳ diệu. Không ai có thể đoán được giới hạn của nó. Người Phoenicia chẳng phải cũng đã xây dựng thành phố lớn trên bờ biển cằn cỗi chỉ bằng sự giàu có từ thương mại biển với các vùng đất khác hay sao?"

"Vậy rốt cuộc, anh muốn khuyên chúng tôi điều gì để chúng tôi cũng có thể trở nên giàu có?" Những người bạn tiếp tục hỏi, "Năm tháng trôi qua, giờ chúng tôi không còn là những chàng trai trẻ và cũng không còn gì để đặt cược nữa."

"Tôi khuyên các bạn nên nghe theo trí khôn của Algamish và tự nói với chính mình, '*một phần của tất cả những gì ta kiếm được là của ta*'. Hãy nói điều đó với bản thân vào buổi sáng mỗi khi tỉnh dậy. Hãy nhắc lại điều đó vào buổi trưa. Hãy nhắc lại vào buổi tối. Hãy nhắc lại điều đó mỗi giờ mỗi ngày. Hãy nhắc lại điều đó với chính mình cho đến khi những con chữ đó phát sáng như lửa trên bầu trời.

Hãy in dấu ý tưởng đó vào đầu. Hãy lấp đầy suy nghĩ bằng những câu chữ ấy. Sau đó, hãy để dành ra một phần tiền hợp lý theo ý của bạn. Đừng để số tiền đó ít hơn một phần mười lương của mình. Sắp xếp các chi tiêu khác theo điều chỉnh nếu cần thiết. Nhưng hãy luôn để phần tiết kiệm ra trước. Chẳng mấy chốc bạn sẽ hiểu được cảm giác mãn nguyện khi sở hữu một kho báu chỉ thuộc về

riêng mình. Dần dần, số tiền ấy lớn lên, sẽ kích thích tâm trí bạn. Một niềm vui mới trong cuộc sống sẽ đến với bạn. Bạn sẽ nỗ lực hơn để kiếm thêm tiền. Vì khi thu nhập của bạn tăng lên, số tiền trong phần trăm tiết kiệm của bạn cũng sẽ tăng lên, phải chứ?

Sau đó, hãy học cách làm cho tiền của bạn phải làm việc cho bạn. Hãy biến nó thành nô lệ của bạn. Làm cho con cháu của chúng cũng làm việc cho bạn nữa.

Hãy đảm bảo thu nhập cho tương lai của bạn. Hãy nhìn vào người già và đừng quên rằng trong những ngày sắp tới, bạn cũng sẽ trở thành một trong số đó. Vì vậy, hãy đầu tư tiền với sự thận trọng lớn nhất để nó không bị mất. Tỷ lệ lãi cao là những tiếng còi báo động sự dối trá để bạn biết đường, tránh trở thành những kẻ ngờ nghệch rơi vào bẫy của sự mất mát và hối hận.

Đồng thời, hãy đảm bảo rằng gia đình của bạn có thể sống sót nếu các vị thần bỗng dưng muốn triệu tập bạn đến với vương quốc của họ. Để có được sự bảo đảm như vậy, hãy luôn luôn để dành ra một phần các khoản thanh toán nhỏ đều đặn. Khi đó, bạn sẽ luôn được chuẩn bị và không bị choáng ngợp trước bất cứ sự việc không mong muốn gì cần phải yêu cầu một số tiền lớn.

Hãy hỏi lời khuyên của những người khôn ngoan. Tìm kiếm lời khuyên của những người có công việc hằng ngày liên quan tới việc xử lý tiền. Hãy để họ cứu bạn khỏi những lỗi lầm như lần tôi giao phó tiền bạc cho người thợ làm gạch. Lãi nhỏ nhưng an toàn vẫn tốt hơn so với mạo hiểm.

Hãy tận hưởng cuộc sống khi bạn vẫn còn sống. Đừng cố gắng quá mức hoặc cố gắng tiết kiệm quá nhiều. Nếu một phần mười của tất cả những gì bạn kiếm được ở mức bạn có thể thoải mái, hãy hài lòng với phần tiết kiệm này. Hãy sống theo thu nhập của bạn và đừng để bản thân bị keo kiệt và ngại chi tiêu. Cuộc sống sẽ trở nên tốt đẹp và giàu có khi bạn có những điều đáng giá và đáng để tận hưởng."

Nhóm bạn cảm ơn Arkad và ra về. Một số im lặng vì họ không có trí tưởng tượng và không thể hiểu. Một số khác thì tỏ ra mỉa mai vì họ nghĩ người quá giàu lẽ ra nên chia sẻ tiền bạc với những người bạn cũ không may mắn bằng mình. Nhưng một số còn lại thì trong mắt họ đã có ánh sáng mới. Họ nhận ra Algamish quay trở lại phòng lưu trữ vì ông ta nhận ra mình đang quan sát sự tiến triển của một kẻ cố gắng lao động nhằm thoát khỏi bóng tối để đi tới ánh sáng. Khi người đàn ông đó tìm ra ánh sáng, một chốn ấm

áp đang chờ đợi hắn. Không ai có thể lấp đầy chỗ đó cho đến khi hắn tự tìm ra trí khôn của mình và sẵn sàng để nắm bắt cơ hội.

Những người này là những người trong nhiều năm sau đó thường xuyên qua thăm Arkad, và Arkad cũng nghênh đón họ vui vẻ. Ông chia sẻ cùng họ trí tuệ của mình như việc mà bất kể người khôn ngoan nào khác vẫn sẵn lòng làm. Và ông đã hỗ trợ họ đầu tư tiền tiết kiệm để chúng có thể mang lại mức lãi tốt với đảm bảo an toàn mà không bị mất hay vướng vào các khoản đầu tư không trả cổ tức.

Bước ngoặt trong cuộc sống của những người đàn ông này đến vào buổi gặp gỡ ngày hôm đó, khi họ nhận ra được sự thật mà Algamish đã trao cho Arkad, và Arkad đã trao cho họ.

Một Phần Của Tất Cả Những Gì Ta Kiếm Được Là Của Ta

Bảy phương pháp cho một túi tiền đầy ắp

Sự thịnh vượng của Babylon trường tồn cùng năm tháng. Trải qua hàng nghìn năm, chúng ta vẫn nhắc về thành phố này vì sự giàu có của nó.

Tuy nhiên, không phải lúc nào mọi chuyện cũng như vậy. Sự giàu có của Babylon là kết quả của trí tuệ sáng suốt của mỗi người dân. Điều họ học trước tiên là cách để trở nên giàu có.

Khi vị vua anh minh Sargon trở về Babylon sau chiến thắng với kẻ thù của mình - Elamites, ông đã phải đối mặt với một tình huống khó khăn. Đại pháp quan hoàng gia đã trình bày với nhà vua:

“Sau nhiều năm người dân được sống trong sự thịnh vượng nhờ các quyết định sáng suốt của nhà vua khi xây dựng các kênh tưới tiêu và nhiều ngôi đền hùng vĩ cho các vị thần, giờ đây, khi các công trình đã hoàn thành, dường như người dân không thể tự tìm cách nuôi sống bản thân được nữa.

“Những người thợ xây không có việc để làm. Các thương nhân không có khách hàng. Nông dân thì không thể bán nông sản. Người dân không có đủ tiền để mua thức ăn.”

“Vậy tất cả số vàng chúng ta đã dành ra để cải thiện cuộc sống cho người dân biến đâu cả rồi?” - nhà vua hỏi.

Đại pháp quan trả lời: “Những đồng tiền đã tìm thấy con đường của nó, thần e rằng số tiền đã chảy vào túi của một vài người giàu có trong thành phố của chúng ta. Dòng tiền được truyền qua tay mọi người nhanh như sữa dê đi qua lưới lọc. Bây giờ, khi dòng tiền ngừng chảy, hầu hết người dân của chúng ta không có gì để lấy làm thu nhập cho họ nữa.”

Nhà vua suy nghĩ trầm ngâm một hồi lâu. Sau đó, ông hỏi: "Tại sao lại có ít người kiếm được vàng như vậy?"

"Bởi vì họ biết cách", Đại pháp quan trả lời. "Người ta không thể kết án một người vì sự thành công của họ hoặc chỉ vì họ biết cách làm giàu. Và chúng ta cũng không thể lấy đi những gì người kiếm được tiền một cách công bằng để trao cho những người kém hơn được."

"Nhưng tại sao", nhà vua hỏi, "không phải tất cả mọi người nên học cách tích lũy vàng để từ đó trở nên giàu có và thịnh vượng ư?"

"Đúng vậy, thưa ngài. Nhưng ai có thể dạy họ được chứ? Chắc chắn người đó không phải là linh mục, bởi vì họ chẳng biết gì về việc kiếm tiền."

"Trong thành phố của chúng ta, ai là người biết rõ nhất làm thế nào để trở nên giàu có, Đại pháp quan?" - nhà vua hỏi.

"Câu hỏi của ngài đã chứa đựng câu trả lời, thưa đức vua. Ai là người giàu có nhất ở Babylon?"

"Nói hay lắm, Đại pháp quan thân tín của ta. Đó là Arkad. Ông ta là kẻ giàu có nhất ở Babylon. Hãy đưa ông ấy đến diện kiến ta vào ngày mai."

Hôm sau, khi nhà vua ra sắc lệnh, Arkad đã đến diện kiến nhà vua, ông vẫn vô cùng hoạt bát và tươi trẻ mặc dù đã đi qua 70 mùa xuân.

"Arkad", nhà vua nói, "có thật ngươi là kẻ giàu có nhất ở Babylon không?"

"Người ta vẫn đồn vậy, thưa đức vua, và dường như không một ai nghi ngờ về điều đó."

"Làm thế nào mà ngươi trở nên giàu có như vậy?"

"Bằng cách tận dụng các cơ hội có sẵn cho mọi công dân trong thành phố tươi đẹp của chúng ta."

"Không có gì đặc biệt hơn ư?"

"Chỉ khác một điểm rằng thần có khát vọng lớn lao để được trở nên giàu có. Bên cạnh đó thì không có gì khác cả."

"Arkad", nhà vua tiếp tục, "thành phố của chúng ta đang trong

tình trạng bất hạnh vì chỉ một vài người biết cách để trở nên giàu có và độc chiếm nó cho riêng mình, trong khi hàng loạt công dân của chúng ta lại quá thiếu kiến thức về cách quản lý tiền bạc."

"Mong muốn của ta là biến Babylon trở thành thành phố giàu có nhất thế giới. Để làm được điều này, phải có nhiều công dân trở nên giàu có hơn. Vì vậy, chúng ta phải dạy cho mọi người cách làm thế nào để trở nên giàu có. Nói cho ta nghe đi, Arkad, có chìa khóa bí mật gì không? Liệu chúng ta có thể dạy cách làm giàu cho mọi người không?"

"Đương nhiên là có thể, thưa đức vua. Điều đó hoàn toàn có thể truyền dạy được cho người khác."

Đôi mắt của nhà vua bừng sáng. "Arkad, ngươi đang nói những lời ta muốn nghe. Liệu ngươi có thể tình nguyện tham gia vào mục đích cao cả này chứ? Ngươi có thể dạy kiến thức của mình cho những người thầy khác, để rồi họ sẽ truyền dạy cho những người khác nữa, cứ như vậy cho đến khi chúng ta có thể truyền bá tất cả kiến thức đến mọi ngóc ngách trên vùng đất Babylon này?"

Arkad cúi đầu và nói: "Thần xin tuân lệnh của đức vua. Thần sẵn sàng truyền dạy mọi thứ cho đồng bào vì vinh quang của đức vua. Xin Đại pháp quan của nhà vua hãy sắp xếp cho thần một lớp học gồm một trăm người và ở đó thần sẽ dạy cho những người đến học bảy phương pháp đã giúp thần làm đầy túi tiền và trở thành người giàu nhất Babylon."

Một hai tuần sau, tuân theo mệnh lệnh của nhà vua, một trăm người được chọn đã tập hợp trong đại sảnh của Đền Học thức, họ ngồi thành vòng bán nguyệt trên những bậc ghế đầy màu sắc. Arkad ngồi cạnh bàn trung tâm, trên đó có một ngọn đèn thiêng toát ra mùi hương lạ và dễ chịu.

"Kìa, đó là người đàn ông giàu có nhất Babylon", một học viên thì thầm, huých người ngồi cạnh mình khi Arkad đứng dậy. "Ông ta cũng chỉ là một người đàn ông như chúng ta."

"Theo khả nguyện đáng kính của vị vua vĩ đại của chúng ta", Arkad bắt đầu nói, "Tôi đứng trước các vị theo mệnh lệnh của nhà vua. Bởi tôi đã từng là một thanh niên nghèo khao khát có được vàng, và tôi cuối cùng đã tìm thấy tri thức để giúp mình trở nên giàu có hơn, chính vì vậy, nhà vua đã nhờ cậy tôi truyền đạt cho các vị kiến thức của bản thân."

"Tôi bắt đầu vận may của mình theo cách khiêm tốn nhất. Tôi

không hề có lợi thế nào hơn so với những gì các vị và mọi người dân trong thành phố Babylon được hưởng."

"Kho chứa vàng đầu tiên của tôi là một chiếc túi tiền cũ rách. Tôi ghê tởm sự trống rỗng, vô dụng của nó. Tôi ước nó được tròn đầy, lấp lánh âm thanh của vàng. Vì vậy, tôi đã tìm mọi biện pháp để có thể giúp tôi đổ đầy tiền vào túi. Và tôi đã tìm ra bảy phương pháp đó."

"Thưa quý vị, những người đang ngồi trước mặt tôi, tôi sẽ giải thích cho mọi người bảy phương pháp giúp làm đầy túi tiền, điều này sẽ dành cho tất cả những ai muốn có nhiều vàng hơn. Mỗi ngày trong khóa học bảy ngày này, tôi sẽ giải thích một phương pháp.

"Hãy chăm chú lắng nghe những kiến thức mà tôi sẽ truyền đạt. Hãy tranh luận với tôi. Hãy thảo luận về nó với những người khác. Hãy nghiên cứu những bài học này một cách kỹ lưỡng, để chính các vị cũng có thể gieo hạt giống giàu có cho bản thân mình. Trước tiên, mỗi người cần phải bắt đầu học cách quản lý tài chính cá nhân. Sau đó, khi đã dày dặn kinh nghiệm, các vị mới có thể chỉ dạy kiến thức này cho người khác."

"Tôi sẽ dạy các vị phương pháp để vỗ béo túi tiền bằng những cách đơn giản nhất. Đây là bước đi đầu tiên dẫn đến ngôi đền của sự giàu có, và các vị nên hiểu rằng không ai có thể trèo lên cao được khi không đặt được những bước chân vững vàng ngay từ ban đầu."

"Bây giờ chúng ta sẽ xem xét phương pháp đầu tiên."

PHƯƠNG PHÁP ĐẦU TIÊN

Vỗ béo túi tiền

Arkad nói với một người đàn ông đang đăm chiêu suy nghĩ ở hàng thứ hai. "Người bạn của tôi ơi, ông làm nghề gì?"

"Tôi ư", người đàn ông trả lời, "tôi là người ghi chép, khắc văn bản trên các phiến đất sét."

"Ngay từ khi ở vị trí như ông, tôi đã kiếm được những đồng lập nghiệp đầu tiên của riêng mình. Do đó, ông cũng sẽ có cơ hội tương tự để xây dựng cho mình một gia tài."

Ông tiếp tục nói với một người mặt đỏ gay, đang ngồi ở phía xa.

“Còn ông, ông có thể chia sẻ cho tôi ông đã làm gì để kiếm sống chứ?”

“Tôi ư”, người đàn ông này trả lời, “tôi là một người chuyên bán thịt. Tôi mua lại dê mà những người nông dân nuôi rồi mổ thịt, bán thịt cho các bà nội trợ và bán da cho thợ làm giày.”

“Vì ông cũng đang lao động và kiếm tiền nên ông có đầy đủ mọi lợi thế để thành công như cách ta đã từng làm.”

Cứ như vậy, Arkad lần lượt tìm hiểu cách mỗi người lao động kiếm sống. Sau khi hỏi xong, ông nói:

“Bây giờ, các học viên của tôi, các vị có thể thấy rồi đó, có rất nhiều ngành nghề lao động để một người có thể kiếm ra tiền. Mà mỗi cách kiếm tiền lại là một cách để chúng ta tự đổ vào túi mình một ít vàng từ các dòng tiền chảy tự do. Vì vậy, lượng tiền chảy vào túi lớn hay nhỏ là tùy theo khả năng của từng người. Có phải vậy không?”

Mọi người đều đồng ý.

“Thế nên”, Arkad tiếp tục, “nếu các vị muốn xây dựng cho mình một gia tài kếch sù, thì chẳng phải thật khôn ngoan khi bắt đầu bằng chính nguồn của cải các vị kiếm được hay sao?”

Tất cả đều nhất trí với ý kiến của Akard. Sau đó Arkad quay sang hỏi một người bán trứng trông khá khiêm tốn, “Nếu mỗi sáng ông bỏ vào giỏ của mình mười quả trứng và lấy ra từ nó mỗi tối chín quả trứng, thì điều gì sẽ xảy ra tiếp theo?”

“Cái giỏ sẽ đầy trứng lên.”

“Tại sao?”

“Bởi vì mỗi ngày tôi sẽ bỏ vào nhiều hơn là lấy ra một quả trứng.”

Arkad quay sang nói với cả lớp bằng một nụ cười tươi sáng, “Còn ai ở đây cũng có túi tiền trống không hay không?”

Mọi người thích thú. Rồi họ cười. Cuối cùng, tất cả đều đùa cợt vẫy túi tiền trống không của mình lên.

“Được rồi”, ông tiếp tục. “Bây giờ tôi sẽ nói với các vị phương pháp đầu tiên mà tôi đã học được để làm đầy túi tiến trống rỗng. Hãy làm theo chính xác những gì tôi gợi ý cho người bán trứng. *Cứ*

mười đồng xu trong túi, hãy lấy ra một đồng, các vị sẽ vỗ béo được túi tiền của mình ngay lập tức, túi càng nặng bao nhiêu thì thâm tâm các vị sẽ càng thấy hài lòng bấy nhiêu."

"Đừng bỏ qua lời tôi nói chỉ vì nghe nó có vẻ đơn giản. Sự thật luôn luôn rất đơn giản. Tôi đã nói với các vị rằng tôi sẽ chia sẻ cách tôi đã xây dựng tài sản của mình. Đây chính là bước khởi đầu của tôi. Tôi cũng đã từng như các vị bây giờ, mang theo bên người chiếc túi trống không và khổ sở vì sự vô dụng của nó trước những ham muốn của tôi. Vậy nhưng từ khi tôi bắt đầu lấy ra từ ví của mình chín phần mười của số tiền tôi đã đặt vào, thì chiếc túi tiết kiệm của tôi dần đầy lên. Và túi tiền của các vị cũng sẽ như vậy thôi."

"Bây giờ tôi sẽ chia sẻ một sự thật vô cùng kỳ lạ, thậm chí đến tôi cũng không thể hiểu được. Khi chỉ có thể tiêu chín trong mười phần thu nhập của mình, tôi vẫn có thể xoay xở với cuộc sống như bình thường. Tôi không hề cảm thấy bị túng thiếu hơn so với trước đây. Đồng thời, vàng bạc lại đến với tôi một cách dễ dàng. Chắc hẳn đây là quy luật của các vị thần, rằng những kẻ giữ lại một phần vàng của mình và tiêu ít tiền sẽ gặp được nhiều vàng bạc. Ngược lại, kẻ chỉ có chiếc túi luôn trống rỗng sẽ khó gặp được vàng bạc hơn."

"Các vị đang mong muốn điều gì nhất? Là những ham muốn nhỏ nhặt hằng ngày như một viên ngọc quý, một thước vải tốt, một bộ quần áo tử tế, nhiều thức ăn hơn; những thứ mà sẽ nhanh chóng biến mất và bị lãng quên? Hay là những tài sản lớn hơn như vàng bạc, đất đai, một đàn gia súc, hàng hóa, nguồn đầu tư mang lại thu nhập? Đồng tiền mà các vị lấy ra từ túi sẽ mang lại những điều đầu tiên. Còn đồng tiền được giữ trong túi sẽ mang lại điều thứ hai."

"Và đây, thưa các học viên, phương pháp đầu tiên tôi khám phá được để chữa bệnh trống rỗng của túi tiền chính là: *'Với mỗi mười đồng tiền được bỏ vào, hãy chỉ tiêu chín đồng.' Mọi người nên cùng nhau tranh luận thêm về bài học này. Nếu bất kỳ người nào chứng minh được điều đó không đúng sự thật, hãy nói cho tôi biết khi chúng ta gặp lại nhau.*"

*

* *

PHƯƠNG PHÁP THỨ HAI

Một số học viên đã hỏi: "Làm thế nào để một người có thể giữ một phần mười của tất cả những gì anh ta kiếm được trong túi khi mà tất cả những đồng tiền anh ta kiếm được còn không đủ cho mọi chi phí thiết yếu?" Vậy nên Arkad quyết định giải đáp vấn đề này vào buổi học ngày thứ hai.

"Hôm qua có bao nhiêu người vẫn còn đeo bên mình một chiếc túi tiền trống rỗng?"

"Tất cả chúng tôi." Cả lớp trả lời.

"Các vị có thu nhập không giống nhau. Một số người kiếm được nhiều hơn những người khác. Một số thậm chí còn có cả gia đình cần phải nuôi. Vậy mà, mọi túi tiền đều trống như nhau. Bây giờ tôi sẽ chia sẻ với các vị một sự thật bất thường về đàn ông và con trai. Là thế này: Cái mà mỗi chúng ta gọi là 'chi phí cần thiết' sẽ luôn tăng lên để bằng với thu nhập của chúng ta trừ khi chúng ta chủ động điều chỉnh chúng theo hướng ngược lại."

"Đừng nhầm lẫn chi tiêu thiết yếu với ham muốn. Mỗi người trong các vị, và cả từng thành viên trong gia đình của các vị, đều có nhiều ham muốn cần được thỏa mãn lớn hơn cả thu nhập kiếm được. Vì vậy, nếu thỏa mãn những ham muốn ấy thì không còn đồng nào để tiết kiệm. Kể cả khi, các vị vẫn còn rất nhiều ham muốn chưa được thực hiện."

"Tất cả loài người dường như đều bị dính lời nguyền với những ham muốn nhiều hơn khả năng mà họ có thể thỏa mãn được. Chỉ vì tôi giàu có mà mọi người tưởng tôi thỏa mãn được mọi ham muốn ư? Thật là một nhận định sai lầm. Tôi có giới hạn về mặt thời gian. Tôi có giới hạn về mặt sức khỏe. Tôi chỉ có thể đi du lịch tới những vùng đất trong phạm vi khoảng cách nhất định. Thậm chí tôi còn bị giới hạn bởi những thứ tôi có thể ăn và thú vui tôi có thể thưởng thức."

"Xin chia sẻ với các vị, giống như loại cỏ dại trên một cánh đồng, chúng có thể mọc ở bất cứ nơi nào người nông dân không làm đất, và để rễ của chúng có cơ hội phát triển, những ham muốn mọc lên trong con người cũng như vậy, nó hiện lên khi chúng có cơ hội để được thỏa mãn. Ham muốn là vô hạn, tuy nhiên, những ham muốn mà ta có thể thỏa mãn là có hạn."

"Hãy xem xét lại thật kỹ lối sống của chính mình. Rất có thể các vị sẽ tìm ra một vài khoản chi có thể cắt giảm hoặc loại bỏ. Hãy coi

phương châm cuộc sống là giá trị của mọi thứ phải bằng một trăm phần trăm giá trị cho từng xu đã bỏ ra."

"Do đó, hãy khắc lên đất sét từng khoản mà cá nhân muốn chi tiêu. Hãy chọn những thứ cần thiết và đưa một vài thứ khác vào giới hạn chi tiêu trong chín phần mười thu nhập cá nhân. Hãy bỏ qua phần còn lại và xem xét chúng như một phần của những ham muốn vô hạn không thể thỏa mãn được và do đó cũng không cần phải hối tiếc."

"Thậm chí hãy tiết kiệm với cả những chi phí thiết yếu. Đừng bao giờ chạm vào một phần mười số tiền đã bỏ ra để vỗ béo túi tiền. Hãy coi đó là một khát vọng lớn đang cần được thực hiện. Hãy tiếp tục điều chỉnh ngân sách cá nhân cho đến khi phù hợp với tình cảnh của bản thân. Và cho đó là yếu tố phụ giúp đầu tiên để vỗ béo túi tiền của các vị."

Sau khi Akard nói, có một học viên mặc áo choàng màu đỏ vàng đứng lên phát biểu: "Tôi là một người tự do. Tôi tin rằng tiêu tiền là quyền hạn của tôi nhằm tận hưởng những điều tốt đẹp của cuộc sống. Vì vậy, tôi chống lại việc có một thứ giới hạn quyết định tôi có thể chi bao nhiêu và cho cái gì. Tôi cảm thấy điều đó tước đi niềm vui sống của tôi và khiến tôi trở nên không khác gì một con lừa gánh hàng nặng."

Arkad trả lời người đàn ông nọ: "Thưa anh bạn của tôi, ai là người xác định ngân sách tiêu tiền của anh?"

"Tôi là người quyết định cho chính mình", anh ta trả lời.

"Vậy anh có nghĩ con lừa sẽ gánh trên lưng vàng bạc hay đá quý không? Tôi nghĩ là không đâu. Con lừa sẽ quyết định gánh cỏ khô trên lưng, cùng với đó là ngũ cốc và một túi nước để chuẩn bị cho đường mòn sa mạc trong tương lai."

"Mục đích của giới hạn tài chính là nhằm vỗ béo túi tiền của bản thân, giúp mỗi người thỏa mãn nhu cầu thiết yếu và trong chừng mực có thể đạt được những ham muốn khác. Giới hạn đó còn khiến mỗi người biết trân trọng các nhu cầu quan trọng bằng cách bảo vệ chúng khỏi những ham muốn tầm thường. Giống như ánh sáng cuối đường hầm, giới hạn tài chính sẽ giúp con người phát hiện ra những vết rách trong túi tiền, ngăn cản không cho dòng tiền chảy phung phí, từ đó kiểm soát được chi tiêu cho những mục đích chính đáng hơn."

"Đây là cách chữa trị thứ hai cho một chiếc túi rỗng: Chi phí trả

cho nhu cầu, thú vui riêng và để thỏa mãn những ham muốn đáng giá không được vượt qua chín phần mười thu nhập của bạn."

*

* *

PHƯƠNG PHÁP THỨ BA

Làm tiền bạc nhân lên

"Kìa, túi tiền của các vị đang dần đầy lên. Các vị đã dần đặt ra kỷ luật cho bản thân khi tiết kiệm một phần mười thu nhập kiếm được. Các vị cũng đã kiểm soát được chi tiêu để đảm bảo sự phát triển của tài sản ngày càng cao. Tiếp theo, chúng ta sẽ xem xét đến một phương pháp khiến tài sản của các vị phải làm việc và từ đó số tiền tích lũy sẽ tăng lên. Vàng trong túi tiền có thể khiến cho một tâm hồn khốn khổ hạnh phúc, nhưng sẽ chẳng đem lại điều gì lớn hơn. Vàng tiết kiệm được từ thu nhập chỉ là sự khởi đầu. Thu nhập mà số vàng tạo ra mới chính là kho báu của chúng ta." Arkad bắt đầu buổi giảng thứ ba trong lớp học của mình.

"Vậy làm thế nào để chúng ta có thể bắt vàng làm việc? Khoản đầu tư đầu tiên của tôi thực sự tệ vì tôi đã mất tất cả. Câu chuyện đó tôi sẽ kể sau. Còn lần đầu tư sinh lợi đầu tiên tôi có là khoản vay cho một người đàn ông tên Aggar - thợ làm khiên. Mỗi năm anh ta đều mua những lô hàng đồng lớn được mang về từ khắp nơi trên biển nhằm sử dụng cho nghề nghiệp của mình. Vì không có đủ vốn trả cho các thương nhân ngay lập tức, anh ta thường vay tiền từ những người dư tiền bạc. Anh ấy là một người đáng kính. Anh luôn trả khoản vay của mình với lãi khi anh bán được khiên."

"Mỗi lần tôi cho vay, tôi đều cho anh ấy vay lại cả số tiền lãi mà anh ta đã trả cho tôi. Do đó, tôi không chỉ tăng vốn đầu tư mà cả thu nhập cũng được tăng lên. Điều tôi thấy hài lòng nhất là số tiền này sẽ được trả lại vào túi tiền của tôi vào những lần sau."

"Xin được chia sẻ với các học viên của tôi rằng, sự giàu có của một người không nằm ở những đồng tiền anh ta mang trong ví, mà nằm ở thu nhập anh ta tạo ra và dòng chảy tiền liên tục vào túi khiến nó phải lớn hơn. Đó là tất cả những gì mà mỗi người trong các vị ngồi đây đều mong muốn: một dòng thu nhập liên tục ổn định có được dù bạn đang làm việc hay đi du lịch."

"Tôi đã có được thu nhập tốt. Thật tuyệt vời khi tôi được coi là một người giàu có. Các khoản vay của tôi cho Aggar là bài học về đầu

tư sinh lời đầu tiên của tôi. Sau khi có được bài học đó, tôi đã cho vay nhiều hơn và đầu tư rộng hơn khi số vốn của tôi ngày một tăng lên. Ban đầu chỉ có một vài dòng tiền lãi nhỏ đổ về, sau đó nó nhiều dần lên, và cuối cùng tôi luôn có một dòng tài sản có sẵn để chi tiêu cho những mục đích khôn ngoan theo ý thích của mình."

"Từ số thu nhập khiêm tốn ban đầu, tôi đã kiếm cho mình những nô lệ vàng, chúng đã làm việc và kiếm thêm cho tôi nhiều vàng hơn. Khi chúng làm việc, con của chúng cũng làm việc và cháu của chúng cũng vậy, điều này khiến cho tổng thu nhập của tôi ngày một lớn lên nhờ vào sự nỗ lực của chúng."

"Vàng sẽ tăng lên nhanh, và mọi người có được một nguồn thu nhập đáng kể, nếu các vị thấy được bài học từ câu chuyện sau đây: Một người nông dân, khi con trai đầu lòng của anh ta sinh ra, anh đã lấy mười đồng bạc cho một người cho vay tiền và yêu cầu anh ta giữ nó đến khi người con trai trưởng thành ở tuổi đôi mươi. Người cho vay tiền đồng ý, với mức lãi sẽ là một phần tư giá trị của vốn đầu tư sau bốn năm. Người nông dân cảm thấy hài lòng, bởi số tiền này được tiết kiệm cho con trai mình, và số lãi sẽ được nhân thêm vào tiền gốc."

"Khi cậu bé bước sang tuổi hai mươi, người nông dân tìm đến người cho vay tiền để hỏi về số tiền. Người cho vay tiền giải thích vì số tiền cho vay ban đầu đã được tăng lên bởi lãi kép, mười đồng bạc ban đầu giờ tăng lên đến ba mươi và nửa đồng bạc."

"Người nông dân rất hài lòng và vì con trai không cần đến tiền, nên ông ta đã để lại cho người cho vay tiền. Khi người con trai năm mươi tuổi, người cha cũng đã bước tiếp sang thế giới bên kia, người cho vay tiền đến trả cho người con trai tổng cộng một trăm sáu mươi bảy đồng bạc."

"Trong năm mươi năm, khoản đầu tư đã nhân lên gấp gần mười bảy lần so với số vốn bỏ ra ban đầu."

"Và từ đó, chúng ta rút ra được phương pháp thứ ba để làm đầy túi tiền: *Hãy khiến từng đồng xu của mình phải làm việc và sinh sôi, hãy để cả chúng và con cháu của chúng đem về cho bạn nguồn thu nhập, điều này sẽ góp phần đảm bảo một dòng của cải liên tục được chảy vào ví của bạn.*"

*

**

PHƯƠNG PHÁP THỨ TƯ

Bảo vệ tài sản khỏi tổn thất

"Vận đen luôn tìm tới nơi có nhiều đồng vàng lấp lánh. Vàng trong túi của một người cần được bảo vệ cẩn thận, nếu không sẽ bị mất đi. Vì vậy, chúng ta trước tiên phải học cách bảo vệ một số lượng vàng nhỏ trước khi các vị thần giao phó cho chúng ta số vàng lớn hơn." Arkad bắt đầu buổi giảng thứ tư của mình.

"Mọi kẻ sở hữu tiết kiệm đều bị cám dỗ bởi các cơ hội hứa hẹn sẽ mang lại được một khoản tiền lớn bằng cách đầu tư vào những dự án nghe có vẻ hợp lý. Điều này thường là bắt đầu từ bạn bè và người thân háo hức đầu tư và sau đó thúc giục anh ta làm theo."

"Nguyên tắc đầu tư đúng đắn đầu tiên là bảo đảm tiền gốc của mình. Liệu có là lựa chọn khôn ngoan không khi thu nhập lớn hơn nhưng tiền vốn của bạn sẽ có thể bị mất? Tôi xin trả lời là không. Nguy cơ bị mất sạch là rất có thể xảy ra. Hãy nghiên cứu kỹ lưỡng trước khi quyết định đầu tư kho báu của bản thân, hãy đảm bảo rằng có thể thu hồi vốn một cách an toàn. Đừng lầm tưởng tôi là người mộng mơ thích làm giàu nhanh chóng."

"Trước khi bạn cho bất kỳ người nào vay, hãy chắc chắn về khả năng trả nợ và danh tiếng của người đó, đừng khiến những đồng tiền mồ hôi nước mắt của bạn trở thành món quà không công béo bở dành cho anh ta."

"Trước khi bạn giao số tiền của mình cho người khác như một khoản đầu tư dù là vào bất kỳ lĩnh vực nào, hãy làm quen với những nguy hiểm có thể xảy đến."

"Khoản đầu tư đầu tiên của tôi là một bi kịch vào thời điểm đó. Tôi đã giao hết tiền tiết kiệm trong một năm cho người thợ làm gạch tên Azmur - anh ấy đi ngao du trên biển xa và đồng ý mua cho tôi những viên ngọc quý hiếm của Phoenician ở Tyre. Chúng tôi dự định sẽ bán chúng đi khi anh ấy quay trở lại và cùng chia lợi nhuận. Tuy nhiên, người Phoenicia là những kẻ vô lại, họ đã bán cho anh ấy những mảnh thủy tinh không có giá trị. Kho báu của tôi mất sạch. Vào ngày đó, tôi đã có được cho mình một bài học đắt giá khi giao phó tiền bạc mua đá quý cho một thợ làm gạch."

"Vì vậy, tôi xin đưa ra lời khuyên từ kinh nghiệm của mình: Đừng quá tin tưởng vào trí khôn của bản thân trong việc giao phó kho báu cho những cạm bẫy xuất hiện trong quá trình đầu tư. Tốt hơn hết là hãy hỏi ý kiến của người có kinh nghiệm trong việc xử lý tài

chính. Những lời khuyên ấy chẳng tốn đồng nào nhưng lại có giá trị bằng cả số vàng mà bạn đang cân nhắc đầu tư vào. Thực tế, đây chính là giá trị của lời khuyên nếu chúng giúp bạn thoát khỏi cảnh thua lỗ."

"Và từ đó chúng ta sẽ có phương pháp thứ tư để làm đầy túi tiền; phương pháp này vô cùng quan trọng vì nó có thể giúp bạn tránh bị mất tiền trước khi có nhiều vàng hơn rơi vào túi: *Hạn chế tổn thất bằng cách chỉ đầu tư vào nơi mà vốn của bạn được đảm bảo an toàn, nơi mà bạn có thể rút lại vốn nếu muốn và chắc chắn nhận được một khoản lãi vừa phải. Tham khảo ý kiến của người có kinh nghiệm. Đảm bảo lời khuyên của những người có kinh nghiệm trong việc quản lý lãi. Hãy để trí khôn của họ bảo vệ kho báu của bạn thoát khỏi những khoản đầu tư không an toàn.*"

*

* *

PHƯƠNG PHÁP THỨ NĂM

Biến nhà ở thành khoản đầu tư có lãi

"Nếu một người có thể chỉ dành ra chín phần trong tổng thu nhập của mình để chi trả cho cuộc sống mà vẫn hạnh phúc, thì kho báu của anh ta cũng sẽ lớn lên nhanh chóng hơn nữa nếu bất cứ phần nào trong chín phần đó có thể trở thành một khoản đầu tư tốt mà không tổn hại đến niềm vui sống của anh ta." Arkad bắt đầu buổi giảng thứ năm của mình.

"Có quá nhiều người đàn ông ở xứ Babylon này để gia đình của họ phải sống trong những căn nhà xập xệ. Họ trả tiền thuê đắt đỏ cho chủ nhà dù ở đó còn chẳng có không gian cho người vợ trồng những bông hoa tươi thắm, và mấy đứa con cũng không có nơi nào để vui chơi ngoại trừ mấy con hẻm ô uế."

"Không một gia đình nào có thể tận hưởng được cuộc sống trừ khi họ có cho mình một chốn ở tốt, nơi mà trẻ em có thể vui chơi trên nền đất sạch sẽ và người vợ có thể trồng không chỉ những bông hoa mà cả các loại thảo mộc tốt cho sức khỏe để nuôi sống gia đình."

"Trái tim của một người đàn ông sẽ tràn đầy hạnh phúc khi được ăn quả sung từ chính cây của nhà mình. Khi sở hữu được một nơi chốn riêng, một mái ấm mà anh ta có thể tự hào chăm sóc, trái tim anh ta sẽ tràn đầy tự tin và nỗ lực để vượt qua mọi thử thách

trong cuộc sống. Vì vậy, tôi khuyên mọi người nên gây dựng cho mình một mái nhà ấm cúng, có thể che chở cho bản thân và gia đình mình.

"Để sở hữu một căn nhà là điều không vượt quá khả năng của bất kỳ người đàn ông có thiện chí nào. Chẳng phải vị vua vĩ đại của chúng ta đã mở rộng biên giới của Babylon để mỗi người dân có thể mua được mảnh đất hoang với số tiền hợp lý nhất hay sao?"

"Tôi cũng xin nói với các vị học viên của tôi, rằng người cho vay tiền sẽ luôn sẵn sàng xem xét mong muốn của những người đàn ông tìm nhà và đất cho gia đình. Họ sẵn sàng cho bạn vay để trả công cho người thợ làm gạch và thợ xây nhằm vào mục đích đáng khen ngợi đó, nếu như các vị có thể chứng minh được mình đủ tài chính tiết kiệm dành cho mục đích xây nhà."

"Sau đó, khi ngôi nhà được xây dựng, bạn cũng không phải trả cho người cho vay tiền đều đặn như cách bạn đã trả cho chủ nhà. Bởi mỗi khoản thanh toán sẽ làm giảm nợ với người cho vay tiền, chỉ một vài năm thôi là đủ để trả khoản vay của anh ta."

"Trái tim của các vị sẽ vô cùng vui mừng khi sở hữu một tài sản quý giá là ngôi nhà và chi phí duy nhất phải trả là thuế nộp cho nhà vua."

"Người vợ tốt của các vị cũng sẽ thường xuyên ra sông để giặt giũ hơn, và mỗi lần trở về, cô ấy có thể sẽ mang theo một bọc da dê đầy nước để tưới cho cây trong vườn."

"Vì vậy, sẽ có rất nhiều phước lành tới với người đàn ông sở hữu căn nhà của riêng mình. Và căn nhà cũng sẽ giúp giảm chi phí sinh hoạt của bạn rất nhiều, từ đó bạn có thể kiếm thêm thu nhập và thỏa mãn những ham muốn của cá nhân. Đây là phương pháp làm đầy túi tiền thứ năm: *Sở hữu ngôi nhà của riêng mình.*"

*

* *

PHƯƠNG PHÁP THỨ SÁU

Đảm bảo thu nhập trong tương lai

"Cuộc sống của một người đàn ông diễn ra từ thời thơ ấu cho đến khi tuổi già. Đây là con đường cuộc sống và không người đàn ông nào có thể đi chệch khỏi quỹ đạo đó trừ khi các vị thần triệu hồi

anh ta sớm về với thế giới bên kia. Vì vậy, một người đàn ông thực thụ sẽ chuẩn bị đủ thu nhập của mình trong tương lai khi anh ta không còn trẻ nữa, và vẫn có thể nuôi gia đình mình bất kể lỡ anh ta không còn được ở bên họ. Bài học này sẽ hướng dẫn các vị cách thức khiến tiền chảy về túi kể cả khi thời gian khiến cho các vị không còn kiếm nhiều tiền như trước nữa." Arkad bắt đầu buổi giảng thứ sáu của mình.

"Một người, dựa vào kiến thức về tiền bạc của mình, khi đã tích lũy đủ của cải thặng dư thì nên suy nghĩ cho tương lai. Anh ta cần lập kế hoạch đầu tư để có thể tồn tại an toàn trong nhiều năm, và vẫn luôn sẵn sàng sử dụng vàng khi anh ta cần thiết phải chi vào những mục đích chính đáng."

"Có nhiều cách khác nhau mà một người có thể gây dựng tương lai ổn định cho chính anh ta. Anh ta có thể cất giấu kho báu vào một nơi bí mật không ai biết. Tuy nhiên, bất kể dù có giấu kỹ tới đâu, kẻ trộm vẫn có thể tìm đến và cướp đi số vàng của anh ta. Vì vậy, tôi khuyên các vị không nên làm như vậy."

"Anh ta có thể mua nhà và đất để tích trữ. Nếu được lựa chọn một cách lý trí theo tính hữu dụng và giá trị trong tương lai, thì đất đai sẽ có giá trị vĩnh viễn và thu nhập từ việc thuê hay bán đất cũng sẽ đem lại dòng tiền ổn định."

"Anh ta có thể cho vay một khoản tiền nhỏ và nhận về lãi suất tăng dần theo thời gian. Phí cho vay của người vay sẽ tăng vốn ban đầu cho anh ta. Tôi biết một người thợ giày, tên Ansan, anh ấy đã kể với tôi cách đây rất lâu rằng, cứ mỗi một tuần trong vòng tám năm, anh ấy lại cho vay hai đồng bạc. Người vay tiền đã trả lại anh ta mức lãi rất hấp dẫn. Tổng số tiền gửi nhỏ của anh ta bấy giờ, với tỷ lệ cho vay thông thường là một phần tư tổng giá trị trong bốn năm, giờ đã thành một nghìn bốn mươi đồng bạc."

"Tôi vui mừng khuyến khích anh ấy hơn nữa bằng một phép tính nhỏ: Trong mười hai năm nữa, nếu anh ấy vẫn giữ thói quen cho vay hai đồng bạc mỗi tuần, người vay sẽ nợ anh ấy bốn ngàn đồng bạc, với số tiền đó, anh ấy hoàn toàn có thể sống an nhàn trong toàn bộ phần đời còn lại."

"Chắc chắn chỉ khi có một khoản tiết kiệm nhỏ được thực hiện đều đặn tạo ra kết quả có lãi như vậy, *không người đàn ông nào là không thể bảo đảm một khoản tài chính cho tuổi già và cho gia đình mình, bất kể họ kinh doanh và đầu tư như thế nào.*"

“Tôi nghĩ mình nên nói thêm về điều này. Trong tôi luôn có niềm tin rằng một ngày nào đó sẽ xuất hiện một người khôn ngoan có thể đưa ra kế hoạch bảo hiểm nhân thọ mà người mua chỉ cần phải trả một số tiền nhỏ nhất định vào định kỳ, nếu anh ta qua đời thì gia đình anh ta sẽ được trả một khoản tiền lớn dựa vào số tiền mà anh ta đã đóng. Tôi thấy đây là việc rất tốt. Nhưng hiện tại điều đó là không thể vì việc thực hiện nó nằm ngoài tầm tay của mỗi người và bất kỳ đối tác nào. Cần có thứ gì đó vững chắc như ngai vàng của nhà vua vậy. Trong tương lai, tôi cảm thấy kế hoạch đó sẽ được thực hiện và trở thành phước lành cho mọi người, bởi ngay cả khoản thanh toán nhỏ đầu tiên cũng sẽ tạo ra một tài sản lớn cho gia đình thụ hưởng.”

“Nhưng bởi chúng ta đang sống trong thời đại của chúng ta chứ không phải tương lai, nên chúng ta phải tận dụng những phương tiện và cách thức có sẵn để thực hiện được mục đích của mình. Vì vậy, tôi khuyên mọi người, bằng trí não khôn ngoan và suy nghĩ thấu đáo, hãy làm đầy túi tiền của mình khi vẫn còn sức khỏe. Vì một chiếc túi trống rỗng sẽ không cho phép bạn kiếm ăn, và một gia đình không có người kiếm ăn thì quả thực là một thảm kịch đau đớn.”

“Và đó là phương pháp làm đầy túi tiền thứ sáu. *Hãy chuẩn bị thu nhập cho tuổi già và bảo đảm cho sự sung túc của gia đình.*”

*

* *

PHƯƠNG PHÁP THỨ BẢY

Tăng cường khả năng kiếm tiền

“Trong buổi học ngày hôm nay, tôi sẽ giới thiệu cho các vị phương pháp quan trọng nhất để lấp đầy túi tiền. Tuy nhiên, tôi không nói về vàng bạc mà nói về chính các vị, những người đàn ông trong nhiều bộ áo choàng đầy màu sắc đang ngồi trước mặt tôi. Tôi sẽ bàn về tâm trí và cuộc sống của những người đàn ông đang làm việc để thúc đẩy hoặc vô tình chống lại thành công của chính bản thân họ.” Arkad bắt đầu buổi học thứ bảy của mình.

“Cách đây không lâu, một thanh niên đã tìm đến để mượn tôi tiền. Khi tôi hỏi lý do, anh ta phàn nàn rằng thu nhập của anh không đủ để trả cho các chi phí trong cuộc sống. Sau đó, tôi đã giải thích với anh ta rằng trường hợp của anh quá nghèo để sử dụng dịch vụ của người cho vay tiền, vì anh không có khả năng kiếm tiền để trả

nợ."

"Tôi đã nói với anh ta rằng, 'Những gì bạn cần, chàng trai trẻ ạ, là kiếm được nhiều tiền hơn. Bạn đã làm gì để tăng khả năng kiếm tiền của mình?'"

"'Tất cả những gì tôi có thể làm', anh trả lời, 'sáu lần trong vòng hai tháng nay tôi đã tiếp cận chủ nhân của mình để yêu cầu được trả lương cao hơn, nhưng đều không thành công. Tôi không thể đi cầu xin thêm một lần nào nữa.'"

"Chúng ta có thể cười vào suy nghĩ đơn giản của anh ta, nhưng anh ta thực sự đã sở hữu một trong những yêu cầu quan trọng để có thể tăng thu nhập của mình. Trong tâm anh ta là một mong muốn mạnh mẽ kiếm thêm tiền, mong muốn đó vô cùng đúng đắn và đáng khen ngợi."

"*Trước khi có thành tựu, bạn phải có ham muốn. Ham muốn phải mạnh mẽ và dứt khoát.* Mong muốn chung chung chỉ là những khao khát yếu ớt. Đối với một người đàn ông, làm giàu chỉ là mục đích nhỏ. Muốn kiếm được năm đồng vàng là một mong muốn hữu hình mà người đàn ông có thể phấn đấu bản thân thúc ép để thực hiện. Sau khi anh ta đã có trong mình khao khát kiếm năm đồng vàng và sức mạnh lý trí đủ để cố gắng vì mục tiêu đó, anh ta có thể tìm ra những cách tương tự để kiếm được mười, hai mươi và thậm chí hàng nghìn đồng vàng, và từ đó trở nên giàu có. Khi đã học được cách bảo đảm một ham muốn nhỏ nhất định, người ta có thể tự rèn luyện để bảo đảm một ước muốn lớn hơn. Đây là quá trình để tích lũy tài sản: Bắt đầu với khoản tiền nhỏ, sau đó là lớn dần lên khi đã có nhiều kinh nghiệm hơn."

"Mong muốn phải đơn giản và dứt khoát. Nếu mục đích có quá nhiều, quá khó hiểu và vượt quá khả năng thực hiện thì tất cả chỉ là vô ích."

"Khi một người hoàn thiện khả năng chuyên môn của mình, anh ta cũng sẽ tăng cường khả năng kiếm tiền. Vào thời điểm khi tôi là một người ghi chép trên phiến đá đất sét khiêm tốn, tôi cũng chỉ kiếm được vài đồng mỗi ngày, rồi tôi quan sát thấy các công nhân khác làm được nhiều hơn tôi và được trả nhiều hơn. Từ đó, tôi quyết tâm mình phải giỏi hơn tất cả mọi người. Tôi không mất nhiều thời gian để khám phá ra lý do cho sự thành công của họ. Chỉ cần quan tâm nhiều hơn, chú ý vào công việc, kiên trì, nỗ lực, cứ như vậy, sau đó chẳng có mấy người khắc được nhiều phiến đá trong một ngày hơn tôi. Rất nhanh sau đó, tôi được thưởng nhờ

vào sự phấn đấu của mình, và tôi cũng không cần phải đến sáu lần cầu xin chủ nhân công nhận khả năng."

"Chúng ta càng có trí tuệ thì sẽ càng kiếm được nhiều tiền. Người nào càng chăm chỉ tìm hiểu về chuyên môn của mình thì sẽ càng được đền đáp. Nếu là một nghệ nhân, anh nên tìm cách học hỏi phương pháp và dụng cụ mà bậc thầy trong chuyên ngành anh sử dụng. Nếu làm việc về luật pháp hay chữa bệnh, anh có thể tham khảo và trao đổi kiến thức với người khác về chuyên môn của mình. Nếu là một thương gia, anh cần tiếp tục tìm kiếm những nguồn hàng tốt hơn để có thể mua được với giá cả thấp hơn."

"Hãy luôn tìm kiếm những cơ hội để thay đổi và cải thiện bản thân, vì những người có đầu óc nhạy bén và ý thức rèn luyện kỹ năng của mình sẽ thực hiện mọi việc tốt hơn. Do đó, tôi luôn kêu gọi tất cả mọi người cần cố gắng để tiến bộ và đừng bao giờ đứng yên, nếu không, họ sẽ bị bỏ lại phía sau."

"Có rất nhiều điều làm cho cuộc sống của một người đàn ông trở nên phong phú từ chính những trải nghiệm được tích lũy. Giống như những điều dưới đây, một người đàn ông cần phải tự làm nếu anh ta tôn trọng chính mình:

Anh ta phải trả các khoản nợ của mình đúng hạn bằng mọi cách có thể, và sẽ không mua bất cứ thứ gì mà anh ta không có khả năng chi trả.

Anh ấy phải chăm sóc được cho gia đình của mình để họ có thể tự hào về anh ta.

Anh ta phải lập di chúc để việc phân chia tài sản được thực hiện hợp lý và tử tế trong trường hợp các vị thần có gọi anh ta trở về thế giới bên kia.

Anh ta phải có lòng trắc ẩn đối với những người bất hạnh và kém may mắn, phải giúp đỡ họ trong khả năng của mình. Anh ta phải chăm lo chu đáo cho những người thân yêu."

"Vậy nên, phương pháp thứ bảy và cuối cùng cho một túi tiền trống không là trau dồi sức mạnh từ chính bản thân, hãy học tập và trở nên thông thái hơn, khéo léo hơn và tôn trọng chính mình hơn. Từ đó, sự tự tin sẽ giúp mỗi người đạt được các mục tiêu của bản thân."

"Trên đây là bảy phương pháp giúp lấp đầy túi tiền từ kinh nghiệm cuộc đời và sự thành công của tôi, tôi xin trao lại cho tất

cả những người mong muốn trở nên giàu có."

"Có rất nhiều vàng ở Babylon, các học viên của tôi, nhiều hơn cả tưởng tượng của các vị nữa. Thế nên, sẽ có đủ vàng cho tất cả."

"Hãy ra ngoài và thực hành những phương pháp trên để tìm kiếm cho mình sự sung túc, giàu có, vì đó là quyền lợi chính đáng của các vị."

"Hãy ra ngoài và dạy lại những bài học này, để mọi công dân của vương quốc đều có thể chia sẻ sự giàu có vô biên trong thành phố yêu dấu của chúng ta."

Gặp gỡ Nữ thần may mắn

"Nếu một người gặp may mắn, chẳng ai có thể đoán trước anh ta sẽ may mắn tới mức nào. Thả anh ta xuống sông Euphrates và anh ta sẽ bơi về với một viên ngọc trai trong tay."

- Ngạn ngữ Babylon

Ai cũng muốn có được may mắn. Mong ước ấy luôn cháy bỏng trong tim của những người đàn ông ở Babylon cổ đại vào bốn ngàn năm trước cũng như trong trái tim của mọi người đàn ông ngày nay. Tất cả chúng ta đều hy vọng được Nữ thần may mắn ưu ái. Liệu có cách nào để gặp gỡ, thu hút sự chú ý của Nữ thần và nhận được sự ban phước của nàng?

Có cách nào để thu hút vận may hay không?

Những người đàn ông Babylon cổ đại muốn biết câu trả lời. Đó chính xác là những gì họ quyết định phải tìm hiểu cho ra. Họ là những người đàn ông sắc sảo và thông thái. Điều đó giải thích lý do tại sao thành phố của họ lại trở thành nơi giàu có và quyền lực nhất trong thời đại ấy.

Ở thời xa xưa, họ không có trường học hay cao đẳng và đại học. Tuy nhiên, ngay từ thời ấy, các trung tâm học tập đã rất tiến bộ. Trong số các tòa nhà ở Babylon, có một tòa được xếp hạng là có tầm quan trọng ngang với Cung điện của Vua, Vườn treo Babylon và đền thờ của các vị thần. Bạn có thể sẽ thấy các cuốn sách lịch sử rất ít đề cập đến nó, nhiều khả năng không đề cập gì cả, nhưng tòa nhà ấy có ảnh hưởng mạnh mẽ đến suy nghĩ của con người ở thời đại đó.

Tòa nhà này được gọi là Đền Học thuật, nơi trí tuệ của cha ông được hấp thụ và truyền dạy bởi các giáo viên tự nguyện, và đây cũng là nơi mọi chủ đề phổ biến được thảo luận trong các diễn đàn mở. Ở phạm vi bốn bức tường của tòa tháp này, tất cả mọi người

đều bình đẳng. Kể cả những nô lệ thấp hèn nhất cũng có thể tranh luận ngang hàng với một hoàng tử của hoàng gia.

Trong số những người thường lui tới Đền Học thuật, có một người đàn ông giàu có thông thái tên Arkad, người được cho là giàu nhất ở Babylon. Ông có một hội trường đặc biệt của riêng mình, nơi gần như vào bất kỳ buổi tối nào, cũng có một nhóm người già, thanh niên, nhưng phần lớn là người trung niên, đến tụ tập và tranh luận về các chủ đề thú vị. Chúng ta hãy cùng lắng nghe những thảo luận của họ để thấy cách họ thu hút may mắn như thế nào?

Mặt trời vừa lặn như một quả cầu lửa đỏ rực xuyên qua đám mây bụi sa mạc khi Arkad bước chậm rãi đến hội trường quen thuộc của mình. Đã có tám mươi người đàn ông đang chờ sẵn, ngả mình trên những tấm thảm nhỏ của họ trên sàn nhà. Vẫn còn nhiều người khác nữa chưa đến.

“Chúng ta sẽ thảo luận về chủ đề gì tối nay đây?” Arkad hỏi.

Sau lúc lâu do dự, một thợ dệt vải cao lớn lên tiếng, ông đứng dậy phát biểu, “Có một chủ đề tôi muốn được thảo luận nhưng ngần ngại đưa ra vì sợ nó có thể sẽ ngớ ngẩn với mọi người, thưa ông Arkad và những người bạn tốt của tôi ở đây.”

Arkad và những người khác thúc giục anh ta nói rõ hơn, vậy nên anh ấy bắt đầu: “Ngày hôm nay tôi đã gặp may mắn, vì tôi tìm thấy một chiếc túi chứa vàng. Tôi muốn tiếp tục gặp được may mắn như vậy. Tôi nghĩ rằng ai cũng có mong muốn này, vì vậy, tôi xin mạnh dạn đề nghị thảo luận về cách làm thế nào để thu hút may mắn.”

“Ồ. Một chủ đề thú vị được đưa ra”, Arkad nhận xét, “chủ đề này đáng để bàn trong cuộc thảo luận của chúng ta hôm nay. Đối với một số người, may mắn chỉ là vô tình, không khác gì tai nạn, nó có thể xảy đến mà không hề có mục đích hay bất cứ lý do gì. Còn một số khác lại tin rằng người tạo nên tất cả sự may mắn là Nữ thần Ashtar rộng lượng, và nàng sẽ trả ơn tất cả những người khiến cho nàng cảm thấy hài lòng. Hãy nói xem, các bạn của tôi, chúng ta sẽ cùng đi tìm kiếm phương pháp để mời sự may mắn đến thăm mỗi chúng ta chứ?”

“Được! Được! Hãy tranh luận thật sôi nổi!”

Nhóm người đang nghe háo hức trả lời.

Sau đó, Arkad tiếp tục: “Để bắt đầu cuộc thảo luận, trước tiên, chúng ta hãy nghe những người đã có trải nghiệm tương tự như anh thợ dệt vải, vô tình thấy được kho báu hoặc đồ trang sức có giá trị.”

Tất cả mọi người ngừng lại, mong chờ một ai đó lên tiếng nhưng chẳng có ai.

“Thực sự không có ai ư?” Arkad hỏi. “Vậy thì kiểu may mắn này đúng là hiếm gặp. Vậy bây giờ, ai có thể đưa ra gợi ý về nơi tiếp theo mà chúng ta tìm kiếm sự may mắn?”

“Tôi xin trả lời”, một thanh niên mặc quần áo chỉnh tề đứng dậy nói, “Khi một người đàn ông nói về sự may mắn, chẳng phải tự nhiên suy nghĩ của anh ta là sẽ nghĩ đến các màn đặt cược hay sao? Ở đó chúng ta thường thấy rất nhiều đàn ông cố gắng tán tỉnh Nữ thần với hy vọng nàng sẽ ban phước cho họ để họ có thể thắng được nhiều tiền?”

Khi anh ấy ngồi xuống vị trí của mình, có một giọng khác nói to: “Đừng dừng lại! Hãy tiếp tục câu chuyện của anh đi! Hãy nói cho chúng tôi biết, anh có tìm thấy sự ưu ái của Nữ thần tại các bàn đặt cược không? Nàng có khiến mặt đỏ của xúc xắc lật lên và đem về nhiều tiền vào ví của người chơi, hay nàng đã khiến mặt xanh lật lên để rồi chủ tiệm lấy hết số bạc người chơi đã đặt ra?”

Chàng trai trẻ hòa vào tràng cười, sau đó trả lời: “Tôi không phản đối việc phải thừa nhận rằng nàng ấy thậm chí còn không biết sự tồn tại của tôi ở đó. Nhưng những người còn lại thì sao? Bạn có nghĩ rằng nàng sẽ chờ đợi ở nơi như vậy để giúp xúc xắc rơi theo ý muốn của bạn không? Tôi rất mong muốn được nghe câu trả lời, cũng như học hỏi.”

“Một khởi đầu tuyệt vời”, Arkad dứt lời. “Chúng ta gặp nhau ở đây để xem xét mọi khía cạnh của câu hỏi. Bỏ qua bàn đặt cược sẽ là bỏ qua một thứ bản năng phổ biến ở hầu hết đàn ông: Sự thích thú trong việc đánh liều mất một vài đồng bạc để đổi lại cơ hội có được nhiều đồng vàng hơn.”

“Điều đó làm tôi chợt nhớ đến cuộc đua ngựa ngày hôm qua”, một người khác nói. “Nếu Nữ thần quả thực thường xuyên lui tới thăm bàn đặt cược, chắc hẳn nàng cũng sẽ không bỏ qua các cuộc đua nơi mà các cỗ xe ngựa mạ vàng và những con ngựa kiêu hùng có thể mang đến sự phấn khích hơn nhiều lần bàn cược. Hãy nói với chúng tôi, hỡi Arkad, liệu có phải nàng đã thì thầm vào tai ngài để

đặt cược vào những con ngựa xám từ Nineveh không? Bởi tôi đứng ngay sau lưng ngài và không thể tin nổi vào đôi tai mình khi nghe thấy ngài đặt cược vào những con ngựa xám. Ngài cũng biết rõ như bất kỳ ai rằng không có đội nào trong Assyria có thể đánh bại những tuấn mã yêu quý của chúng ta trong một cuộc đua công bằng."

"Liệu Nữ thần có thì thầm vào tai ngài để ngài đặt cược vào xe ngựa màu xám không bởi ở khúc cua, các con ngựa đen vấp ngã và cản trở xe ngựa của chúng ta, điều này sẽ giúp cho xe ngựa màu xám giành chiến thắng mà nó không đáng được hưởng?"

Arkad mỉm cười với người vừa lên tiếng. "Có lý do gì để một vị thần quan tâm đến việc đặt cược của ai đó vào một cuộc đua ngựa chứ? Đối với tôi, nàng là nữ thần của tình yêu và phẩm giá, nàng sẽ giúp đỡ những người đang cần được giúp đỡ và ban thưởng cho những người đáng được ban thưởng. Tôi tìm đến nàng, không ở những bàn cược và cuộc đua nơi mà tiền mất đi còn nhiều hơn tiền đem về, tôi sẽ gặp gỡ nàng tại những nơi con người đang làm việc có ích và xứng đáng được thưởng hơn."

"Từ người nông dân làm đất cho đến thương gia buôn bán trung thực, trong bất kể ngành nghề nào, con người đều có cơ hội kiếm được lợi nhuận từ nỗ lực và giao dịch của mình. Có thể không phải lúc nào anh cũng được ban thưởng bởi anh có thể có quyết định sai lầm, và đôi khi gió mùa cùng thời tiết không đứng về phía anh. Tuy nhiên, nếu kiên trì, anh sẽ nhận được lợi nhuận xứng đáng. Đó là vì cơ hội để có lãi luôn luôn rơi về phía có lợi cho anh."

"Nhưng, khi một người đặt cược vào các trò chơi, tình thế sẽ đảo ngược bởi cơ hội có được lợi nhuận luôn chống lại anh và nghiêng về phía người quản trò. Trò chơi được sắp xếp để ưu ái cho người quản trò. Đây là cách mà quản trò kiếm lợi nhuận lớn đến từ chính tiền đặt cược của người chơi. Rất ít người chơi có thể nhận ra lợi nhuận của người quản trò chắc chắn thế nào và cơ hội chiến thắng của người chơi ít ra sao."

"Ví dụ: Chúng ta hãy xem xét trò xúc xắc. Mỗi lần đặt cược, chúng ta sẽ đặt cược xem mặt nào ngửa. Nếu là mặt đỏ, chủ trò chơi trả cho chúng ta gấp bốn lần số tiền ta đã cược. Nhưng nếu là bất kỳ một mặt nào khác trong năm mặt còn lại, toàn bộ người chơi sẽ thua. Do đó, các con số cho thấy, với mỗi lần xúc xắc, chúng ta có đến năm trên sáu khả năng thua, nhưng vì mặt đỏ sẽ trả về lãi gấp bốn lần, nên chúng ta có bốn trên sáu cơ hội để thắng. Trong một đêm, chủ trò có thể mong đợi giữ được cho mình một phần năm

của tất cả số tiền đã được đặt cược. Nhưng còn một người chơi có thể mong đợi thắng tỷ lệ cược được sắp xếp để bị mất một phần năm trong toàn bộ số tiền cược của mình không?"

"Có một số người đã thực sự thắng được số tiền lớn", một khán giả lên tiếng.

"Đúng là có những người như vậy", Arkad tiếp tục. "Về việc ấy, tôi lại nghĩ rằng không biết số tiền đó có thể đem lại giá trị lâu dài cho người may mắn không? Trong tất cả những người quen của tôi, có nhiều người giàu có và thành công ở Babylon, nhưng tôi không thể tìm ra bất kỳ cái tên nào bắt đầu thành công từ số tiền kiếm được bằng cách đó."

"Những người ở đây tối nay hẳn sẽ biết nhiều công dân đáng nể trọng của thành phố chúng ta. Tôi sẽ lấy làm thú vị khi được biết có bao nhiêu công dân thành công bắt đầu cơ ngơi của họ từ số tiền thắng trên bàn cược. Mỗi người ở đây hãy thử kể tên một người như vậy mà mình biết, được chứ?"

Sau một khoảng im lặng kéo dài, một người khác hỏi, "Liệu người quản trò cá cược có tính không?"

"Chỉ khi không có ai nghĩ ra được cái tên nào", Arkad trả lời, "Nếu không ai trong số các vị có thể nêu được một cái tên, vậy còn bản thân các vị thì sao? Có ai đã có được chuỗi chiến thắng liên tục mà muốn khuyên bảo chúng ta nên cá cược để kiếm thu nhập không?"

Câu hỏi của Arkad được trả lời bằng một loạt tiếng thở dài và lan ra thành cả những tràng cười lớn.

"Có vẻ như chúng ta không tìm thấy may mắn trong những nơi như vậy", Arkad tiếp tục, "Vì vậy chúng ta nên tìm hiểu về các lĩnh vực khác. Chúng ta không tìm thấy may mắn ở việc nhặt được chiếc túi vàng bị đánh rơi. Không tìm thấy ở các bàn cá cược hấp dẫn. Còn về các cuộc đua ngựa, tôi xin thú nhận mình đã mất nhiều tiền hơn là số tiền thắng được ở đó."

"Bây giờ, chúng ta hãy xem xét các giao dịch và công việc kinh doanh của bản thân! Chúng ta vẫn luôn coi một giao dịch thành công không phải vì may mắn mà đó là phần thưởng cho nỗ lực của chúng ta. Tôi lại nghĩ rằng chúng ta có thể đang xem nhẹ món quà của Nữ thần may mắn. Có lẽ nàng đang thực sự giúp đỡ chúng ta dù chúng ta không nhận ra sự hào phóng của nàng. Ai có ý kiến để thảo luận thêm không?"

Sau lời nói của Arkard, một thương nhân lớn tuổi đứng dậy, phủi thẳng chiếc áo choàng trắng mềm mại của ông ta rồi nói: "Thưa Arkad và những người bạn đáng kính của tôi, tôi xin đưa ra một gợi ý. Như ngài đã nói, chúng ta tin rằng sự cần cù và khả năng của bản thân đã đem đến thành công trong kinh doanh, vậy tại sao không xem xét cả những thành công đáng lẽ sẽ rất tuyệt vời nhưng đã tuột khỏi tầm tay chúng ta. Chúng có thể đã trở thành những ví dụ hiếm hoi về sự may mắn nếu thực sự xảy ra. Bởi chúng không xảy ra nên chúng ta không thể coi chúng là phần thưởng chỉ nhờ vào công sức của chính mình. Chắc chắn nhiều người đàn ông ở đây cũng đã có những trải nghiệm tương tự."

"Đây là một cách tiếp cận thú vị", Arkad chấp thuận. "Ai trong số các vị đã có may mắn ngay trong bàn tay nhưng lại để tuột mất?"

Nhiều bàn tay giơ lên, trong số đó có cả người thương gia trên. Arkad ra hiệu cho ông ta nói. "Vì ông đã đề xuất chủ đề này, chúng tôi muốn nghe câu chuyện của ông đầu tiên."

"Tôi rất vui lòng kể lại câu chuyện này", ông ta tiếp tục, "về sự may mắn xuất hiện ngay trước mắt một người đàn ông, và anh ta đã để mất nó một cách phí phạm như thế nào."

"Nhiều năm trước, khi tôi còn là một chàng trai trẻ tuổi, mới kết hôn và bắt đầu kiếm tiền, cha tôi tới thăm nhà và thúc giục tôi tham gia đầu tư theo ông. Con trai của một trong những người bạn tốt của ông để mắt tới một dải đất cằn cỗi, nằm ở vị trí không xa các bức tường bên ngoài thành phố cho lắm. Mảnh đất cao hơn bờ kênh, nên nước không thể chảy tới được."

"Con trai của người bạn đó đã nghĩ ra kế hoạch mua mảnh đất này, xây dựng ba bánh xe nước lớn được vận hành bằng sức bò để kéo nước lên, mang lại sự sống cho mảnh đất. Khi đã làm được điều đó, anh dự định sẽ chia nó thành những mảnh đất nhỏ hơn và bán cho người dân thành phố để sử dụng làm nơi trồng thảo mộc."

"Anh ta không có đủ vàng để thực hiện một công việc như vậy. Cũng như tôi, anh ta vẫn còn là một chàng trai trẻ tuổi với mức thu nhập khiêm tốn. Cha của anh ấy, giống như cha tôi, là một người đàn ông phải chăm lo cho một gia đình lớn với thu nhập không nhiều. Vì vậy, chàng trai đó quyết định kêu gọi một nhóm người góp vốn với anh ta. Nhóm này gồm có mười hai người, mỗi một người trong số này phải có khả năng kiếm tiền và đồng ý trả một phần mười thu nhập của mình cho quỹ vốn đến khi mảnh đất sẵn sàng được bán, lợi nhuận thu lại sau đó sẽ chia sẻ công

bằng, ứng với số tiền đầu tư của mỗi người.

'Con trai của ta', cha tôi nói với tôi, 'con vẫn còn trẻ, khỏe. Mong muốn của cha từ trước tới nay vẫn là để con có thể tự gây dựng cơ ngơi của riêng mình và khiến những người khác tôn trọng. Ta muốn nhìn thấy con học được bài học từ chính sai lầm thời trẻ của ta.'

'Đó cũng là mong muốn của đời con, thưa cha', tôi trả lời.

'Vậy thì, ta khuyên con. Hãy làm những gì mà ta đáng ra nên làm ở độ tuổi của con. Từ thu nhập của mình, con hãy tiếp tục đầu tư vào các dự án có lợi. Chỉ với một phần mười thu nhập của con và từ lãi của vốn đầu tư, con sẽ tích lũy cho mình một gia sản quý giá trước khi con tới tuổi của ta.'

'Ý của cha thực sự hay. Con muốn làm giàu. Tuy nhiên, con còn phải chi tiền vào quá nhiều việc. Nên con có phần e ngại không biết có nên làm theo lời cha khuyên không? Con còn trẻ, vẫn còn có nhiều thời gian mà.'

'Ta cũng từng nghĩ như vậy khi ở độ tuổi con, nhưng hãy nhìn xem, đã rất nhiều năm trôi qua và ta vẫn chưa bắt đầu làm được điều đó.'

'Chúng ta đang sống ở một thời đại khác, thưa cha. Con sẽ không đi vào vết xe đổ của cha đâu.'

'Cơ hội đang đứng ngay trước mặt con, con trai của ta. Đó là cơ hội để giàu có. Ta mong con đừng chần chừ. Hãy đến gặp con trai của bạn ta và thỏa thuận trả mười phần trăm thu nhập của con vào khoản đầu tư này. Hãy đi gặp anh ta vào ngay ngày mai. Cơ hội sẽ không bao giờ chờ đợi một ai. Hôm nay nó còn ở đây, nhưng chẳng mấy chốc nó sẽ biến mất. Vì vậy, đừng chần chừ!'"

"Bất chấp lời khuyên của cha, tôi đã do dự. Có những chiếc áo choàng mới và đẹp các thương nhân từ phương Đông mang đến, người vợ hiền của tôi và tôi cảm thấy phải sở hữu chiếc áo choàng lộng lẫy đó. Trả một phần mười thu nhập của tôi vào quỹ vốn đồng nghĩa với việc chúng tôi sẽ phải từ bỏ những ham muốn thường ngày. Tôi đã chần chừ cho đến khi quá muộn và phải hối tiếc suốt đời. Vụ hợp tác đó sau này thu về khoản lợi nhuận không tưởng. Đó là câu chuyện của tôi về việc đã để tuột mất may mắn từ chính bàn tay mình."

"Trong câu chuyện tôi kể tiếp theo sau đây, chúng ta sẽ thấy *may*

mắn luôn chờ đợi người nào sẵn sàng đón nhận cơ hội", một người đàn ông của sa mạc với làn da ngăm đen bình luận, "Việc gây dựng một gia tài luôn đòi hỏi số vốn nhất định. Sự khởi đầu có thể bắt đầu từ một vài đồng vàng hoặc bạc được chuyển từ chính thu nhập của mình sang khoản đầu tư đầu tiên. Bản thân tôi sở hữu một vài đàn gia súc. Tôi bắt đầu chăn nuôi gia súc từ khi còn là một cậu bé và đã mua một con bê bằng một miếng bạc. Đây là khởi đầu cho sự giàu có và nó có ảnh hưởng rất lớn đến cuộc đời tôi."

"Có được bước đi đầu tiên để xây dựng nên gia tài của mình là may mắn mà bất kỳ ai cũng có thể có. Đối với tất cả mọi người, bước đi này sẽ biến họ từ những người kiếm tiền từ sức lao động của chính mình trở thành người hưởng lãi từ chính đồng tiền mà mình kiếm được. Một số người vô cùng may mắn vì đã nắm bắt nó ngay từ khi còn rất trẻ và nhờ đó đem về thành công cho bản thân, nhưng nhiều hơn là những người không may mắn, như cha của người thương gia đã không biết nắm bắt cơ hội."

"Nếu người bạn của chúng ta thực hiện bước đi này ngay từ những buổi đầu khi cơ hội đến với anh ta, chắc hẳn giờ này anh ta đã được hưởng thụ đủ mọi sơn hào hải vị trên khắp thế gian. Nếu may mắn khiến người thợ dệt vải của chúng ta nắm bắt lấy cơ hội, thì đó thực sự đã là khởi đầu của một gia tài lớn hơn nhiều trong tương lai."

"Cảm ơn mọi người! Tôi cũng có ý kiến." Một người lạ mặt đến từ nước khác đứng dậy. "Tôi là người Syria. Tôi nói tiếng của các bạn không tốt lắm. Tôi muốn gọi người bạn này, một thương gia, bằng một cái tên. Có lẽ các vị nghĩ cái tên này không được lịch sự cho lắm. Dù vậy, tôi vẫn muốn gọi anh ta như thế. Nhưng, than ôi, tôi không thể biết từ tôi muốn dùng trong tiếng của các bạn. Nếu tôi nói bằng tiếng Syria, các bạn sẽ không hiểu. Vì vậy, xin các quý ông tốt bụng hãy nói cho tôi biết cái tên mà các bạn gọi những người luôn tốn nhiều thời gian để bắt tay vào làm công việc sẽ đem lại lợi ích cho bản thân."

"Kẻ trì hoãn", ai đó lên tiếng.

"Chính là thế", người Syria hét lên, vẫy tay đầy hào hứng, "anh ấy đã không chấp nhận cơ hội khi Nữ thần may mắn đến. Anh ấy đã chờ đợi. Anh ấy nói rằng bản thân mình đang có quá nhiều việc cần làm. Anh ấy đã chào tạm biệt Nữ thần may mắn của chúng ta. Cơ hội ư, Nữ thần sẽ không chờ đợi người chậm chân. Nàng nghĩ rằng nếu một người đàn ông mong muốn có được may mắn, anh

ta phải hành động thật nhanh. Bất kỳ người đàn ông nào không hành động quyết đoán khi cơ hội đến đều là kiểu người trì hoãn như anh bạn thương gia của chúng ta."

Người thương gia đứng dậy và cúi đầu chào một cách vui vẻ với người đàn ông Syria rồi nói, "Tôi ngưỡng mộ anh, một người lạ mặt bên trong những bức tường Babylon nhưng không hề ngần ngại nói ra sự thật."

"Và bây giờ chúng ta hãy nghe một câu chuyện khác về cơ hội. Ai có trải nghiệm khác muốn chia sẻ không?" Arkad hỏi.

"Tôi", trả lời Arkad là một người đàn ông trung niên mặc áo đỏ. "Tôi là người buôn bán động vật, chủ yếu là lạc đà và ngựa. Đôi khi tôi cũng mua cừu và dê. Tôi muốn kể về cơ hội đã đến với tôi vào một đêm tôi ít mong đợi nhất. Có lẽ vì lý do đó mà tôi đã để tuột mất cơ hội ấy. Các vị hãy nghe và tự đánh giá về điều đó."

"Tôi trở về thành phố vào một buổi tối sau cuộc hành trình mười ngày tìm kiếm lạc đà không thành công, tôi đã rất tức giận khi thấy cánh cổng của thành phố khóa chặt. Các nô lệ của tôi trải lều trong bóng tối và chúng tôi xác định phải xoay xở với với ít thức ăn còn lại mà không có nước. Đúng lúc đó, có một người nông dân lớn tuổi, cũng bị nhốt ở ngoài thành như chúng tôi, đã tiếp cận tôi.

'Thưa ngài', ông ta nói với tôi, 'tôi có thể thấy được ngài là thương lái động vật. Tôi vô tình lại đang muốn bán một đàn cừu tuyệt vời. Than ôi, người vợ hiền của tôi đang bệnh nặng ở nhà. Tôi phải trở về càng sớm càng tốt. Xin ngài hãy mua đàn cừu để tôi và đám nô lệ có thể trở về nhà ngay tức khắc.'

Lúc đó trời quá tối nên tôi không thể nhìn rõ bầy cừu, nhưng từ những tiếng kêu be be, tôi biết hẳn chúng phải rất lớn. Vì đã lãng phí vô ích mười ngày đi tìm kiếm lạc đà, tôi rất vui mừng thương thảo với ông ta. Và bởi cũng đang sốt sắng nên ông ấy đưa ra một mức giá hợp lý. Tôi chấp nhận, và biết rằng chỉ sáng mai thôi nô lệ của tôi có thể dẫn đàn cừu qua cổng thành và bán chúng đi với lợi nhuận đáng kể.

Thỏa thuận được chấp nhận, tôi gọi nô lệ đem đuốc ra sau đếm cho đủ chín trăm con cừu như người nông dân đã nói. Tôi xin không lan man về chi tiết chúng tôi đã chật vật để đếm cừu thế nào trong cơn đói khát đó. Chúng tôi đơn giản là không thể đếm nổi. Vì vậy, tôi đã thẳng thắn nói với người nông dân rằng tôi sẽ

đếm cừu vào ban ngày và trả cho ông ta ngay sau đó.

'Làm ơn, thưa quý ngài tốt bụng', ông ta cầu xin, 'hãy trả cho tôi chỉ hai phần ba giá ngay trong đêm nay để tôi có thể lên đường trở về. Tôi sẽ để lại tên nô lệ thông minh và có học thức nhất của mình hỗ trợ ngài đếm cừu vào buổi sáng. Anh ta rất đáng tin cậy và ngài có thể trả số tiền còn lại cho anh ta vào ngày mai.'

Nhưng tôi đã kiên quyết từ chối thanh toán vào ngay tối hôm đó. Sáng hôm sau, trước khi tôi thức dậy, cổng thành mở ra và xuất hiện bốn người mua đang vội vã đi tìm đàn cừu. Họ háo hức và sẵn sàng trả giá cao do thành phố đang bị đe dọa bởi một cuộc chiến tranh, vì thế thức ăn không còn dồi dào. Người nông dân già được trả gần gấp ba lần giá mà ông đã thỏa thuận với tôi. Tôi đã để tuột mất may mắn hiếm có như vậy đấy."

"Đây là một câu chuyện thật kỳ lạ", Arkad nhận xét. "Mọi người đã rút ra được bài học gì từ câu chuyện này?"

"Bài học về việc trả tiền ngay lập tức cho một mối hàng mà ta đã tin sẽ đem lại lợi nhuận", một người thợ làm yên ngựa lên tiếng. "Nếu mối hàng tốt, ta cần phải cảnh giác trước cả sự yếu đuối của chính bản thân mình như bất kỳ một người nào khác. Chúng ta có thể đổi ý. Thực sự, tôi nghĩ chúng ta thường thay đổi khi đã lựa chọn đúng hơn là sai. Khi sai thì thường chúng ta lại vô cùng cứng đầu. Khi đúng thì chúng ta dễ lung lay và để tuột mất cơ hội. Đánh giá đầu tiên theo tôi sẽ là đúng nhất. Vậy mà tôi vẫn thấy việc lựa chọn một quyết định đúng lúc nào cũng thật khó khăn. Vì vậy, như một phương thức bảo đảm cho sự yếu đuối của mình, tôi phải đặt cọc ra một số tiền nhất định ngay lập tức. Việc đó sẽ giúp tôi bớt hối tiếc vì bỏ lỡ những cơ hội tốt."

"Xin cảm ơn! Một lần nữa tôi xin phép được lên tiếng." Người Syria đứng dậy phát biểu một lần nữa. "Những câu chuyện này rất giống nhau. Mọi cơ hội lần lượt mất đi với cùng một lý do. Sự may mắn hết lần này đến lần khác mang lại cho những người trì hoãn điều tốt đẹp nhưng tất cả đều lưỡng lự, không cho rằng đây là thời điểm tuyệt vời nhất để hành động ngay. Làm sao họ có thể thành công với thái độ như vậy?"

"Những lời này thật sáng suốt, người bạn của tôi", người thương lái động vật trả lời. "Sự may mắn đã rời khỏi tay kẻ trì hoãn trong cả hai câu chuyện trên. Tuy nhiên, chuyện đó không phải hiếm gặp. Tính trì hoãn có ở tất cả mọi người. Chúng ta mong muốn giàu có, nhưng cứ khi nào cơ hội xuất hiện trước chúng ta, thì tính

trì hoãn từ bên trong luôn thôi thúc chúng ta hành động chậm trễ hơn. Việc nghe theo tiếng gọi của nó là kẻ thù tồi tệ nhất của mỗi chúng ta."

"Khi còn trẻ, tôi không biết nó theo cái tên rất dài mà người bạn Syria thích thú. Lúc đầu, tôi nghĩ chính sự phán xét kém cỏi của bản thân khiến tôi tuột mất nhiều vụ làm ăn béo bở. Sau đó, tôi cho đó là sự bướng bỉnh cố chấp của mình. Cuối cùng, tôi nhận ra đó là do tính trì hoãn - một thói quen khiến ta hành động chậm trễ mỗi khi có vấn đề đòi hỏi chúng ta phải đưa ra quyết định dứt khoát. Tôi vô cùng giận dữ khi nhận ra bộ mặt thật của nó. Như một con lừa hoang bị trói vào xe ngựa, tôi vùng vẫy dứt khỏi kẻ thù đó của chính mình để đi tới thành công."

"Cảm ơn! Tôi có một câu hỏi cho ngài thương lái đây." Người Syria nói. "Ông khoác trên mình chiếc áo choàng rất đẹp, nó không phải thứ mà người nghèo có thể mặc. Ông nói chuyện như một doanh nhân thành đạt. Vậy thì xin ông hãy nói cho chúng tôi biết, ông có bao giờ nghe thấy tính trì hoãn thì thầm vào tai mình không?"

"Giống như người bạn của chúng ta, tôi cũng phải nhận ra và chinh phục tính trì hoãn", người thương lái trả lời. "Đối với tôi, tính trì hoãn là một kẻ thù, luôn theo dõi và chờ đợi cơ hội để cản trở những thành tựu của tôi. Tôi cũng nhìn ra bản thân trong các câu chuyện được kể, vì tôi cũng đã nhiều lần để tuột mất cơ hội như vậy. Nhưng tính trì hoãn không khó để chế ngự một khi ta đã hiểu rõ về nó. Bởi không có một người nào lại sẵn lòng cho phép kẻ trộm cướp đi thùng ngũ cốc của mình. Cũng như không có người nào sẵn lòng cho phép kẻ thù xua đuổi khách hàng và cướp đi lợi nhuận của anh ta. Khi tôi nhận ra những hành động như thế là kẻ thù, tôi đã quyết tâm chinh phục nó bằng được. Mỗi người phải chế ngự được tính trì hoãn trong chính bản thân mình trước khi anh ta mong có thể được chia sẻ một phần kho báu của thành phố Babylon giàu có này."

"Arkad, ngài thấy sao? Ngài là người giàu có nhất ở Babylon, nhiều người cũng cho rằng ngài là người may mắn nhất nữa. Ngài có đồng ý với tôi rằng không ai có thể đạt được thành công trọn vẹn trừ khi anh ta hoàn toàn loại bỏ được tính trì hoãn trong bản thân không?"

"Mọi thứ chính xác như những gì ông nói", Arkad thừa nhận. "Trong suốt cuộc đời, tôi đã quan sát hết thế hệ này đến thế hệ khác tiến lên phía trước trên con đường thương mại, khoa học và học tập để đến với thành công trong cuộc sống. Cơ hội dành cho

tất cả những người này. Một số người nắm bắt và dần thỏa mãn được những ham muốn sâu sắc nhất của họ, nhưng đa số thì do dự, ấp úng và tụt lại phía sau."

Arkad quay sang người thợ dệt vải, nói: "Anh đã đề nghị chúng ta tranh luận về sự may mắn. Chúng tôi muốn nghe những gì anh nghĩ về chủ đề này."

"Tôi nhìn nhận sự may mắn dưới con mắt khác. Tôi đã nghĩ may mắn là phép lạ có thể xảy ra với một người mà không cần nỗ lực từ phía anh ta. Tôi nghĩ đó không phải là thứ mà một người có thể chủ động thu hút về phía mình. Tuy nhiên, từ cuộc thảo luận hôm nay, tôi đã hiểu được rằng, để thu hút may mắn, chúng ta cần tận dụng các cơ hội. Vì vậy, trong tương lai, tôi sẽ nỗ lực để tận dụng những cơ hội đến với mình."

"Anh đã nắm bắt rất tốt bài học trong cuộc thảo luận của chúng ta", Arkad trả lời. "Mọi người vẫn thường kiếm tìm cơ hội cho bản thân nhưng khi chúng chủ động tìm đến, ta lại không làm được điều tương tự. Người bạn thương gia của chúng ta có thể đã tìm thấy may mắn lớn nếu anh ấy chấp nhận cơ hội Nữ thần tôn kính đã ban tặng cho anh ấy. Người bạn buôn động vật cũng vậy, anh ta lẽ ra sẽ gặp may mắn nếu thực hiện trọn vẹn thỏa thuận mua bầy cừu để sau đó bán lại với lợi nhuận cao hơn.

"Cuộc thảo luận này của chúng ta nhằm tìm ra một phương pháp có thể lôi kéo may mắn về phía mình. Tôi cảm thấy chúng ta đã tìm ra câu trả lời. Cả hai câu chuyện trên đều minh họa về cách may mắn đi kèm theo sau những cơ hội. Đây là sự thật mà mọi câu chuyện tương tự về may mắn, bất kể thắng hay thua, đều có điểm chung. Sự thật là: *May mắn có thể được thu hút bằng cách chấp nhận cơ hội.*"

"Những người mong muốn nắm bắt cơ hội về mình sẽ thu hút được sự quan tâm của Nữ thần tôn kính. Nàng sẽ luôn giúp đỡ những người làm hài lòng nàng. Và người nhanh chân sẽ được ưu ái nhất."

"Sự dứt khoát sẽ dẫn bạn tới thành công mà bạn mong muốn."

Con Người Dứt Khoát Sẽ Được Thần May Mắn Ưu Ái

Năm định luật vàng

"Một cái túi chứa đầy vàng và một tấm bia đất sét chứa đầy tri thức nhân loại, giữa hai thứ đó, ngươi sẽ chọn thứ gì?"

Dưới ánh sáng chập chờn từ ngọn lửa trên cây bụi sa mạc, những khuôn mặt rám nắng đang chăm chú lắng nghe.

"Vàng, vàng", hai mươi bảy người cùng đồng thanh. Cụ Kalabab mỉm cười đầy thích thú.

"Hãy lắng nghe", ông lão tiếp tục, giơ tay, "lắng nghe đàn chó hoang dã ngoài kia trong đêm. Chúng thường hú xuyên màn đêm vì đói ăn. Vậy nhưng nếu ta cho chúng ăn thì chuyện gì sẽ xảy ra? Chúng sẽ đi đánh nhau tiếp và sẽ lại đói. Rồi cứ như vậy, chúng chẳng bao giờ nghĩ đến ngày mai sẽ ra sao."

"Con người cũng vậy. Cho họ chọn giữa vàng và trí tuệ. Họ sẽ làm gì? Bỏ qua trí tuệ và làm lãng phí vàng. Rồi ngày mai họ sẽ lại than vãn vì chẳng còn vàng nữa."

"Vàng chỉ dành cho những người hiểu và tuân thủ quy luật của vàng."

Kalabab kéo chiếc áo choàng trắng của mình để che đi đôi chân quá gầy, vì một cơn gió lạnh buổi đêm bất chợt thổi qua.

"Bởi các ngươi đã phục vụ ta một cách trung thành trong suốt cuộc hành trình dài, chăm sóc tốt cho những con lạc đà của ta, đã cùng ta vượt qua những bãi cát nóng của sa mạc, dũng cảm chiến đấu với những toán du côn định cướp hàng hóa của ta, ta sẽ kể cho các ngươi một câu chuyện về năm quy luật của vàng, thứ các ngươi chắc chắn chưa từng được biết trước đây."

"Nghe đây, hãy ghi nhớ từng lời ta nói nếu các ngươi muốn nắm được sự thật trong tay và lợi dụng chúng để mang về nhiều vàng bạc cho bản thân sau này."

Ông cụ ngừng lại trong giây lát. Phía trên lúc này là bầu trời đêm màu xanh lam trải rộng trong suốt như pha lê có điểm xuyết những ngôi sao đang chiếu sáng rực rỡ thành phố Babylon. Đằng sau là những căn lều được đóng chắc chắn để chống bão cát. Cạnh những túp lều là kiện hàng hóa được xếp chồng lên nhau gọn gàng. Gần đó, đàn lạc đà nằm dài trên cát, một số con nhai ngấu nghiến thức ăn, một số khác thì ngái ngủ.

"Ngài đã kể cho chúng tôi rất nhiều câu chuyện hay, Kalabab", một người lên tiếng. "Chúng tôi trông chờ vào sự chỉ dẫn thông thái của ngài cho tương lai của mình khi chỉ ngày mai thôi thỏa thuận của chúng ta sẽ kết thúc."

"Ta đã kể cho các ngươi nghe về những cuộc phiêu lưu của ta ở nhiều vùng đất xa lạ, nhưng đêm nay ta sẽ kể về sự khôn ngoan của Arkad, một người giàu có và thông thái."

"Chúng tôi đã nghe nhiều về ông ta", người trưởng đoàn nói, "vì ông ta là người giàu có nhất ở Babylon."

"Ông ta trở thành người giàu có nhất bởi ông ta hiểu về vàng hơn bất cứ ai. Đêm nay ta sẽ kể cho các ngươi về trí khôn tuyệt vời của ông ta, như cách mà ta đã được nghe Nomasir, con trai ông ta kể lại nhiều năm trước hồi ta mới chỉ là một chàng trai trẻ ở Nineveh."

"Tối đó, ông chủ và ta đang nghỉ ngơi trong cung điện của Nomasir. Ta giúp chủ nhân bê từng tấm thảm đẹp nhất vào cung điện, từng chiếc thảm đều được Nomasir chính tay chọn lựa. Ông ta rất hài lòng và mời bọn ta thưởng thức bữa tối cùng rượu quý, tất cả đều là những món sơn hào hải vị ta chưa từng được nếm thử trong đời."

"Sau đó, ông ấy kể cho bọn ta câu chuyện về trí khôn của Arkad, cha ông ta, như ta sẽ kể cho các ngươi bây giờ đây."

"Ở Babylon, theo thông lệ, như mọi người đều biết, con trai của những người cha giàu có sẽ sống với cha mẹ vì mong được thừa kế tài sản. Arkad không chấp thuận phong tục này. Do vậy, khi Nomasir đến cung điện của Arkad, ông đã gặp và nói với anh:

'Con trai ta, mong muốn của ta là được nhìn thấy con thành công giống như ta. Tuy nhiên, trước tiên, con phải chứng minh được rằng mình có thể quản lý tài sản một cách khôn ngoan. Vì vậy, ta mong con hãy khám phá thế giới, thể hiện khả năng kiếm tiền và khiến bản thân được người khác tôn trọng.'

‘Để chuẩn bị tinh thần cho con, ta sẽ ban cho con hai thứ ta không có khi còn là một chàng trai nghèo khổ.’

‘Trước tiên, ta cho con túi vàng này. Nếu con sử dụng nó một cách khôn ngoan, nó sẽ là nền tảng cho sự thành công trong tương lai của con.’

‘Thứ hai, ta cho con tấm bia đất sét này, trên đó khắc năm quy luật của vàng. Nếu con có thể hiểu và hành động theo kiến thức trên đó, con sẽ đem về cho mình trí khôn và một tương lai đảm bảo.’

‘Mười năm kể từ ngày này, con hãy trở về nhà và báo cáo cho cha thành tựu của bản thân. Nếu con chứng minh được mình xứng đáng, ta sẽ để con là người thừa kế gia sản. Còn không, ta sẽ trao nó cho các vị linh mục để họ giúp ta đưa linh hồn mình về với các vị thần an toàn.’

Nomasir và đám nô lệ của mình cưỡi trên lưng ngựa, lên đường đi tìm kiếm bản thân, mang theo túi vàng và tấm bia đất sét được bọc cẩn thận trong lụa.

Mười năm trôi qua, Nomasir, như đã hứa, trở về ngôi nhà của cha mình, nơi một bữa tiệc thịnh soạn với nhiều bạn bè, người thân đang diễn ra để vinh danh ông. Sau khi bữa tiệc kết thúc, cha mẹ của Nomasir ngồi trên ghế ngai vàng của họ trong hội trường lớn, Nomasir đứng trước họ và báo cáo về những thành tựu đã hứa với cha mình trước lúc ra đi.

Trời đã tối. Căn phòng trở nên mờ ảo, khói từ bấc đèn dầu với thứ ánh sáng lờ mờ. Những nô lệ mặc áo khoác và áo dài dệt màu trắng đang nhịp nhàng quạt gió trong bầu không khí ẩm ướt bằng chiếc lá cọ cuống dài. Vợ Nomasir và hai đứa con trai nhỏ của ông, cùng bạn bè và các thành viên khác trong gia đình, ngồi trên tấm thảm phía sau, háo hức lắng nghe.

‘Thưa cha’, ông bắt đầu một cách tự tin, ‘Con xin cúi đầu trước trí tuệ của cha. Mười năm trước, khi con vẫn còn là một chàng trai trẻ, cha đã khiến con phải bước ra đời và trở thành đàn ông thay vì làm người thừa kế gia tài của cha.’

‘Cha cho con vàng. Cha cho con trí tuệ. Than ôi, số vàng ấy! Con xin thú tội là con đã tiêu xài phung phí. Vàng đã biến mất dưới bàn tay con nhanh như thỏ hoang chực chạy khỏi đứa trẻ đã bắt nó.’

Người cha mỉm cười nhẹ nhàng. ‘Tiếp tục đi, con trai của ta, ta muốn biết từng chi tiết một trong câu chuyện của con.’

‘Con đã quyết định đến Nineveh, vì đây là một thành phố đang phát triển và con tin rằng mình sẽ có nhiều cơ hội. Con tham gia vào một đoàn lữ hành và kết bạn với nhiều người. Trong số đó có hai người đàn ông đĩnh đạc với những con ngựa trắng vừa đẹp vừa có tốc độ chạy nhanh như một cơn gió.’

‘Khi lên đường, họ đã kể riêng với con rằng ở Nineveh có một người đàn ông giàu có, sở hữu một con ngựa nhanh đến mức chưa bao giờ bị đánh bại. Chủ nhân của nó tin rằng sẽ không có một con ngựa nào có thể chiến thắng nó. Vì vậy, họ cược một số tiền lớn vào con ngựa vì biết nó chắc chắn sẽ chiến thắng. So với ngựa của họ, theo như lời họ nói, con ngựa của người giàu có sẽ bị đánh bại dễ dàng như những con lừa chậm chạp.’

‘Họ cho phép con tham gia cá cược như một ân huệ lớn. Con đã rất hào hứng với kế hoạch đó.’

‘Con ngựa đó cuối cùng bị thua thảm hại và con đã mất rất nhiều vàng.’

Người cha cười lớn.

‘Sau đó, con phát hiện ra đây là kế hoạch lừa đảo của những gã đàn ông này và họ liên tục tham gia vào các đoàn lữ hành nhằm tìm kiếm nạn nhân. Thật ra, người đàn ông ở Nineveh nọ là đối tác của họ và anh ta sẽ chia sẻ với họ số tiền đặt cược đã thắng. Con đã học được bài học đầu tiên trong đời từ chính vụ lừa đảo đó.’

‘Rồi con cũng sớm học được thêm một bài học khác không kém phần cay đắng. Trong đoàn lữ hành, con khá thân với một người đàn ông trẻ tuổi khác. Anh ấy là con trai của một nhà giàu có, cũng như con, đến Nineveh để tìm một địa điểm lập nghiệp. Không lâu sau khi đến nơi, anh ta nói với con rằng có một thương gia vừa qua đời, cửa hàng cùng toàn bộ hàng hóa và nhân sự ở đó có thể mua lại với giá rẻ. Anh ta nói cả hai sẽ là đối tác bình đẳng nhưng trước tiên anh ta phải quay lại Babylon để chuẩn bị số vàng. Anh ta thuyết phục con trả hết số vàng trước, còn vàng của anh ta sau này sẽ được sử dụng để vận hành cửa hàng liên doanh của chúng con.’

‘Anh ta liên tục trì hoãn chuyến đi tới Babylon, đồng thời tỏ ra là một người mua hàng không khôn ngoan và tiêu tiền vào những thứ ngu ngốc. Cuối cùng con đã đuổi anh ta, nhưng khi đó việc

kinh doanh đã trở nên tồi tệ, cửa hàng chẳng còn chút vàng nào và chỉ toàn hàng hóa không thể bán. Con đã phải bán những gì còn sót lại cho một người Israel với mức giá rẻ mạt.'

'Sau đó, xin thưa cha, là chuỗi những ngày cay đắng. Con đã cố gắng để tìm kiếm việc làm nhưng không được, vì con không có kỹ năng nghề hay bằng cấp đào tạo nào. Con đã bán ngựa của mình. Con đã bán hết số nô lệ. Con đã bán hết cả quần áo thừa chỉ để có tiền ăn và ngủ qua ngày, nhưng tình hình ngày càng tệ hơn.'

'Nhưng chính trong những ngày cay đắng đó, con nhớ đến niềm tin cha đặt vào con, thưa cha. Cha đã đưa con ra đời để con trưởng thành hơn, và con quyết tâm sẽ thực hiện điều đó.' Người mẹ vùi mặt vào áo và khóc khẽ khàng.

'Lúc đó, con nhớ lại tấm bia đất sét khắc năm quy luật của vàng mà cha cho con. Con đã đọc những lời trí tuệ của cha một cách cẩn thận và nhận ra nếu con theo đuổi kiến thức trước, con sẽ không rơi vào hoàn cảnh như ngày hôm nay. Con đã học thuộc lòng từng điều luật và xác định, một lần nữa, Nữ thần may mắn sẽ mỉm cười với con, vì lần này con được định hướng bởi sự khôn ngoan của tuổi tác chứ không phải bởi sự thiếu kinh nghiệm của tuổi trẻ.'

'Dành cho những người ngồi ở đây đêm nay, tôi sẽ đọc lại những trí khôn của cha tôi được khắc trên tấm đất sét mà ông đã đưa cho tôi mười năm trước:

Năm quy luật của vàng

1. Vàng sẽ chảy về và sinh sôi thêm trong túi tiền của người biết dành ra không dưới một phần mười thu nhập của mình để tiết kiệm cho tương lai và gia đình của anh ta.

2. Vàng sẽ làm việc siêng năng và vui vẻ cho người chủ sở hữu khôn ngoan biết tìm đến mối đầu tư có lợi khiến vàng nhân lên như đàn gia súc trên đồng ruộng.

3. Vàng sẽ bám vào túi tiền của người biết đầu tư đúng chỗ theo lời khuyên của những người có chuyên môn.

4. Vàng sẽ tuột khỏi tay người đầu tư chúng vào ngành nghề mà bản thân anh ta không hiểu rõ hoặc không được chấp thuận bởi những người có chuyên môn.

5. Vàng sẽ chạy trốn khỏi người ép buộc nó sinh ra mức lãi bất khả thi, người mù quáng nghe theo lời dụ dỗ của những kẻ lừa đảo, và

người đầu tư tiền thiếu kinh nghiệm vào những tham vọng ảo tưởng.

'Đây là năm định luật về vàng được viết bởi cha tôi. Tôi tuyên bố chúng có giá trị lớn hơn vàng, và tôi sẽ chứng minh điều đó trong câu chuyện tiếp theo của mình.'

Nomasir quay ra nói với cha mình. 'Con đã kể về khoảng thời gian nghèo túng và tuyệt vọng gây ra do sự thiếu kinh nghiệm của bản thân.'

'Tuy nhiên, không có chuỗi thảm họa nào không có hồi kết. Với con, đó là ngày con được nhận làm quản lý một nhóm nô lệ xây tường mới bên ngoài thành phố.'

'Con đã làm theo lời răn dạy đầu tiên, tiết kiệm một đồng từ thu nhập của mình cho đến khi có đủ một đồng bạc. Quá trình đó quả thực rất chậm, vì con vẫn phải có đủ tiền để sống. Con thừa nhận đã hạn chế chi tiêu rất nhiều, bởi con quyết tâm sau mười năm phải kiếm lại cho đủ số tiền cha trao cho con.'

'Một ngày nọ, người chủ nô lệ, khi đó con khá thân thiết với ông ta, đã nói với con rằng: Ngươi là một thanh niên biết tiết kiệm, ngươi không tiêu bừa số tiền mình kiếm được. Ngươi có muốn trở nên giàu có không?'

'Vâng, con trả lời, nguyện vọng lớn nhất của tôi là lấy lại được số vàng cha tôi cho mà tôi đánh mất.'

'Đây là một tham vọng đáng được tôn trọng, ta thừa nhận điều đó, và ngươi có biết số vàng ngươi đã tiết kiệm có thể làm việc và kiếm về cho ngươi càng nhiều vàng hơn không?'

'Than ôi! Tôi đã có những trải nghiệm tệ hại với điều đó và đánh mất hết số tiền cha cho, tôi sợ mình sẽ lặp lại nó một lần nữa.'

'Nếu ngươi tin tưởng ta, ta sẽ cho ngươi một bài học về cách đầu tư có lãi', ông trả lời. 'Trong vòng một năm nữa, bức tường bên ngoài thành phố sẽ hoàn thiện và những cánh cổng bằng đồng vĩ đại được xây dựng ở các lối vào nhằm bảo vệ thành phố khỏi kẻ thù của nhà vua. Trên toàn đất Nineveh này không có đủ kim loại để xây những cánh cổng đó và nhà vua chưa có kế hoạch để giải quyết chuyện này. Vậy nên ta có dự định sau: Ta sẽ lập ra một nhóm người góp vốn để gửi đoàn nhân công đi khai thác các mỏ đồng và thiếc ở xa mang về Nineveh số kim loại cần thiết để xây dựng các cổng thành. Khi nhà vua ra lệnh 'Hãy xây dựng các cổng

thành vĩ đại', chỉ có chúng ta mới có kim loại để bán và nhà vua sẽ phải trả cho chúng ta số vàng hậu hĩnh. Kể cả nếu nhà vua không mua kim loại, chúng ta vẫn có thể bán lại kim loại với giá tốt.'

'Từ lời đề nghị của ông ta, con đã có cơ hội thực hành luật thứ ba: Đầu tư tiền tiết kiệm của mình dưới sự hướng dẫn của những người thông thái. Con đã không phải thất vọng. Kế hoạch thành công và số tiền của con kiếm được đã nhân lên rất nhiều.'

'Sau đó, con được chấp nhận tham gia vào nhiều nhóm đầu tư tương tự vậy. Họ đều là những người đàn ông khôn ngoan trong việc đầu tư có lãi. Họ bàn bạc từng chi tiết của kế hoạch một cách cẩn thận trước khi đầu tư. Họ thận trọng để không bị mất vốn và mất khả năng tái đầu tư. Những trò ngớ ngẩn như cá cược đua ngựa hay việc hợp tác kinh doanh gây lỗ mà con đã tham gia vì thiếu kinh nghiệm hoàn toàn bị loại khỏi cân nhắc của họ. Họ ngay lập tức sẽ chỉ ra được vấn đề của chúng.'

'Nhờ hợp tác với những người đàn ông này, con đã học được cách đầu tư vàng một cách an toàn để mang lại lợi nhuận. Sau nhiều năm, số tiền tích cóp của con ngày càng tăng nhanh. Con không chỉ kiếm lại được số vàng đã mất, mà còn nhiều hơn thế nữa.'

'Qua những bất hạnh, thử thách và thành công, con đã tự mình kiểm chứng hết lần này đến lần khác sự khôn ngoan trong năm quy luật vàng, thưa cha. Đối với người không biết gì về năm quy luật đó, vàng sẽ ít khi tìm tới anh ta và nó cũng sẽ nhanh chóng biến mất. Nhưng với người tuân thủ năm quy luật đó, vàng sẽ đến thường xuyên và làm việc như một nô lệ trung thành cho anh ta.'

Nomasir ngừng nói và ra hiệu cho một nô lệ ở cuối phòng. Người nô lệ mang ra từng chiếc túi, đó là ba túi da nặng. Nomasir lấy ra một chiếc túi và đặt xuống trước mặt cha anh, rồi nói với cha:

'Cha đã trao cho con một túi vàng Babylon. Con sẽ trả lại cho cha một túi vàng Nineveh nặng tương đương. Đó là lẽ thường.'

'Cha đã trao cho con một tấm đất sét chứa những lời răn dạy. Thay vào đó, con xin trả lại cha hai túi vàng.' Nói rồi, Nomasir lấy hai túi vàng còn lại đặt trước mặt người cha.

'Con làm như vậy để chứng minh, đối với con, giá trị của trí tuệ lớn hơn vàng nhiều như thế nào. Tuy vậy nhưng liệu ai có thể đo được trí tuệ bằng vàng cơ chứ? Không có trí tuệ, vàng sẽ nhanh chóng biến mất, nhưng nếu có trí tuệ, vàng sẽ tìm đến với cả những người không có vàng, và ba túi vàng này minh chứng cho

điều đó.'

'Thực sự, niềm vinh hạnh của con là khi được đứng ở đây, trước mặt cha để nói rằng, nhờ có trí tuệ của cha, con đã trở nên giàu có và được mọi người kính trọng.'

Người cha trìu mến đặt tay lên đầu Nomasir rồi nói: 'Con đã học được bài học của mình, và quả thực, ta thật may mắn khi có một đứa con trai mà ta có thể an tâm giao phó gia tài của mình'."

Kalabab ngừng kể chuyện và chăm chú nhìn phản ứng của những người đang nghe.

"Câu chuyện về Nomasir này có ý nghĩa gì với các ngươi?" Ông hỏi.

"Ai trong số các ngươi có thể đến gặp cha hay bố vợ để chứng minh khả năng quản lý tài chính của mình?"

"Những người cha đáng kính này nghĩ gì khi các ngươi sẽ nói: 'Con đã chu du khắp nơi, học được nhiều thứ, làm việc chăm chỉ và kiếm được nhiều tiền, tuy nhiên, con vẫn còn nghèo. Có lúc con đã chi tiêu hợp lý, nhưng cũng nhiều lần để mất tiền một cách ngốc nghếch'."

"Ngươi vẫn nghĩ số phận đã sắp đặt để người này nghèo trong khi người khác thì giàu có ư? Điều này hoàn toàn sai rồi."

"Con người sẽ kiếm được nhiều vàng nếu họ hiểu và tuân theo năm quy luật của vàng."

"Bởi vì ta đã học và tuân theo năm luật lệ này khi còn trẻ, nên ta đã trở thành một thương nhân giàu có. Và ta giàu có không phải là nhờ một phép thuật kỳ lạ nào."

"Tiền đến nhanh thì cũng sẽ đi nhanh."

"Tiền ở lại lâu dài sẽ mang lại sự yên tâm và hài lòng cho chủ sở hữu nó, bởi đó là kết quả của tri thức và quyết tâm theo đuổi mục tiêu bền bỉ."

"Ước mơ giàu có chỉ là gánh nặng nhỏ đối với người thông thái. Anh ta sẽ biết cách gánh trên mình từng chút trách nhiệm từ năm này qua năm khác để hoàn thành mục đích dài hạn cuối cùng."

"Năm quy luật của vàng sẽ đem lại cho người biết tuân thủ nó một

phần thưởng lớn."

"Từng quy luật trong số năm quy luật này rất giàu ý nghĩa. Phòng khi có người không nhớ được chúng sau khi ta kể chuyện xong, ta xin phép được nhắc lại. Ta vẫn thuộc lòng từng câu chữ một vì ngay từ thời trẻ ta đã thấy được giá trị của chúng và không hài lòng với bản thân mình cho đến khi hiểu cặn kẽ mọi thứ."

QUY LUẬT ĐẦU TIÊN CỦA VÀNG

Vàng sẽ chảy về và sinh sôi trong túi tiền của người biết dành ra không dưới một phần mười thu nhập của mình để tiết kiệm cho tương lai và gia đình của anh ta.

"Người biết dành ra không dưới một phần mười thu nhập của mình để đầu tư đúng mục đích chắc chắn sẽ tạo ra khoản tài sản lớn mang lại thu nhập cho anh ta trong tương lai và đảm bảo an toàn cho gia đình anh ta trong trường hợp các vị thần gọi anh ta trở về với thế giới bóng tối. Luật này cũng khẳng định rằng vàng luôn sẵn sàng tìm đến với những người xứng đáng. Ta có thể xác minh điều đó qua trải nghiệm cuộc đời ta. Khi ta càng sở hữu nhiều vàng thì càng nhiều vàng sẽ đến với ta. Vàng ta tích lũy sẽ sinh thêm vàng, và rồi vàng được sinh ra sẽ lại sinh ra thêm nhiều vàng nữa, đó chính là nguyên lý của quy luật thứ nhất."

*

* *

QUY LUẬT THỨ HAI CỦA VÀNG

Vàng sẽ làm việc siêng năng và vui vẻ cho chủ sở hữu khôn ngoan, người biết tìm đến mối đầu tư có lợi khiến vàng nhân lên như đàn gia súc trên đồng ruộng.

"Vàng sẽ sẵn sàng lao động cho ta. Vàng luôn tìm mọi cách để sinh sôi nảy nở. Bất cứ ai có một khoản tiết kiệm sẽ đều nhanh chóng gặp được cơ hội để đầu tư có lãi. Sau nhiều năm, số vàng ấy sẽ tự động nhân lên một cách đáng ngạc nhiên."

*

* *

QUY LUẬT THỨ BA CỦA VÀNG

Vàng sẽ bám vào túi tiền của người biết đầu tư đúng chỗ theo lời khuyên của những người có chuyên môn.

"Vàng sẽ bám lấy người biết chi tiêu thận trọng, và sẽ rời khỏi người chi tiêu bất cẩn. Người nào tìm kiếm lời khuyên từ những người đàn ông thông thái sẽ sớm học được cách chi tiêu cẩn thận và tận hưởng cảm giác túi vàng ngày một nặng trĩu thêm."

*

* *

QUY LUẬT THỨ TƯ CỦA VÀNG

Vàng sẽ tuột khỏi tay người nào đầu tư chúng vào mảng ngành nghề mà bản thân anh ta không hiểu rõ hoặc không được chấp thuận bởi những người có chuyên môn.

"Đối với người có vàng nhưng không có kỹ năng quản lý tài chính, rất nhiều cơ hội nghe có vẻ lãi. Nhưng thực tế chúng đều tiềm ẩn nguy cơ mất vàng, và nếu được phân tích đúng bởi những con người thông thái, khả năng thấy lãi là rất thấp. Người có vàng và thiếu kinh nghiệm sẽ dễ dàng tin tưởng thái quá vào phán đoán của chính mình và đầu tư vào những người hoặc mục đích mà anh ta không biết rõ, để rồi nhận ra phán đoán của mình không chính xác và cuối cùng phải trả giá bằng vàng của mình. Những người biết đầu tư vàng theo lời khuyên của người có chuyên môn là những kẻ khôn ngoan."

*

* *

QUY LUẬT THỨ NĂM CỦA VÀNG

Vàng sẽ chạy trốn khỏi người ép buộc nó sinh ra mức lãi bất khả thi, người mù quáng nghe theo lời dụ dỗ của những kẻ lừa đảo, và người đầu tư tiền thiếu kinh nghiệm vào những tham vọng ảo tưởng.

"Cơ hội đầu tư hấp dẫn như câu chuyện phiêu lưu luôn đến với người vừa có một chút vàng. Chúng hứa hẹn sẽ phù phép cho tiền bạc của anh ta mang sức mạnh ma thuật để đem về số lợi nhuận không tưởng. Tuy nhiên, người khôn ngoan sẽ đều biết những rủi ro ẩn giấu đằng sau mọi kế hoạch làm giàu nhanh chóng."

“Đừng bao giờ quên kể cả những người giàu có ở Nineveh cũng không bao giờ mạo hiểm với vốn của mình hay trói buộc mình vào những cuộc đầu tư không sinh lời.”

“Câu chuyện về năm quy luật của vàng tới đây là kết thúc. Vậy là ta đã tiết lộ hết bí mật làm giàu của bản thân cho các ngươi nghe.”

“Nhưng ta nghĩ đó không phải là bí mật mà là sự thật mọi người đều phải được học và tuân thủ để thoát khỏi số phận không khác gì những con chó hoang chỉ lo kiếm thức ăn cho từng ngày.”

“Chỉ mai thôi, chúng ta sẽ tới Babylon. Hãy chiêm ngưỡng ngọn lửa cháy vĩnh cửu bên trên Đền thờ Bel kia! Chúng ta có thể nhìn thấy thành phố vàng từ đây. Và ngày mai, tất cả mọi người cũng sẽ nhận được vàng cho công sức lao động của mình.”

“Mười năm kể từ đêm nay, các ngươi sẽ nói gì về số vàng nhận được của mình?”

“Nếu có những người trong số các ngươi, như Nomasir, sử dụng một phần vàng để bắt đầu một cơ nghiệp và được chỉ dẫn bởi sự khôn ngoan của Arkad, thì mười năm nữa, mọi thứ sẽ là một vụ cá cược an toàn. Như con trai của Arkad, những người này sẽ trở nên giàu có và được người khác tôn trọng.”

“Những hành động đúng đắn sẽ đi theo và giúp chúng ta trong suốt cuộc đời. Tương tự, những hành động sai trái sẽ làm khổ và hành hạ chúng ta. Dù gì đi nữa, chúng cũng sẽ không thể bị lãng quên. Điều đầu tiên luôn dằn vặt chúng ta mãi là những ký ức về việc chúng ta đã có thể làm, những cơ hội chúng ta bỏ lỡ.”

“Sự giàu có là báu vật của Babylon. Nó dồi dào tới mức không một người đàn ông nào có thể đếm được giá trị của chúng bằng vàng. Mỗi năm, sự giàu có lại càng dồi dào và có giá trị hơn. Giống như kho báu của một vùng đất, chúng là phần thưởng phong phú đang chờ đợi những người có quyết tâm mạnh mẽ tới lấy về.”

“Sức mạnh ham muốn của con người là một sức mạnh ma thuật. Hãy định hướng sức mạnh đó bằng kiến thức về năm quy luật của vàng và các ngươi sẽ được chia sẻ một phần kho báu quý giá của Babylon.”

Người cho vay ở Babylon

Năm mươi miếng vàng! Chưa bao giờ Rodan, người thợ làm giáo của Babylon, được cầm trong tay nhiều vàng đến vậy. Anh sải bước trong niềm vui sướng trên con đường lớn từ cung điện của Nhà vua trở về. Tiếng những đồng vàng lách cách trong chiếc ví ở thắt lưng lắc lư theo từng bước nhảy chân sáo là âm thanh ngọt ngào nhất mà anh từng nghe.

Năm mươi miếng vàng! Tất cả đều là của mình! Anh vẫn chưa thể quen được với vận may lớn này. Những đồng vàng kỳ diệu! Chúng có thể mua cho anh bất cứ thứ gì, một ngôi nhà lớn, đất đai, gia súc, lạc đà, ngựa, xe ngựa, hay bất cứ thứ gì anh cần.

Nên mua cái gì đây? Tối hôm đó, anh rẽ vào một con đường nhỏ hướng về nhà của chị gái, anh không thể nghĩ ra thứ gì mình muốn sở hữu hơn là được sở hữu những miếng vàng nặng trĩu và lấp lánh như thế.

Vào một buổi tối vài ngày sau đó, Rodan lúng túng bước vào cửa hàng của Mathon, người cho vay vàng kiêm bán đồ trang sức và vải quý hiếm. Không hề đoái hoài gì tới những vật phẩm đầy màu sắc được trưng bày đẹp mắt ở hai bên quầy hàng, anh đi qua khu nhà ở phía sau. Anh bắt gặp Mathon đang nằm dài trên một tấm thảm, thưởng thức một bữa ăn được phục vụ bởi một nô lệ da đen.

“Tôi cần lời khuyên của ông vì tôi không biết phải làm gì bây giờ.” Rodan đứng đó, chân rộng ngang vai, bộ ngực đầy lông lộ ra sau khe hở của chiếc áo khoác da anh mặc.

Mathon vui vẻ mỉm cười chào, rồi nói: “Anh đã làm điều ngu ngốc gì mà phải đi tìm lời khuyên của kẻ cho vay như ta vậy? Thua hết tiền trên bàn cược? Hay anh đã vung tiền cho cô gái nào rồi? Ta biết anh từ nhiều năm nay mà chưa một lần anh tìm đến ta để giải quyết rắc rối.”

“Không, không. Không phải như vậy. Tôi không cần thêm vàng. Thay vào đó, tôi cần lời khuyên thông thái của ông.”

“Nghe kìa! Nghe kìa! Người đàn ông này đang nói gì đây? Chẳng ai lại đến hỏi lời khuyên của người cho vay vàng cả. Tai ta hẳn là có vấn đề rồi.”

“Tai ông không có vấn đề đâu.”

“Thật vậy không? Chàng Rodan, một người thợ làm giáo bình thường như anh hẳn phải có gì khác biệt khi tìm đến Mathon đây không phải vì tiền mà vì trí tuệ. Đã có quá nhiều kẻ tìm đến ta vay vàng để chi tiêu cho những thứ ngớ ngẩn, nhưng chẳng ai thèm đoái hoài đến trí tuệ mà ta có. Vậy nhưng thử hỏi còn có ai thích hợp để xin lời khuyên hơn là người cho vay vàng mà tất cả mọi người đều cần khi gặp rắc rối chứ?”

“Anh hãy ở lại ăn bữa tối với ta, Rodan”, ông ta tiếp tục, “Anh sẽ là khách của ta tối nay.” Ông ta gọi tên nô lệ da đen: “Ando, mang một tấm thảm cho anh bạn của ta, Rodan - thợ làm giáo, người đang tìm kiếm những lời khuyên. Đây là khách quý của ta. Hãy mang lên thật nhiều thức ăn và lấy cho anh ấy chiếc cốc lớn nhất của ta.

Hãy chọn bình rượu ngon nhất cho chúng ta thưởng thức.”

“Bây giờ, anh nói cho ta nghe những rắc rối mà anh đang gặp phải đi.”

“Đó là món quà của nhà vua.”

“Món quà của nhà vua? Nhà vua đã ban cho anh một món quà nhưng nó lại mang đến rắc rối? Món quà đó là gì vậy?”

“Nhà vua rất hài lòng với thiết kế ngọn giáo cho lính gác hoàng gia mà tôi gửi, và ngài đã ban thưởng cho tôi năm mươi miếng vàng, nhưng hiện giờ tôi đang rất bối rối.”

“Mỗi một giờ trôi qua và mỗi ngày mặt trời đi qua rặng núi, tôi đều bị bao vây bởi những người mong muốn tôi chia sẻ số vàng với họ.”

“Điều đó là tự nhiên. Nhiều người muốn có vàng vì họ không sở hữu vàng, và họ mong người có vàng sẽ chia sẻ cho họ một cách dễ dàng. Nhưng anh có thể nói ‘Không?’ mà? Chẳng lẽ tinh thần anh không được sắt đá như nắm đấm của anh sao?”

“Đối với nhiều người, tôi có thể nói không, nhưng với một số người, đôi khi sẽ dễ dàng hơn nếu tôi nói có. Liệu tôi có thể từ chối chia sẻ với người chị gái mà tôi hết lòng yêu thương không?”

“Chắc chắn, chị gái của bạn sẽ không muốn tước đoạt phần thưởng của bạn.”

“Nhưng chị ấy xin vàng vì Araman, chồng của chị, bởi chị muốn anh ta trở thành một thương gia giàu có. Chị ấy nghĩ rằng anh ta chưa bao giờ có cơ hội để làm giàu nên mong muốn được chia sẻ số vàng để trao cho anh ta một cơ hội trở thành thương gia thịnh vượng, và anh ta sẽ trả ơn cho tôi từ lợi nhuận sau này.”

“Người bạn của ta”, Mathon tiếp tục, “đây là một chủ đề rất đáng để thảo luận. Vàng mang đến cho con người một chỗ đứng khác trong xã hội và đồng thời là trách nhiệm cho người sở hữu chúng. Vàng cũng mang đến nỗi sợ bị mất đi hoặc bị lừa đảo. Tương tự vậy, vàng mang đến cơ hội mà chính lòng tốt của anh có thể sẽ khiến anh rơi vào rắc rối.”

“Anh đã bao giờ nghe về người nông dân biết nói chuyện với động vật ở Nineveh chưa? Ta nghĩ rằng đó không phải một câu chuyện bịa ra trong lúc rảnh rỗi đâu. Ta sẽ kể cho anh nghe chuyện này để anh thấy rõ, được vay vàng vốn không chỉ đơn giản là việc chuyển vàng từ tay người này sang tay người khác.”

“Người nông dân này có thể hiểu được tiếng nói của động vật, nên anh ta thường nán lại trong sân trại mỗi tối chỉ để nghe câu chuyện của đám gia súc. Một buổi tối nọ, anh nghe thấy tiếng con bò nói chuyện với con lừa:

‘Tôi phải kéo cày hằng ngày từ sáng đến tối.

Cho dù ban ngày trời có nóng, tôi có mệt mỏi đến đâu, hay cái cày làm cổ tôi đau, tôi vẫn phải làm việc. Nhưng bạn thì thật sung sướng. Cả ngày được khoác trên lưng tấm thảm đầy màu sắc và không làm gì hơn ngoài việc chở chủ nhân của chúng ta đi từ nơi này sang nơi khác. Khi ông chủ không cần đi đâu, bạn sẽ được nghỉ ngơi và ăn cỏ xanh cả ngày.’

Nghe bò nói vậy, lừa dù đang đau đớn vì gót chân trầy trụa do phải chở ông chủ trên những con đường gồ ghề, vẫn thể hiện là một người bạn tốt và thông cảm với con bò nên nói: ‘Người bạn tốt của tôi, bạn đã làm việc rất chăm chỉ và tôi muốn giúp bạn. Tôi sẽ chia sẻ với bạn cách làm thế nào để bạn có một ngày nghỉ ngơi. Vào buổi sáng khi người nô lệ đến đón bạn đi cày, hãy nằm lì xuống

đất và gầm gừ để anh ta nghĩ bạn đang bị bệnh và không thể làm việc được.'

Cứ như vậy, con bò đã nghe theo lời khuyên của con lừa. Sáng hôm sau, người nô lệ trở lại báo cáo với người nông dân rằng con bò bị bệnh và không thể kéo cày được.

'Vậy thì', người nông dân nói, 'hãy lấy con lừa để cày thay con bò'.

Cả ngày hôm đó, con lừa mặc dù chỉ có ý định giúp đỡ bạn mình đã bị bắt buộc phải làm nhiệm vụ thay cho con bò. Đêm đến, chú ta mới được giải thoát khỏi cái cày nặng trĩu, trái tim chú cay đắng, đôi chân chú đau nhói và cổ chú thì đau nhức vì kéo cày cả ngày.

Đêm ấy, người nông dân cũng nán lại trong chuồng gia súc để nghe hai con vật nói chuyện.

Con bò bắt đầu trước. 'Người bạn tốt của tôi. Vì lời khuyên khôn ngoan của bạn, tôi đã được tận hưởng một ngày nghỉ ngơi đúng nghĩa.'

'Còn tôi', con lừa nói, 'giống như nhiều người bụng dạ đơn giản khác, chỉ vì muốn giúp một người bạn mà phải gánh thay trách nhiệm của họ. Từ sau trở đi, bạn hãy tự mình cày cấy, vì tôi nghe ông chủ nói với các nô lệ rằng bạn sẽ bị gửi cho người bán thịt nếu bạn bệnh tiếp. Và tôi ước ông ấy sẽ làm như thế, vì bạn là một kẻ lười biếng.' Sau đó, chúng không còn nói chuyện với nhau nữa, tình bạn của chúng cũng chấm dứt ở đó. Anh rút ra bài học đạo đức gì từ câu chuyện này không, Rodan?"

"Đây là một câu chuyện hay", Rodan trả lời,

"nhưng tôi không nhận ra được bài học gì cả."

"Tôi cũng nghĩ anh sẽ không nhận ra. Bài học ở đây chỉ đơn giản rằng: Nếu bạn muốn giúp đỡ người khác, hãy giúp theo cách mà không mang gánh nặng của người đó lên chính đôi vai của mình."

"Tôi đã không thể nghĩ ra điều đó. Quả là một bài học đáng suy ngẫm. Tôi không muốn chịu gánh nặng thay cho chồng của chị tôi. Nhưng hãy nói cho tôi biết. Ông đã cho vay rất nhiều. Khoản nợ nào người nợ cũng có thể trả hết sao?"

Mathon mỉm cười, nụ cười của một người có tâm hồn phong phú với nhiều trải nghiệm trong cuộc sống. "Một khoản vay có thể

được coi là tốt nếu người vay không thể trả được không? Người cho vay phải là người khôn ngoan và phán đoán đúng đối tượng cho vay để đảm bảo vàng của mình có thể được dùng vào mục đích hữu ích, đồng thời giúp người cho vay quay vòng vốn cho anh ta. Tôi không thể mạo hiểm để số vàng bị phung phí sai mục đích, để rồi người vay thì mất vàng mà người cho vay thì vướng vào khoản nợ không thể trả. Tôi sẽ cho anh xem rương tín vật của tôi và kể cho anh nghe một vài câu chuyện."

Nói rồi Mathon đi vào trong phòng và mang ra một cái rương dài bằng cánh tay ông ta, bên trên nó được phủ bằng tấm da heo đỏ và trang trí bằng các bức khắc đồng. Ông đặt chiếc rương xuống sàn và ngồi xổm trước nó, hai tay đặt lên nắp.

"Với mỗi người tôi cho vay, tôi sẽ cho vào rương một tín vật từ người vay tương ứng, cất giữ ở đó đến khi khoản vay được hoàn trả. Khi người vay đã trả hết nợ, tôi sẽ trả lại tín vật, còn nếu họ không trả được nợ, tín vật đó sẽ luôn nhắc nhở tôi về một người đã không trung thực với niềm tin của tôi."

"Các khoản vay an toàn nhất, theo hộp tín vật, là cho người có tài sản giá trị cao hơn số tiền họ cần vay. Họ sở hữu đất đai, trang sức, lạc đà, hoặc những thứ khác có thể bán để trả nợ. Tín vật họ trao cho tôi là đồ trang sức có giá trị còn cao hơn cả khoản vay. Họ hứa hẹn rằng nếu khoản vay không được hoàn trả theo thỏa thuận, họ sẽ trao cho tôi một số tài sản nhất định. Đối với các khoản vay đó, tôi chắc chắn vàng của mình sẽ được trả lại, bởi khoản vay này dựa trên tài sản thế chấp."

"Ở một mức cho vay khác là những người có khả năng kiếm tiền. Họ như anh, dùng sức lao động, phục vụ người khác và được trả lương. Họ có thu nhập ổn định và nếu họ trung thực, không gặp tai ương bất ngờ, thì tôi biết họ cũng có thể trả nợ và tôi sẽ được hưởng lãi cho vay. Các khoản vay như vậy dựa trên nỗ lực của con người."

"Một số còn lại là những người không có tài sản, cũng không có khả năng kiếm tiền. Cuộc sống của họ luôn khó khăn và không thể tự xoay xở. Than ôi, những khoản vay cho họ, mặc dù chúng có thể không lớn hơn một xu, nhưng chắc chắn tín vật sẽ mãi ở trong rương nhiều năm, trừ khi nó được giải quyết bởi những người bạn tốt của người vay, người chứng thực được sự trung thực của người vay."

Mathon bật khóa và mở nắp rương. Rodan háo hức tiến về phía

trước.

Trên cùng là một chiếc dây chuyền bằng đồng được bọc trong một tấm vải đỏ tươi.

Mathon nhẹ nhàng nâng chiếc dây chuyền lên và chạm nhẹ vào nó một cách trìu mến. “Thứ này sẽ luôn tồn tại trong rương tín vật của tôi bởi chủ sở hữu của nó đã đi về thế giới bóng tối. Tôi trân trọng chiếc dây chuyền và ký ức của ông ấy, vì ông ấy là người bạn tốt của tôi. Chúng tôi đã giao dịch với nhau nhiều lần, cho đến khi ông ấy dẫn về một người phụ nữ từ phương Đông, nàng vô cùng xinh đẹp, nhưng nàng không giống như bất kì người phụ nữ nào của chúng ta. Nàng là một sinh vật lộng lẫy. Ông ấy đã dành hết số vàng của mình để thỏa mãn những ham muốn của nàng. Ông ấy đến gặp tôi khi không còn một đồng nào trong tay. Tôi đã khuyên nhủ ông ta. Tôi nói rằng một lần nữa tôi sẽ giúp ông xử lý vấn đề của mình. Ông ấy đã thề dưới Thần Bò vĩ đại rằng ông sẽ vượt qua chuyện này. Nhưng ông đã không thể. Trong một cuộc cãi vã, cô ta đã đâm con dao vào trái tim ông.”

“Và?” Rodan hỏi.

“Vâng, tất nhiên, thứ này là của cô ta.” Ông cầm mảnh vải đỏ tươi lên. “Trong sự hối hận cay đắng, cô ấy đã gieo mình xuống sông Euphrates. Hai khoản vay này sẽ không bao giờ được trả lại. Chiếc rương nói, Rodan ạ, rằng con người với những cảm xúc không thể kiềm chế là rủi ro lớn để cho vay vàng.”

“Đây! Còn cái này thì khác.” Ông với lấy chiếc nhẫn xương bò khắc, rồi nói: “Cái này thuộc về một người nông dân. Tôi mua thảm từ những người vợ của anh ấy. Gia đình anh ấy trải qua nạn châu chấu và không còn gì để ăn. Tôi đã giúp anh ấy và khi vụ mùa mới đến, anh ấy đã trả lại số vàng đã vay cho tôi. Sau đó, anh ấy lại đến và kể về những con dê lạ ở một vùng đất xa xôi theo mô tả của một nhóm khách. Chúng có bộ lông dài rất đẹp và mềm mại, có thể dệt được thành những tấm thảm đẹp hơn bất kỳ tấm thảm nào từng thấy ở Babylon. Anh ấy muốn mua một đàn nhưng không có tiền. Vì vậy, tôi đã cho anh ấy mượn vàng để lên đường đi mua bầy dê. Giờ đây, khi đàn dê của anh ấy đã bắt đầu được chăn, thì chỉ năm tới đây tôi sẽ có thể làm ngạc nhiên các lãnh chúa ở Babylon với những tấm thảm đắt nhất. Chẳng bao lâu nữa, tôi sẽ có thể trả lại chiếc nhẫn của anh ta.”

“Có những người vay vàng để làm thế ư?” Rodan hỏi.

“Nếu họ vay với mục đích đầu tư có lãi cho bản thân, tôi thấy không có gì lạ. Nhưng nếu họ vay vào mục đích không chính đáng, hãy cẩn thận vì anh có thể sẽ không còn được cầm vàng của mình trong tay nữa đâu.”

“Vậy còn vật này thì sao ?” Rodan hỏi, rồi cầm lên một chiếc vòng tay vàng nặng được trang trí bằng đá quý theo họa tiết hiếm thấy.

“Có vẻ anh dễ bị hấp dẫn bởi phụ nữ.”

Mathon nói.

“Tôi vẫn còn trẻ hơn ông nhiều mà.” Rodan nói.

“Tôi đồng ý, nhưng ở câu chuyện này thì anh đang nghĩ nhầm rồi. Chủ nhân của món đồ này là một phụ nữ béo ịch và già nhăn nheo, bà ta nói lắm nhưng chẳng đâu vào đâu. Khi còn giàu có, bà ta đã từng là một khách hàng tốt của tôi. Thế nhưng vận rủi đã đến. Bà ta có một người con trai và bà ấy luôn khao khát muốn nó trở thành một thương nhân. Bà ấy đã tìm tôi mượn vàng để cậu bé trở thành đối tác của một chủ sở hữu xe lưu động với những con lạc đà đổi được ở một thành phố nào đó từ những thứ ông ta mua được ở một nơi khác.”

“Người đàn ông này cuối cùng đã lộ mặt là một kẻ bất lương khi ông ta bỏ đi lúc cậu bé còn đang ngủ. Cậu bé bị mắc kẹt lại ở một thành phố xa xôi, không có tiền và không có bạn bè. Có lẽ khi cậu thanh niên này trưởng thành, cậu ấy sẽ trả được nợ. Cho tới khi đó, tôi sẽ không có được một đồng lãi nào trừ những lời ca thán của người mẹ. Nhưng tôi phải công nhận món đồ trang sức này rất đáng với đồng vàng đã cho vay.”

“Người phụ nữ đó có hỏi ông về kinh nghiệm cho vay không?”

“Ngược lại là đằng khác. Bà ấy đã tự tưởng tượng ra viễn cảnh con trai mình trở thành một người đàn ông giàu có và quyền lực ở Babylon. Nếu ta nói điều ngược lại sẽ làm bà ấy nổi giận. Ta đã từng bị bà ta quát rất lớn. Ta biết rủi ro mình gặp phải khi cho cậu bé thiếu kinh nghiệm đó vay, nhưng vì món đồ thế chấp rất giá trị nên ta không thể từ chối.”

“Cái này”, Mathon tiếp tục, rồi vẫy vẫy một búi dây thừng được buộc thành một cái nút, “thuộc về Nebatur, một người buôn lạc đà. Khi đó ông ta dự định mua một bầy lạc đà có giá trị lớn hơn số tiền ông ta sở hữu, ông ấy đã đến gặp, đưa ta búi dây này, thế rồi ta đưa ông ấy vàng. Ông ấy là một thương gia sáng suốt. Ta tin tưởng

vào khả năng phán đoán của ông ấy và có thể cho ông ấy vay một cách thoải mái. Nhiều thương nhân khác của Babylon cũng có được sự tin tưởng của ta vì phẩm chất đáng kính của họ. Vật tín của họ cứ thường xuyên đến và đi vào hộp rương này. Các thương nhân tài giỏi là tài sản quý báu của thành phố chúng ta, và ta cũng được hưởng lợi ích khi giúp họ tiếp tục buôn bán để khiến Babylon trở nên thịnh vượng."

Mathon chọn ra một con bọ cánh cứng được chạm khắc bằng ngọc lam và ném nó một cách đầy khinh miệt trên sàn nhà. "Một con sâu bọ Ai Cập. Chàng trai sở hữu thứ này không quan tâm liệu ta có nhận lại được vàng của mình hay không. Khi ta trách móc, anh ta chỉ trả lời: 'Làm sao mà tôi trả tiền được cho ông khi số phận cứ nguyền rủa tôi? Ông còn nhiều tiền mà.' Ta có thể làm gì được nữa chứ? Tín vật này là của cha anh ta, một người đàn ông không giàu có và cũng không đúng đắn. Ông ta đã bán hết đất đai và bầy gia súc của mình để đóng góp vào sự nghiệp của con trai mình. Người con trai ban đầu thành công nhưng sau đó vì muốn làm giàu nhanh chóng nên sự nghiệp chẳng mấy chốc đã sụp đổ."

"Tuổi trẻ thường nhiều tham vọng. Những người trẻ sẽ luôn tìm đường tắt để đi đến sự giàu có và thứ tươi đẹp khác mà giàu có mang đến.

Nhưng để đạt được sự giàu có nhanh chóng, người trẻ thường vay mượn một cách dại dột. Người trẻ vì thiếu kinh nghiệm nên không bao giờ hiểu được sự đáng sợ của hố sâu nợ nần dễ rơi vào nhưng khó thoát ra. Dưới hố sâu sẽ chẳng có mặt trời, và chẳng có đêm nào bạn được yên giấc cả. Tuy nhiên, tôi không có ý nói đi vay là không tốt. Tôi khuyến khích chuyện vay mượn nhưng nên vay cho mục đích đúng đắn. Bản thân ta đã tạo nên thành công đầu tiên của mình như một thương gia với vàng đi vay."

"Tuy nhiên, người cho vay nên làm gì trong những trường hợp như vậy? Người con trai kia đã tuyệt vọng và không làm được gì. Anh ta nản lòng và không nỗ lực để trả nợ. Trái tim ta cũng không muốn tước đoạt đi đất đai và gia súc của anh ta."

"Tôi rất thích câu chuyện của ông", Rodan nói, "nhưng, tôi vẫn chưa có được câu trả lời cho câu hỏi của mình. Tôi có nên cho vay năm mươi đồng vàng của mình không? Chúng có ý nghĩa rất lớn đối với tôi."

"Chị gái của anh là một người phụ nữ mà ta rất quý trọng. Có nên chăng chồng cô ấy nên đến gặp ta và hỏi mượn năm mươi lượng

vàng, ta sẽ hỏi anh ấy mục đích sử dụng số tiền."

"Nếu anh ấy trả lời rằng muốn trở thành một thương gia như ta để kinh doanh đồ trang sức và nội thất phong phú, ta sẽ nói, 'Anh biết gì về nghề kinh doanh? Anh có biết mua hàng hóa với chi phí thấp nhất ở đâu không? Anh có biết bán hàng của mình với giá tốt không?' Liệu anh ấy có thể nói 'Có' với những câu hỏi này không chứ?"

"Không, anh ấy không thể", Rodan thừa nhận. "Anh ấy giúp tôi rất nhiều trong việc làm giáo và chỉ một chút công việc bán hàng thôi."

Mathon tiếp tục: "Sau đó, ta sẽ nói với anh ấy rằng mục đích của anh ấy không đủ sáng suốt. Các thương gia phải hiểu rõ về chuyên môn của mình. Tham vọng của anh ta, dù có chính đáng tới đâu, nếu không thực tế thì ta cũng sẽ không cho anh ấy mượn vàng."

"Nhưng, giả sử anh ấy nói: 'Vâng, tôi đã phụ giúp các thương nhân rất nhiều. Tôi biết cách đến Smyrna và mua giá rẻ những tấm thảm của các bà nội trợ dệt. Tôi cũng biết nhiều người giàu có ở Babylon mà tôi có thể bán lại những thứ này với lợi nhuận cao hơn.' Vậy thì, ta sẽ nói: 'Mục đích của anh rất khôn ngoan và tham vọng của anh là đúng đắn. Ta sẽ vui mừng cho anh mượn năm mươi lượng vàng nếu anh có thể bảo đảm với ta rằng chúng sẽ được hoàn trả.' Nhưng nếu anh ấy nói, 'Tôi không thể có bảo đảm nào khác ngoài việc tôi là một người đàn ông có danh dự và chắc chắn tôi sẽ trả được nợ cho ông.' Nếu thế, ta sẽ trả lời, 'Tôi tôn trọng từng miếng vàng của mình. Nếu lỡ anh bị cướp trên đường đi hoặc trên đường về từ Smyrna, thì anh sẽ không có cách nào trả lại cho ta và vậy thì vàng của ta sẽ mất mãi mãi.'"

"Vàng, như anh thấy đấy, Rodan, là hàng hóa của người cho vay tiền. Cho vay rất dễ. Nhưng nếu cho vay không khôn ngoan thì rất khó để lấy lại được vàng. Người cho vay khôn ngoan không cần biết anh định làm gì với vàng, cái họ cần chính là sự đảm bảo của người vay."

Ông tiếp tục: "Hỗ trợ người đang gặp khó khăn, giúp đỡ số phận gặp đen đủi hay người mới lập nghiệp để họ có thể tiến bộ và trở thành những công dân có giá trị là rất tốt. Nhưng đó phải là sự giúp đỡ khôn ngoan, kẻo không lại như con lừa của người nông dân, muốn giúp bạn nhưng kết cục phải mang gánh nặng của người khác trên vai."

“Tôi lại lan man ra khỏi câu hỏi của anh rồi, Rodan, hãy nghe câu trả lời của tôi: Hãy giữ lại năm mươi đồng vàng của anh. Phần thưởng từ công sức lao động của anh là của anh, và không một ai có thể áp đặt anh phải làm gì với số tiền của mình trừ khi đó là điều anh muốn. Nếu anh thích cho vay để kiếm thêm tiền, thì hãy luôn thận trọng và đầu tư ở nhiều nơi khác nhau. Tôi không thích vàng để không, nhưng tôi càng không thích sự rủi ro.”

“Anh đã làm nghề rèn giáo được bao lâu rồi?”

“Ba năm tròn.”

“Anh tiết kiệm được bao nhiêu trong thời gian ấy, ngoài phần thưởng của nhà vua?”

“Ba miếng vàng.”

“Mỗi năm anh đã lao động và bỏ qua những ham muốn của bản thân để tiết kiệm được một đồng vàng?”

“Đúng như ông nói.”

“Vậy nghĩa là nếu anh tiết kiệm trong mười lăm năm, anh mới có thể tích lũy được mười lăm đồng vàng phải không?”

“Sẽ mất cả cuộc đời lao động khổ nhọc.”

“Anh nghĩ liệu chị gái của anh có muốn mạo hiểm số tiền tiết kiệm của mười lăm năm lao động vào cuộc kinh doanh thử nghiệm của anh chồng mình không?”

“Không, nếu theo cách ông nói thì là không.”

“Vậy hãy nói với cô ấy: ‘Ba năm qua, em phải lao động mỗi ngày trừ ngày chay tịnh, từ sáng cho đến đêm, em từ chối bản thân mình rất nhiều điều mà trái tim em khao khát. Mỗi một năm lao động vất vả em đều dành ra bằng được một đồng vàng. Chị là người chị yêu quý của em, em xin chúc mọi điều tốt lành sẽ đến với công việc làm ăn của chồng chị. Nếu anh ấy có thể đưa ra một kế hoạch làm ăn khả thi cho người bạn của em, Mathon, thì em sẵn sàng cho anh ấy vay một đồng vàng tiết kiệm cả năm trời của em để anh ấy có cơ hội thành công. Nếu anh ấy có chí quyết tâm lập nghiệp thì anh ấy sẽ chứng minh được bản thân. Nếu thất bại, anh ấy sẽ không nợ quá nhiều và có thể trả được nợ vào một ngày nào đó’.”

“Ta là người cho vay vàng vì ta sở hữu nhiều vàng hơn ta cần trong các giao dịch của mình. Ta mong muốn số vàng dư thừa của mình sẽ được người khác tận dụng và kiếm về nhiều vàng hơn. Ta không muốn mạo hiểm mất vàng vì ta đã lao động chăm chỉ và kham khổ bản thân rất nhiều. Do đó, ta sẽ không cho bất kỳ ai vay vàng mà ta không có niềm tin là người đó sẽ bảo vệ được vàng và trả lại vàng cho ta. Ta cũng sẽ không cho vay khi ta không tin rằng lãi sẽ được trả lại cho ta.”

“Ta đã kể với anh, Rodan, một vài bí mật về rương tín vật của ta. Từ những câu chuyện này, chắc hẳn anh đã nhìn ra được sự yếu đuối và háo hức của con người khi vay mà không có cách nào để trả nợ. Anh có thể thấy con người thường hy vọng hão huyền về tiền bạc nhưng lại chẳng có năng lực và chuyên môn để biến hy vọng thành hiện thực.”

“Anh, Rodan ạ, khi giờ đã có vàng thì nên tìm cách để kiếm thêm nhiều vàng về nữa. Anh có thể sẽ trở thành một người như ta, cho vay vàng. Nếu anh biết giữ gìn an toàn kho báu của mình, chính kho báu đó sẽ tạo ra thu nhập và trở thành niềm vui cũng như nguồn tiền dồi dào cho anh mỗi ngày. Nhưng nếu anh làm mất vàng, nó sẽ trở thành căn nguyên của mọi đau khổ và hối hận cho đến chừng nào anh mất trí nhớ thì thôi.”

“Anh muốn điều gì sẽ đến với số vàng đang nằm trong túi mình?”

“An toàn.”

“Rất hay”, Mathon tán thành. “Mong muốn đầu tiên của anh là an toàn. Vậy anh có nghĩ rằng trong tay của anh rể mình, số vàng ấy sẽ thực sự được an toàn?”

“Tôi e là không, vì anh ấy không thực sự sáng suốt về những vấn đề tiền bạc.”

“Vậy thì đừng để bị ảnh hưởng bởi những thứ tình cảm ngu ngốc thúc giục anh giao vàng cho người khác. Nếu anh muốn giúp đỡ gia đình hay bạn bè, hãy tìm cách khác ngoài mạo hiểm để mất vàng của mình. Chớ quên rằng trong tay những người khờ khạo, vàng sẽ luôn biến mất theo những cách bất ngờ nhất. Thà rằng ta tự tiêu số vàng vào những thứ xa hoa cho bản thân còn hơn để người khác làm mất vàng của mình.”

“Điều thứ hai mà anh mong muốn là gì?”

“Kiếm được nhiều vàng hơn.”

“Câu trả lời này cũng rất hay. Vàng cần được đầu tư để sinh thêm nhiều vàng hơn. Vàng được cho vay một cách khôn ngoan thậm chí còn có thể tăng gấp đôi trước khi anh trở thành một ông già. Mạo hiểm mất vàng đồng nghĩa với việc mạo hiểm mất cả số lãi mà nó sẽ đem lại.”

“Do đó, đừng để bị mù mắt bởi những kế hoạch làm giàu nhanh chóng được thêu dệt nên từ điều không thực tế. Những kế hoạch đó thường được tạo ra bởi mấy kẻ mộng mơ hão huyền không có chuyên môn. Để bảo toàn được vàng của mình và lãi nó đem về, hãy thật thận trọng. Cho vay mà không có đảm bảo gì là tự mang họa về mình.”

“Hãy tìm cách tạo dựng nhiều mối quan hệ với các cá nhân và nhóm làm ăn thành công khác, chỉ khi đó anh mới có thể được hưởng mức lãi tốt nhất cùng với sự đảm bảo cho vàng của mình dưới kinh nghiệm và chuyên môn của họ.”

“Khi đó, anh còn có thể tránh được những vận rủi thường đến với người mà các vị thần không tin tưởng để trao vàng bạc.”

Rodan cảm ơn ông vì lời khuyên khôn ngoan, ông từ chối rồi nói rằng: “Món quà của nhà vua sẽ dạy cho anh nhiều bài học hơn. Nếu muốn giữ được năm mươi miếng vàng thì anh phải thật kín đáo. Sẽ có vô số thứ tới cám dỗ anh. Sẽ có rất nhiều lời khuyên khác được đưa ra. Nhiều cơ hội để kiếm được lợi nhuận khổng lồ. Hy vọng những câu chuyện từ rương tín vật của ta sẽ cho anh được một vài lời cảnh báo, trước khi để bất kỳ miếng vàng nào rời khỏi túi mình, hãy chắc chắn anh sẽ có cách an toàn để kéo nó trở lại. Nếu anh muốn có thêm lời khuyên từ ta, hãy trở lại đây một lần nữa. Ta sẽ sẵn lòng giúp anh.”

“Hãy đọc dòng chữ ta đã khắc dưới nắp của chiếc rương. Câu nói này áp dụng cho người vay và cả người cho vay.”

Cẩn Trọng Một Phút Còn Hơn Hối Hận Cả Đời

Tường thành Babylon

Banzar Già, một chiến binh nghiêm nghị từ thời đại trước, đứng gác ở lối đi dẫn lên đỉnh của những bức tường cổ thành Babylon. Ở trên đó, những vệ binh dũng cảm đang chiến đấu để giữ vững các bức tường. Thứ họ gánh vác là cả tương lai của thành phố vĩ đại này cùng hàng trăm ngàn công dân của nó.

Trên các bức tường giờ đây là tiếng hô vang vọng của đội quân tấn công, tiếng la hét của biển người, tiếng vó ngựa rầm rập, và cả tiếng nổ ầm trời của tháp công thành đang phá hủy những cánh cổng đồng.

Ở phía sau cánh cổng, các chiến binh cầm giáo đang sẵn sàng tinh thần chiến đấu để lỡ nếu cánh cổng có đổ sập xuống. Dàn quân hùng hậu cũng đã dàn hàng chuẩn bị xong xuôi. Quân đội chính của Babylon cùng với vị vua của họ đang trong cuộc viễn chinh vĩ đại chống lại Elamites ở phía Đông. Cuộc tấn công thành phố lần này không được lường trước, nên lực lượng phòng thủ không nhiều. Người Assyria từ phía Bắc bất ngờ đổ quân về đánh chiếm thành phố. Các bức tường ở Babylon buộc phải đứng vững nếu không muốn chịu số phận tuyệt diệt.

Dân chúng tụ tập rất đông ở nơi Banzar đang đứng, mặt người nào người nấy đều tái mét, tai dường như căng ra để nghe thông tin về trận chiến. Họ lặng đi nhìn theo dòng người chết và người bị thương đang được khiêng ra khỏi cổng.

Đây là thời điểm hết sức quan trọng của cuộc tấn công. Sau ba ngày bao vây quanh thành phố, kẻ thù bất ngờ dồn toàn bộ lực lượng để đánh vào khu vực cánh cổng này.

Vệ binh trên tường thành đánh bật lại bất cứ kẻ nào dựng tấm trèo, thang bằng tên và dầu nóng, còn tên nào leo lên được đỉnh tường cũng phải hứng chịu mũi giáo sắc lạnh. Ngược lại thì hàng ngàn cung thủ của kẻ địch cũng trút hàng loạt mũi tên chết người

lên hàng rào vệ binh thành phố.

Banzar Già đứng ở nơi có thể dễ dàng nắm bắt được tình hình. Vị trí của ông gần nhất với điểm đang xảy ra giao tranh, và cũng là nơi đầu tiên nghe thấy tiếng của đợt tấn công điên cuồng mới chuẩn bị đổ xuống.

Một thương nhân lớn tuổi chen chúc đến đứng sát bên ông, đôi tay run rẩy. "Nói cho tôi biết! Nói cho tôi biết đi!" Ông ta cầu xin. "Chúng không thể thành công được. Các con trai yêu quý của tôi đang sát cánh bên nhà vua. Chẳng còn ai bảo vệ được người vợ già của tôi, hàng hóa của tôi nữa, chúng sẽ cướp bóc tất cả. Chúng sẽ không để lại gì kể cả thức ăn. Tôi đã quá già để có thể tự bảo vệ mình, quá già để kiếm thêm nô lệ. Tôi sẽ chết đói. Tôi sẽ chết. Hãy nói với tôi rằng chúng sẽ không thể vào được tới đây."

"Bình tĩnh đi, ông thương nhân", người gác cổng già trả lời. "Những bức tường của Babylon rất chắc chắn. Hãy quay lại khu chợ và nói với vợ ông rằng bức tường Babylon sẽ bảo vệ gia đình và mọi tài sản của ông như nó đã bảo vệ cung điện của hoàng gia. Cứ đứng gần tường đi, và ông sẽ hứng một mũi tên cho mà xem!"

Một người phụ nữ đang bế một em bé trên tay nhảy vào chỗ của ông thương nhân già khi ông ta trở về. "Trung sĩ, có tin tức gì nữa không?

Hãy nói với tôi điều gì đó để trấn an người chồng tội nghiệp của tôi. Anh ấy đang bị sốt vì một vết thương tồi tệ, nhưng vẫn khăng khăng muốn khoác lên mình áo giáp cùng giáo mác để bảo vệ tôi, vì tôi còn đứa trẻ nữa. Anh ấy nói nhỡ kẻ thù tiến được vào thành thì sẽ không có gì ngăn cản được dục vọng của chúng."

"Người mẹ cao cả ạ, hãy giữ vững niềm tin của mình, vì tôi có thể khẳng định một lần nữa, bức tường thành Babylon sẽ bảo vệ cô và đứa con của cô. Cô hãy nhìn xem các bức tường cao lớn, hùng dũng tới nhường nào. Cô có nghe thấy tiếng thét oai phong của những vệ binh dũng cảm đang đổ dầu nóng lên thang của kẻ thù không?"

"Vâng, nhưng tôi còn nghe thấy cả tiếng phá cổng."

"Hãy quay lại với chồng cô. Hãy nói với anh ta rằng cánh cổng rất chắc chắn và sẽ chịu được sự công thành của kẻ thù. Ngoài ra, kẻ dám leo lên tường thành của chúng ta sẽ phải hứng chịu những ngọn giáo sắc lạnh. Hãy mau quay về nhà đi."

Banzar bước sang một bên để dọn lối đi cho quân tiếp viện được trang bị đầy đủ. Họ bước đi trong bộ áo giáp nặng và những tấm khiên bằng đồng. Bỗng có một cô bé giật tay áo của ông Banzar.

"Nói cho cháu biết với, ông lính, chúng ta có an toàn không?" Cô bé nài nỉ. "Cháu nghe thấy những âm thanh khủng khiếp. Cháu thấy những người đàn ông đang chảy máu lênh láng. Cháu rất sợ. Điều gì sẽ xảy ra với gia đình chúng cháu, mẹ cháu, em trai cháu và em bé nhà cháu đây?"

Người gác cổng già nhăn nhó chớp mắt, bế cô bé lên và hất cằm về phía trước.

"Đừng sợ, cô bé ạ." Ông trấn an cô. "Những bức tường của Babylon sẽ bảo vệ cháu, mẹ của cháu, em trai và em bé nhà cháu. Chính vì đảm bảo sự an toàn cho những gia đình như nhà cháu mà Nữ hoàng Semiramis vĩ đại đã cho xây dựng những bức tường này hơn một trăm năm trước. Chưa một lần nào chúng bị lật đổ. Hãy quay lại, và nói với mẹ, em trai cùng em bé nhà cháu rằng bức tường của Babylon sẽ bảo vệ tất cả mọi người và không ai cần phải sợ hãi cả."

Ngày qua ngày, Banzar Già đứng ở vị trí của mình quan sát đội quân tiếp viện hành quân lên lối đi trên các bức tường, chiến đấu ở đó cho đến khi bị thương hoặc chết, rồi được đưa xuống trở lại. Xung quanh ông luôn là đám đông người dân sợ hãi đang cố gắng tìm hiểu xem liệu bức tường có đứng vững được trước kẻ địch. Với bất kỳ ai ông cũng dùng tất cả danh dự của mình như một chiến binh vĩ đại để trấn an mọi người: "Những bức tường của Babylon sẽ bảo vệ chúng ta."

Trong ba tuần và năm ngày, cuộc tấn công diễn ra không có hồi kết. Banzar ngày một nghiêm nghị và sầu não hơn khi lối đi đằng sau đã bị ướt và lấm thành bùn vì máu của những chiến binh ngã xuống chảy thành dòng, còn những đoàn chiến binh vẫn tiếp tục đi lên chỉ để sau đó loạng choạng trở xuống. Xác của kẻ địch bị tàn sát từng ngày cũng chất thành đống trước bức tường. Và mỗi đêm, chúng lại được các đồng đội của mình khiêng về và chôn cất.

Vào đêm thứ năm của tuần thứ tư, tiếng hò hét giảm dần. Khi tia nắng đầu tiên xuất hiện chiếu sáng vùng đồng bằng, lộ những đám mây bụi lớn, quân đội kẻ thù đang rút lui.

Một tiếng hét hùng dũng vang lên từ phía những người vệ binh. Không thể nhầm lẫn được nữa. Tiếng hét dần lan ra đội quân đang

chờ ở phía sau bức tường, rồi lan rộng ra tới toàn thể người dân trên đường phố. Tiếng hét vang trời như một cơn bão quét qua thành phố Babylon vậy.

Mọi người ùa ra đường từ khắp các ngôi nhà. Mọi con phố đều kẹt cứng người. Nỗi sợ hãi dồn nén trong nhiều tuần đã được giải thoát trong điệp khúc khải hoàn hân hoan của niềm vui. Từ đỉnh tháp cao của Đền thờ Bel bùng lên ngọn lửa chiến thắng. Skyward nổi cột khói xanh để mang thông điệp chiến thắng đi xa và rộng hơn.

Các bức tường của Babylon một lần nữa đã đẩy lùi dã tâm cướp bóc và đô hộ của đội quân kẻ thù hung ác.

Babylon đã đứng vững từ thế kỷ này qua thế kỷ khác vì thành phố luôn được *bảo vệ an toàn*. Muốn tồn tại, thành phố không còn có lựa chọn nào khác.

Bức tường Babylon là một minh chứng nổi bật về nhu cầu và mong muốn được an toàn của con người. Mong muốn này là cố hữu trong tâm trí loài người. Đến ngày nay, nó vẫn tồn tại, thế nhưng để thỏa mãn mong muốn mạnh mẽ đó, chúng ta cũng đã phải phát triển được những kế hoạch lớn và rộng hơn nhiều so với trước đây.

Trong thời đại nay, đằng sau những bức tường bất khả xâm phạm của bảo hiểm, tài khoản tiết kiệm và các khoản đầu tư đáng tin cậy, chúng ta có thể tự bảo vệ mình trước những thảm kịch bất ngờ có thể đổ ập tới từ bất kỳ cánh cửa nào.

Chúng Ta Không Thể Tồn Tại Mà Không Có Sự An Toàn

Thương lái lạc đà ở Babylon

Càng đói, tâm trí ta càng hoạt động mạnh mẽ và ta cũng trở nên nhạy cảm với mùi thức ăn hơn.

Tarkad, con trai của Azure, chắc chắn đã nghĩ như vậy. Trong hai ngày qua, anh không có chút thức ăn nào bỏ bụng ngoài hai quả sung nhỏ hái trộm trên tường của một khu vườn. Anh không kịp trộm thêm một quả nữa vì người đàn bà chủ vườn đã đuổi đánh anh. Tiếng thét chói tai của mụ vẫn còn ám ảnh khi anh đã ở trong khu chợ. Cũng nhờ nó mà anh đã ngăn chặn được những ngón tay bồn chồn của mình khỏi ăn cắp trái ngon trong giỏ của mấy người phụ nữ.

Chưa bao giờ anh thấy ở các khu chợ Babylon có nhiều loại thức ăn thơm ngon tới như vậy. Khi rời khỏi chợ, anh đi ngang qua nhà trọ và đi tới đi lui trước cửa hàng ăn. Nếu may mắn, anh có thể gặp một người quen; họ sẽ cho anh mượn một đồng, hay anh có thể nhận được một nụ cười và sự giúp đỡ của ông quản lý nhà trọ cau có. Dù anh biết kẻ không có tiền sẽ không được nghênh đón ở đây.

Đang lơ mơ suy nghĩ, anh đụng phải người mình muốn tránh mặt nhất, Dabasir, thương lái lạc đà với dáng người cao nhỏ, thon gọn. Trong tất cả đám bạn và người quen khác mà anh đã vay một ít tiền, Dabasir là người khiến anh cảm thấy ngại nhất vì anh đã không giữ được lời hứa trả nợ kịp thời.

Khuôn mặt của Dabasir sáng lên khi thấy anh. “Ồ! Là Tarkad, tôi mong anh suốt vì anh vẫn còn nợ tôi hai đồng mà tôi đã cho anh mượn một tháng trước, và thêm một đồng bạc mà tôi đã cho anh mượn trước đó nữa. Gặp nhau ở đây thật tốt quá. Tôi đang có vài thứ cần chi tiêu với mấy đồng đó đây. Anh nghĩ sao, chàng trai?”

Tarkad lắp bắp và mặt thì đỏ bừng. Anh chẳng còn gì trong bụng để bắt bản thân mình cãi lại những lý lẽ chính đáng của Dabasir, “Tôi xin lỗi, rất xin lỗi”, anh lầm bầm một cách yếu ớt, “nhưng tôi

không thể trả nợ được".

"Vậy thì cố kiếm tiền đi", Dabasir nhấn mạnh, "Chắc chắn anh cũng phải kiếm được một vài đồng bạc lẻ để trả ơn cho sự hào phóng của người bạn cũ của cha anh, người đã giúp đỡ anh khi cần chứ?"

"Là vì số mệnh đen đủi nên tôi không thể trả được nợ cho ông."

"Số mệnh ư! Đừng đổ lỗi cho các vị thần vì sự yếu đuối của chính mình. Số mệnh đen đủi chỉ theo đuổi kẻ biết vay mượn mà không nghĩ tới việc trả nợ. Đi theo tôi vào cửa hàng ăn nào. Tôi đói rồi, và tôi muốn kể cho anh nghe một câu chuyện."

Tarkad bất ngờ trước sự thẳng thắn của Dabasir, nhưng ít nhất anh sẽ được mời ăn. Dabasir kéo anh đến một góc xa của căn phòng và họ ngồi trên những tấm thảm nhỏ. Khi Kauskor, chủ hàng ăn xuất hiện với nụ cười trên môi, Dabasir đã gọi món với sự hào phóng như mọi khi: "Ông thằn lằn béo của sa mạc, hãy mang cho tôi một cái chân dê chín nâu và mọng nước, thêm cả bánh mì và thật nhiều rau vì tôi đang rất đói rồi. Đừng quên phần anh bạn của tôi nữa. Hãy mang cho anh ta một bình nước. Nước mát nhé, vì trời hôm nay nóng quá."

Tarkad chùng xuống. Anh sẽ phải ngồi đây và uống nước trong khi nhìn người đàn ông này nuốt chửng cả một cái chân dê sao? Anh không nói gì. Và anh không nghĩ mình có thể nói gì cả.

Dabasir, tuy vậy, không để ý đến sự im lặng của anh. Ông tiếp tục mỉm cười và vẫy tay chào những vị khách khác, họ đều quen ông, rồi ông tiếp tục nói.

"Tôi nghe được một lữ khách vừa trở về từ Urfa nói rằng, một người đàn ông giàu có nào đó sở hữu tấm đá cắt mỏng đến mức người ta có thể nhìn xuyên qua nó. Anh ta lắp nó lên cửa sổ nhà mình để ngăn mưa hắt vào. Loại đá đó màu vàng, người lữ khách kể thế, và khi ông ta nhìn qua tấm đá, thế giới bên ngoài trông rất kì lạ và ảo mộng. Anh nghĩ gì về điều đó, Tarkad? Anh có nghĩ rằng cả thế giới sẽ đổi màu chỉ vì một tấm đá không?"

"Tôi cá là có", chàng trai trả lời, thực chất thứ lúc này anh quan tâm nhiều hơn là cái chân dê béo ngậy trước mặt Dabasir.

"Chà, tôi biết điều đó đúng với bản thân tôi, bởi tôi đã từng nhìn thế giới với màu sắc hoàn toàn khác. Câu chuyện tôi định kể nói về cách tôi đã nhìn nhận thế giới với đúng màu sắc của nó như thế

nào."

"Dabasir sẽ kể chuyện đấy", một thực khách gần đó nói nhỏ với người ngồi bên cạnh và kéo tấm thảm của mình lại gần ông để nghe. Những thực khách khác thậm chí còn mang theo thức ăn của họ và chen chúc đứng thành một nửa vòng tròn xung quanh Dabasir. Họ đứng cạnh Tarkad, nhai ngấu nghiến những miếng thịt trên tay. Mỗi mình anh là không có thức ăn. Dabasir không mời anh ta, và cũng không thèm chỉ vào miếng bánh mì cứng vỡ rơi trên sàn nhà.

"Câu chuyện mà tôi sắp kể", Dabasir bắt đầu, ông ngừng lại một giây để cắn một miếng đùi dê ngon lành, "về thời trẻ của tôi và cách tôi đã trở thành thương lái lạc đà như thế nào. Mọi người có biết tôi từng là nô lệ ở Syria không?"

Dabasir thích thú nghe tiếng mọi người rầm rì ngạc nhiên.

"Khi tôi còn là một chàng trai trẻ", Dabasir tiếp tục sau một miếng cắn ngon lành vào đùi dê, "Tôi đã học nghề từ cha tôi, một người thợ làm yên ngựa. Tôi đã làm việc tại cửa hàng của ông và lấy vợ. Thời điểm đó tôi còn trẻ và không thực sự giỏi, vì vậy tôi chỉ kiếm vừa đủ để có thể chi trả cho người vợ đẹp của mình. Tôi luôn khao khát có được những thứ tốt đẹp mà tôi không thể mua. Chẳng lâu sau, tôi nhận thấy các chủ cửa hàng vẫn tin tưởng tôi sẽ trả tiền dù tôi không thể thanh toán được ngay tại thời điểm mua."

"Do còn trẻ và thiếu kinh nghiệm nên tôi không biết rằng kẻ tiêu nhiều hơn số tiền anh ta kiếm được sẽ tự gieo mình vào vòng xoáy của lòng tham đầy rắc rối và tủi nhục. Cứ như thế, tôi tự thỏa mãn mong muốn bồng bột của bản thân vào những bộ quần áo sang trọng và các món đồ xa xỉ cho vợ và ngôi nhà của chúng tôi, mọi thứ đều vượt quá khả năng chi tiêu."

"Tôi đã trả hết mức có thể và trong một khoảng thời gian, mọi thứ vẫn ổn. Nhưng đến lúc tôi phát hiện ra mình không thể sử dụng thu nhập vừa để chi trả cho nhu cầu hằng ngày vừa để trả nợ. Các chủ nợ bắt đầu thúc ép tôi và cuộc sống từ đó của tôi trở nên khốn khổ. Tôi vay mượn của bạn bè, nhưng cũng không thể trả nợ cho họ. Mọi thứ ngày càng tồi tệ. Vợ tôi về ở với bố và tôi quyết định rời Babylon để tìm một thành phố khác nơi chàng trai trẻ như tôi có cơ hội làm ăn tốt hơn."

"Trong hai năm, tôi làm việc cho đoàn lữ hành không ngừng nghỉ nhưng chẳng có thành công nào. Tôi dần rơi vào con đường cướp

bóc, tôi nhập hội với một toán người lưu manh chuyên nhắm vào các đoàn lữ hành không được bảo vệ. Việc đó thật làm xấu mặt cha tôi, tuy nhiên khi đó tôi vẫn còn nhìn thế giới thông qua mảnh đá màu và không nhận ra được sự đổ đốn của bản thân."

"Chúng tôi thành công trong chuyến đi đầu tiên, thu được một lượng lớn vàng, lụa và hàng hóa có giá trị. Và đã phung phí hết số chiến lợi phẩm đó ở Ginir."

"Lần thứ hai mọi chuyện không được may mắn như vậy. Ngay sau khi chặn đoàn lữ hành, chúng tôi đã bị tấn công bởi quân đội của một tù trưởng bản địa mà đoàn lữ hành trả tiền bảo kê cho họ. Hai người đứng đầu của nhóm bị giết, và những người còn lại thì bị đưa đến Damascus, lột sạch quần áo và bán làm nô lệ."

"Tôi được một thủ lĩnh sa mạc Syria mua lại với hai đồng bạc. Tóc rối bù và chỉ có chiếc khố để mặc, vì vậy tôi trông không khác gì so với những nô lệ khác. Vì chỉ là một thanh niên liều lĩnh, nên tôi nghĩ đó là một phần của cuộc phiêu lưu, cho đến khi chủ nhân đưa tôi đến trước bốn người vợ của ông ta và nói với họ rằng họ có thể sở hữu tôi như một hoạn quan."

"Sau đó, thực sự, tôi đã nhận ra được sự vô vọng của mình. Những người đàn ông trên sa mạc này rất hung dữ và hiếu chiến. Tôi phải tuân theo ý muốn của họ, và cũng không có vũ khí hay phương tiện nào để trốn thoát."

"Tôi đứng trước bốn người phụ nữ trong sự sợ hãi tột cùng. Tôi tự hỏi liệu tôi có thể mong đợi lòng thương xót từ họ không? Sira, người vợ đầu tiên lớn tuổi hơn những người khác bình thản nhìn tôi. Tôi cố gắng nhìn theo bà để tìm kiếm sự thương cảm. Tiếp theo là một người đẹp khinh bỉ nhìn tôi, thờ ơ như thể tôi chỉ là sâu bọ. Hai người trẻ tuổi hơn coi việc này như một trò đùa thú vị vậy."

"Thời gian dài như bất tận khi tôi đứng đó. Mỗi người phụ nữ đều đang đợi người còn lại quyết định. Cuối cùng, Sira lên tiếng với giọng điệu lạnh lùng.

'Chúng ta có nhiều hoạn quan, nhưng người chăm lạc đà thì rất ít và chúng đều là một lũ vô dụng. Ngay cả hôm nay, khi tôi cần đến thăm mẹ bị bệnh nhưng không có một tên nô lệ nào tôi có thể tin tưởng để dẫn lạc đà cả. Hỏi tên nô lệ này xem hắn có biết dẫn lạc đà không?'

Chủ nhân hỏi, 'Ngươi biết gì về lạc đà?'

Cố gắng che giấu sự phấn khích của mình, tôi trả lời: 'Tôi có thể điều khiển chúng quỳ xuống, chất hàng lên chúng, và dẫn chúng trên những chuyến đi dài mà không bị mệt. Nếu cần, tôi có thể sửa chữa cả yên của chúng.'

'Hắn có vẻ ổn đấy', chủ nhân quan sát tôi và nói. 'Nếu nàng thích, Sira, hãy cho hắn làm người chăm lạc đà của nàng.'

Nhờ biết cách dẫn lạc đà mà tôi được chuyển sang cho Sira và ngay hôm đó tôi đã dẫn lạc đà lên đường đi thăm người mẹ ốm yếu của bà. Tôi đã tranh thủ cảm ơn bà vì sự can thiệp trước đó, và nói với bà rằng tôi vốn không phải nô lệ mà là con trai của một người tự do, làm yên ngựa đứng đắn ở Babylon. Tôi cũng kể cho bà nghe nhiều chuyện của tôi. Ý kiến của bà làm tôi thấy bối rối và tôi đã suy ngẫm rất nhiều về những gì bà ấy nói.

'Làm thế nào mà ngươi có thể gọi mình là một người tự do khi chính sự yếu đuối của bản thân đã đưa ngươi đến đây? Nếu một người mang trong mình tâm hồn của một nô lệ thì tự nhiên sẽ trở thành nô lệ bất kể hắn có xuất thân thế nào, giống như là nước chảy về nguồn vậy. Còn nếu một người có linh hồn tự do, anh ta sẽ được tôn trọng trong thành phố của riêng mình bất chấp sự bất hạnh của anh ta chứ.'

Trong hơn một năm, tôi làm việc như một nô lệ đúng nghĩa, tôi sống với các nô lệ khác, nhưng không thể hòa nhập với bọn họ. Một ngày nọ, bà Sira hỏi tôi, 'Khi những nô lệ khác đang hòa nhập và vui đùa với nhau, tại sao ngươi lại ngồi trong lều một mình?'

Tôi trả lời: 'Tôi suy nghĩ về những gì bà đã nói. Tôi tự hỏi liệu tôi có mang trong mình tâm hồn của một kẻ nô lệ hay không? Tôi không thể tham gia cùng với những nô lệ khác được, vì vậy tôi cần phải giữ khoảng cách.'

'Ta cũng vậy, ta cũng giữ khoảng cách với người khác.' Bà tâm sự, 'Số của hồi môn của ta rất lớn và ông chủ cưới ta vì điều đó. Thế nhưng ông ta chưa bao giờ khao khát con người ta. Điều mà mọi người phụ nữ mong muốn là được người khác thèm muốn. Vì như vậy, và vì ta đã già, lại còn không có cả con trai lẫn con gái, nên ta không thể ngồi cùng những người khác. Nếu ta là đàn ông, ta thà chết chứ không muốn phải trở thành một người như vậy, nhưng quy ước của bộ lạc này khiến phụ nữ chẳng khác nào nô lệ cả.'

'Bà nghĩ gì về tôi lúc này?' Tôi bất ngờ hỏi bà.

'Liệu tôi thật sự có tâm hồn của một người đàn ông không hay tôi

chỉ là một nô lệ?'

'Ngươi có khao khát trả được nợ ở Babylon không?' Bà hỏi.

'Có chứ, tôi rất muốn trả nợ, nhưng không biết làm thế nào.'

'Nếu ngươi hài lòng để năm tháng trôi qua và không nỗ lực trả nợ, thì ngươi sẽ mãi chỉ là một tên nô lệ hèn kém. Người đàn ông tự do là người có lòng tự trọng, và người có tự trọng sẽ không bao giờ khất nợ.'

'Nhưng tôi có thể làm gì được khi chỉ là một nô lệ ở Syria?'

'Cứ ở lại Syria mà làm nô lệ, tên yếu đuối này.'

'Tôi không phải là một kẻ yếu đuối.' Tôi tức giận.

'Vậy hãy chứng minh điều đó.'

'Bằng cách nào?'

'Chẳng phải mọi vị vua vĩ đại đều chiến đấu với kẻ thù bằng toàn bộ sức lực sao? Nợ chính là kẻ thù của ngươi. Nợ đã đuổi ngươi đi khỏi Babylon. Ngươi đã bỏ quên chúng và khiến chúng trở nên quá lớn mạnh. Nếu ngươi chiến đấu như một người đàn ông, thì ngươi đã có thể chinh phục chúng và trở thành người được tôn trọng trong thành phố. Nhưng ngươi không đủ tâm trí để chiến đấu, và những gì còn sót lại của sự kiêu hãnh trong bản thân ngươi đã chết ngóm khi ngươi trở thành nô lệ ở Syria rồi.'

Tôi đã suy nghĩ rất nhiều về những lời chỉ trích gay gắt của bà và đã chuẩn bị nhiều lý lẽ để chứng minh với bà rằng tôi không phải là một nô lệ, nhưng tôi không có cơ hội nói chuyện với bà. Ba ngày sau, một cô hầu gái của Sira đưa tôi đến gặp bà lần nữa.

'Mẹ của ta lại trở bệnh nặng.' Bà nói. 'Hãy chuẩn bị hai con lạc đà tốt nhất của chồng ta. Và đem theo nước cùng lương thực cho một quãng đường dài. Người giúp việc sẽ đưa cho ngươi lương thực ở lều bếp.' Tôi vừa chất hành lý lên lạc đà, vừa băn khoăn về số lương thực người giúp việc đưa cho tôi, vì nhà mẹ Sira chỉ cách đó có một ngày đi đường. Người giúp việc cưỡi lạc đà theo sau, còn tôi dẫn lạc đà của bà chủ. Khi chúng tôi tới nơi, trời đã rất tối. Sira cho người giúp việc lui về, rồi nói với tôi:

'Dabasir, ngươi mang trong mình linh hồn của một người tự do hay của một tên nô lệ?'

‘Linh hồn của một người tự do.’ Tôi nhấn mạnh.

‘Đây là cơ hội để ngươi chứng minh điều đó. Ông chủ ngươi và các tù trưởng khác đang say rượu. Hãy trốn thoát cùng với số lạc đà này. Trong túi là quần áo của ông chủ, chúng sẽ giúp ngươi ngụy trang. Ta sẽ nói rằng ngươi đã đánh cắp những con lạc đà rồi chạy trốn trong khi ta đang mải thăm nom người mẹ già ốm của ta.’

‘Bà có linh hồn của một nữ hoàng.’ Tôi nói với bà, ‘Tôi ước rằng tôi có thể giúp bà được hạnh phúc.’

‘Hạnh phúc’, bà trả lời, ‘không chờ đợi một người bỏ đến những vùng đất xa xôi giữa người xa lạ. Hãy đi theo con đường của riêng mình và cầu xin các vị thần của sa mạc bảo vệ ngươi, vì con đường phía trước còn dài và gian khổ lắm.’

Tôi không cần phải bị thúc giục thêm nữa. Tôi cảm ơn bà vì tất cả mọi thứ rồi vội vã đi vào màn đêm. Tôi không biết gì về đất nước xa lạ này và chỉ lờ mờ biết Babylon nằm ở hướng nào, nhưng tôi vẫn dũng cảm băng qua sa mạc đi về phía những ngọn đồi. Tôi cưỡi một con lạc đà và dẫn theo con còn lại. Tôi đi suốt ngày đêm trong những ngày tiếp theo mà không dám ngừng nghỉ, vì nghĩ đến số phận của một tên nô lệ dám cướp lạc đà của chủ nhân rồi bỏ trốn.

Cuối buổi chiều hôm đó, tôi đặt chân đến một vùng đất khô cằn không khác gì sa mạc cả. Tảng đá sắc nhọn làm bầm tím đôi chân những con lạc đà trung thành của tôi và chẳng mấy chốc, chúng chậm chạp đi theo sau tôi một cách đầy đau đớn. Tôi đã không hề gặp được một người hay bất cứ con thú nào suốt dọc đường, và điều đó cũng vô cùng dễ hiểu.

Hành trình đó không có mấy người có thể sống để trở về kể lại. Ngày qua ngày tôi cứ đi mãi. Nước và thức ăn đã dần cạn. Ánh mặt trời chói chang rọi trên đầu. Cuối cùng, vào ngày thứ chín, tôi trượt xuống từ trên lưng lạc đà và cảm thấy sẽ không còn sức lực để leo lên đi tiếp nữa, rằng tôi sẽ chết ở đây, giữa vùng đất đồng không mông quạnh.

Tôi nằm dài trên mặt đất và ngủ, không thức dậy cho đến khi tia sáng ban ngày đầu tiên xuất hiện.

Tôi ngồi dậy và nhìn xung quanh. Có làn gió mát mẻ trong không khí buổi sáng. Những con lạc đà của tôi đang nằm cách đó không xa. Xung quanh tôi vẫn là vùng đất hoang vu đầy sỏi đá và những cây gai, không hề có dấu hiệu của nước, và cũng chẳng có một

bóng người hoặc lạc đà nào khác cả.

Ta sẽ đối mặt với cái chết trong sự yên tĩnh này ư? Tâm trí tôi rõ ràng hơn trước rất nhiều. Cơ thể tôi dường như không còn quan trọng nữa. Môi nẻ và chảy máu, lưỡi khô và sưng, còn bụng tôi thì trống rỗng, nhưng tất cả không còn đau đớn như ngày hôm qua nữa.

Tôi nhìn vào khoảng không khô cằn trước mắt và một lần nữa nghĩ về câu hỏi: 'Tôi có tâm hồn của một nô lệ hay một người tự do?' Rồi tôi nhận ra nếu mình có tâm hồn của một nô lệ, tôi nên bỏ cuộc, nằm xuống và chết giữa sa mạc như một tên nô lệ bỏ trốn đích thực.

Nhưng nếu tôi có linh hồn của một người tự do thì sao? Chắc chắn tôi sẽ quay trở lại Babylon, trả ơn những người đã tin tưởng tôi, mang lại hạnh phúc cho người vợ thực sự yêu tôi, và sự bình yên, hài lòng cho cha mẹ tôi.

'Nợ là kẻ thù đã đuổi ngươi đi khỏi Babylon.' Bà Sira đã nói như thế. Đúng vậy. Tại sao tôi lại không thể đứng lên như một người đàn ông chứ? Tại sao tôi lại để vợ tôi phải trở về nhà cha đẻ?

Sau đó, như có một điều kỳ lạ xảy ra. Tất cả thế giới dường như mang màu sắc khác đi, như thể tảng đá làm mờ mắt tôi được loại bỏ. Cuối cùng, tôi nhận ra giá trị đích thực của cuộc sống.

Chết trên sa mạc ư! Chắc chắn không xảy ra được! Với một cái nhìn mới, tôi nhận ra việc mình phải làm. Đầu tiên là tôi cần quay lại Babylon và đối mặt với những người mà tôi có nợ chưa trả. Tôi nên nói với họ rằng sau nhiều năm lang thang và khổ cực, tôi đã trở lại để cố gắng trả nợ như các vị thần đã cho phép. Rồi sau đó tôi sẽ gây dựng một mái ấm cho vợ và trở thành một công dân tích cực mà cha mẹ có thể tự hào.

Nợ là kẻ thù của tôi, nhưng những người tôi nợ là bạn của tôi vì họ đã tin tưởng tôi.

Tôi lảo đảo bước đi trong yếu ớt. Cơn đói khát nào có còn quan trọng? Chúng chỉ là những cản trở nhỏ trên đường trở về Babylon của tôi thôi. Trong tôi trào dâng một tinh thần quyết tâm mãnh liệt của người tự do quay trở về chinh phục kẻ thù và trả nợ cho bạn bè. Trong tôi rực cháy lòng kiên định.

Đôi mắt của những con lạc đà lóe lên một tia sáng mới. Chúng cố gắng đứng lên, rồi lại ngã xuống, rồi lại đứng lên. Bằng mọi sự

kiên định còn sót lại, chúng tiến về phương Bắc, theo hướng mà tôi nghĩ sẽ dẫn đến thành phố Babylon.

Chúng tôi đã tìm thấy nước. Chúng tôi đã đi qua một đất nước màu mỡ hơn, nơi có cỏ và trái cây. Chúng tôi đã tìm thấy con đường dẫn về Babylon vì linh hồn của một người tự do nhìn cuộc sống như một loạt vấn đề cần giải quyết và sẽ bắt tay vào giải quyết chúng, trong khi linh hồn của một kẻ nô lệ sẽ chỉ biết rên rỉ: Một nô lệ thì có thể làm gì chứ?"

"Thế còn anh, Tarkad? Dạ dày trống rỗng có làm cho tâm trí anh sáng suốt ra không? Anh có sẵn sàng chọn con đường dẫn đến lòng tự trọng của bản thân không? Anh có dám nhìn thế giới dưới màu sắc thật của nó không? Anh có thực sự muốn trả nợ không? Chỉ cần anh có quyết tâm, bất kể số nợ có lớn tới bao nhiêu, anh cũng sẽ trả được và một lần nữa trở thành người đàn ông đáng kính trọng ở Babylon."

Mắt chàng trai rơm rớm nước. Anh vội vã quỳ xuống nói : "Ông đã chỉ cho tôi con đường, tôi có thể cảm nhận được linh hồn của kẻ tự do đang trào dâng trong mình."

"Nhưng ông đã làm gì khi trở về hả Dabasir?" Một người nghe thắc mắc.

"Có chí thì nên", Dabasir trả lời, "Tôi có quyết tâm nên tôi đã tìm ra cách giải quyết vấn đề. Trước tiên, tôi đến gặp tất cả những người tôi mắc nợ và cầu xin họ kéo dài hạn nợ để tôi có thời gian trả. Hầu hết họ đều vui vẻ chấp nhận. Một số thì chửi rủa, nhưng cũng có những người đã tạo cơ hội để giúp đỡ tôi, những cơ hội mà tôi đang thực sự cần. Người đó là Mathon, người cho vay vàng. Ông ta biết tôi từng dẫn lạc đà ở Syria nên chỉ cho tôi đến với Nebatur, một người buôn lạc đà vừa được nhà vua đặt hàng mua về cho ngài những đàn lạc đà tốt nhất phục vụ cho chuyến đi của ngài. Tôi đã vận dụng mọi kiến thức về lạc đà để giúp ông ta. Dần dần, tôi có thể trả nợ từng đồng một. Đồng thời, tôi cũng có thể ngẩng cao đầu và tự coi mình là một công dân đáng kính giữa những người khác trong thành phố."

Dabasir quay sự chú ý trở về với thức ăn của ông ta, "Kauskor, đồ ốc sên !" Ông ta gọi lớn để người trong bếp có thể nghe thấy. "Thức ăn nguội cả rồi. Bưng lên thêm thịt nướng nóng hổi cho tôi đi. Thêm cả một phần to cho Tarkad, con trai người bạn cũ của tôi nữa, anh ta rất đói rồi và sẽ ăn cùng tôi."

Câu chuyện về Dabasir, người buôn lạc đà của Babylon kết thúc ở đó. Ông đã tìm lại được tâm hồn của mình khi nhận ra một chân lý vĩ đại, được những người thông thái làm theo từ rất lâu trước cả thời đại của ông.

Chân lý ấy giúp rất nhiều người thoát khỏi nghịch cảnh, có được thành công và sẽ tiếp tục giúp thêm bất cứ ai có thể nắm bắt, thực hành được sức mạnh ma thuật mà nó đem lại. Sức mạnh ấy dành cho bất cứ ai có thể đọc được câu thần chú:

Có Chí Thì Nên

Những phiến đất sét của Babylon

ĐẠI HỌC THÁNH SWITHIN

Đại học Nottingham

Newark-on-Trent

Nottingham

Ngày 21 tháng 10 năm 1934

Giáo sư Franklin Caldwell,

Giám sát viên Thám hiểm Khoa học Nước Anh, Hillah, Lưỡng Hà.

Giáo sư thân mến của tôi:

Năm phiến đất sét từ cuộc khai quật tàn tích thành phố Babylon gần đây của ông được gửi đến cùng lúc với lá thư của ông. Tôi đã hoàn toàn bị mê hoặc bởi những phiến đất sét và dành không biết bao nhiêu thời giờ để dịch chúng. Đáng lẽ ra tôi nên trả lời thư của ông ngay lập tức, nhưng tôi đã trì hoãn cho tới khi có thể gửi kèm theo lá thư bản dịch hoàn chỉnh của bộ phiến đất sét đó cho ông.

Những tấm đất sét đến được tay tôi mà không hề bị xây xát chút nào, nhờ có chất bảo quản với liều lượng vừa đủ và phương pháp đóng gói cẩn thận.

Ông chắc cũng sẽ bất ngờ giống như mọi người ở phòng thí nghiệm khi đọc được những gì ghi trên tấm bia. Chúng ta thường nghĩ về con người trong quá khứ dưới một tấm màn mờ mịt và xa xôi, nơi mà họ thường thích những câu chuyện phiêu lưu lãng mạn như "Nghìn lẻ một đêm" ông biết rồi đấy. Ấy vậy mà chúng tôi lại đọc được câu chuyện về một người đàn ông tên Dabasir đã trả hết nợ, và rồi chúng tôi nhận ra thế giới cổ đại từ năm nghìn năm trước thực sự không

khác gì với thế giới của chúng ta bây giờ.

Thật lạ lùng, ông biết đấy, những dòng chữ đó, theo lời của các sinh viên, đã làm tôi bị "choáng ngợp". Là một giáo sư đại học, tôi cứ nghĩ mình là một người thông thái trên nhiều lĩnh vực. Thế rồi một ông già xa lạ ở thành phố Babylon cổ đại đã lụi tàn lại dạy thêm cho tôi bài học về cách vừa trả nợ lại vừa kiếm được tiền vào ví mình.

Theo cá nhân tôi, câu chuyện của Dabasir rất thú vị và tôi đang rất háo hức được áp dụng chúng vào thời hiện đại để xem liệu cách làm đó có còn hiệu quả như thời Babylon hay không? Phu nhân Shrewsbury của tôi và bản thân tôi đang lên kế hoạch để áp dụng phương thức ấy vào cuộc sống của chính mình.

Xin chúc ông may mắn trong những công việc đáng ngưỡng mộ sắp tới, và tôi rất mong chờ ngày được tiếp tục hợp tác với ông,

Trân trọng,

Alfred H. Shrewsbury,

Khoa Khảo cổ học.

PHIẾN ĐÁ ĐẦU TIÊN

Hôm nay, vào một ngày trăng tròn, tôi, Dabasir, người vừa mới chạy trốn khỏi số phận nô lệ ở Syria, cùng với quyết tâm trả toàn bộ các khoản nợ và trở thành một người đáng được kính trọng ở thành phố Babylon quê hương tôi, xin được khắc ghi vĩnh viễn lên tấm đất sét này câu chuyện của mình, coi đây như kim chỉ nam để tiến tới những mục đích cao xa hơn trong cuộc sống của bản thân.

Theo lời khuyên khôn ngoan của người bạn tốt Mathon - người cho vay vàng, tôi quyết tâm thực hiện một kế hoạch rõ ràng mà ông ta đã nói sẽ giúp bất kỳ người đàn ông nào thoát khỏi nợ nần và trở nên đáng kính trọng.

Kế hoạch này có ba mục đích, cũng chính là ba hy vọng và mong muốn của tôi.

Đầu tiên, kế hoạch sẽ đem lại tiền tài cho tôi trong tương lai.

Tôi sẽ dành ra một phần mười của tất cả những gì tôi kiếm được cho tiết kiệm. Như Mathon đã nói rất hay rằng:

“Người biết giữ trong ví số vàng bạc mà anh ta không cần tiêu đến là người đàn ông của gia đình và là kẻ trung thành với nhà vua.”

“Người chỉ có một vài đồng trong ví là kẻ thờ ơ với gia đình và nhà vua.”

“Nhưng kẻ không có một xu dính túi là kẻ có trái tim lạnh lẽo, bạc nghĩa với chính gia đình mình và là kẻ phản bội nhà vua.”

“Do đó, người muốn đạt được thành công phải luôn có tiền không cần tiêu mà anh ta có thể giữ trong túi để chứng minh anh ta luôn có tình yêu với gia đình và lòng trung thành với nhà vua.”

Thứ hai, kế hoạch quy định rằng tôi phải chu cấp đầy đủ cho vợ của mình, người đã trung thành quay lại với tôi từ nhà của cha cô ấy. Như Mathon đã nói, người đàn ông biết chăm sóc cho người vợ chung thủy là người biết tự trọng, và anh ta sẽ có thêm sức mạnh cũng như quyết tâm để hoàn thành mọi mục tiêu của anh ta.

Do đó, bảy phần mười của tất cả những gì tôi kiếm được sẽ chi tiêu vào nhà cửa, quần áo và thức ăn, với thêm một khoản tiêu vặt nhỏ để đảm bảo cuộc sống của chúng tôi không mất đi niềm vui và sự mới mẻ. Mathon cũng nhấn mạnh rằng ta không nên dành nhiều hơn bảy phần mười số tiền kiếm được cho những mục đích này. Đó chính là điểm hay nhất của kế hoạch. Tôi sẽ phải sống theo đúng sự phân bổ như vậy, không sử dụng nhiều hơn mình cần, cũng như không mua thứ gì tôi không có khả năng chi trả.

*

* *

PHIẾN ĐÁ THỨ HAI

Thứ ba, kế hoạch giúp tôi đảm bảo toàn bộ nợ sẽ được trả.

Do đó, mỗi khi mặt trăng tròn, hai phần mười của tất cả những gì tôi kiếm ra sẽ được chia đều một cách vinh dự và công bằng cho những người đã tin tưởng tôi và cho tôi nợ. Tất cả các khoản nợ của tôi sẽ được thanh toán trong một khoảng thời gian nhất định.

Do đó, dưới đây tôi khắc tên và số tiền chính xác phải trả cho những người mà tôi đã mắc nợ.

Fahru, thợ dệt vải: 2 bạc, 6 đồng.

Shijar, thợ làm ghế: 1 bạc.

Ahmar, bạn: 3 bạc, 1 đồng.

Zankar, bạn: 4 bạc, 7 đồng.

Askamir, bạn: 1 bạc, 3 đồng.

Harinsir, thợ kim hoàn: 6 bạc, 2 đồng.

Diarbeker, bạn của cha: 4 bạc, 1 đồng.

Alkahad, chủ nhà: 14 bạc.

Mathon, người cho vay: 9 bạc.

Birejik, nông dân: 1 bạc, 7 đồng.

(Phần chữ ở dưới đã vỡ, không thể đọc được)

*

* *

PHIẾN ĐÁ THỨ BA

Tôi nợ tất cả mọi người tổng cộng một trăm mười chín lượng bạc và một trăm bốn mươi mốt đồng. Vì tôi đã nợ số tiền quá lớn và không thể tìm được cách trả, nên trong lúc quẫn trí, tôi đã phải đưa vợ trở về nhà cha đẻ, còn bản thân rời khỏi thành phố quê hương nhằm tìm kiếm sự giàu có ở nơi khác, rồi cuối cùng chỉ để gặp phải thảm họa và bị bán làm nô lệ.

Bây giờ Mathon đã chỉ cho tôi cách có thể trả các khoản nợ theo từng khoản tiền nhỏ, vì thế tôi nhận ra được sự ngu ngốc của bản thân khi chạy trốn khỏi sự hoang phí sai lầm của chính mình.

Do đó, tôi đã đến thăm các chủ nợ của mình và giải thích với họ rằng tôi không có cách nào để trả nợ ngoại trừ bằng chính khả năng kiếm tiền của bản thân, và tôi dự định sẽ áp dụng hai phần mười của tất cả những gì tôi kiếm được để trả nợ một cách chân chính. Tôi không thể làm được nhiều hơn thế. Nếu họ đủ kiên nhẫn với tôi, dần dần tôi sẽ trả được hết nợ cho họ.

Ahmar, người mà tôi nghĩ là bạn thân nhất, đã chửi rủa tôi một cách cay đắng và tôi đã phải rời đi trong sự sỉ nhục. Birejik, người nông dân, đã cầu xin tôi trả tiền cho anh ta trước bởi anh ta đang

thực sự khó khăn. Alkahad, chủ sở hữu ngôi nhà thì không đồng ý và khăng khăng rằng anh ta sẽ gây rắc rối cho tôi nếu tôi không sớm thanh toán đầy đủ nợ cho anh ta.

Còn lại tất cả mọi người đều sẵn sàng chấp nhận đề nghị của tôi. Do đó, tôi đã quyết tâm hơn bao giờ hết để thực hiện cho bằng được kế hoạch của mình, và tôi tin rằng việc trả nợ sẽ dễ dàng hơn lảng tránh. Mặc dù tôi không thể đáp ứng được yêu cầu của một số chủ nợ, nhưng tôi có thể giải quyết nợ nần một cách vô tư với tất cả những người còn lại.

*

* *

PHIẾN ĐÁ THỨ TƯ

Trăng lại tròn. Tôi đã làm việc chăm chỉ với một cái đầu tự do. Người vợ tốt của tôi đã giúp tôi trả nợ. Nhờ vào quyết tâm của chúng tôi, tháng vừa qua tôi đã tiết kiệm được tiền, mua được cho Nebatur những con lạc đà nhanh và khỏe nhất với tổng số tiền lời là mười chín miếng bạc.

Tôi chia số tiền ra theo đúng kế hoạch. Một phần mười kiếm được tôi dành riêng để tiết kiệm, bảy phần mười còn lại đưa cho vợ để chi trả cuộc sống hằng ngày, hai phần mười còn lại tôi chia thành từng đồng cho các chủ nợ của mình một cách đồng đều nhất có thể.

Tôi không gặp Ahmar nhưng để tiền lại cho vợ anh ta. Birejik thì vui tới mức sẵn sàng hôn tay tôi. Chỉ có ông già Alkahad thì cáu kỉnh và nói tôi phải trả tiền cho ông ta nhanh hơn. Tôi trả lời rằng nếu tôi được phép ăn uống đầy đủ và không phải lo lắng mỗi ngày, tôi sẽ có thể trả nợ nhanh hơn. Tất cả những người khác đã cảm ơn và tán dương nỗ lực của tôi.

Đến cuối tháng, khoản nợ của tôi giảm được gần bốn miếng bạc và tôi sở hữu gần hai miếng bạc mà không ai có thể đòi hỏi ở mình. Trái tim tôi chợt thấy thật nhẹ nhàng sau một thời gian dài khó khăn.

Tới tháng sau, tôi tiếp tục làm việc chăm chỉ nhưng không kiếm được nhiều như tháng trước. Tôi chỉ mua được một vài con lạc đà. Tổng cộng tôi kiếm được mười một miếng bạc. Thế nhưng, vợ và tôi vẫn làm theo đúng kế hoạch dù chúng tôi không mua thêm loại gia vị mới và khẩu phần ăn thì ít đi. Một lần nữa tôi tự trả cho

mình một phần mười trong số mười một đồng bạc tôi kiếm được, còn chi trả cho cuộc sống hằng ngày bằng bảy phần mười. Tôi đã rất ngạc nhiên khi Ahmar khen ngợi vài đồng trả nợ của tôi. Birejik cũng vậy. Alkahad thì phẫn nộ tột cùng, nhưng khi tôi bảo ông ta trả lại tiền nếu ông ta không thích, thì ông lại hòa hoãn. Những người khác thì vẫn vui vẻ như mọi khi.

Tới ngày rằm tiếp theo, tôi rất vui vì mua được nhiều lạc đà tốt từ một đàn có nhiều con khỏe mạnh, nhờ thế mà thu nhập của tôi trong tháng này là bốn mươi hai đồng bạc. Vợ và tôi đã mua những đôi dép tốt và gia vị ngon. Chúng tôi cũng thường xuyên được ăn thịt trong bữa cơm.

Tôi chia cho các chủ nợ hơn tám đồng bạc. Kể cả Alkahad cũng không còn tức giận nữa.

Kế hoạch tuyệt vời này giúp chúng tôi thoát dần khỏi nợ nần mà vẫn kiếm được tiền cho chính mình.

Mặt trăng đã tròn đầy ba lần kể từ lần cuối tôi khắc lên phiến đá này. Mỗi lần, tôi đều tự trả cho mình một phần mười của tất cả những gì tôi kiếm được; chi trả cho sinh hoạt hằng ngày bằng bảy phần mười tất cả thu nhập, bất kể dù có khó khăn tới đâu; và trả cho các chủ nợ của mình hai phần mười còn lại.

Trong ví của tôi hiện giờ có hai mươi mốt đồng bạc. Vì thế tôi có thể tự hào ngẩng cao đầu đi cạnh những người bạn của mình.

Vợ tôi cũng góp phần gây dựng nên một mái nhà vô cùng ấm cúng và nàng ngày càng xinh đẹp hơn. Chúng tôi hạnh phúc khi được sống cùng nhau.

Kế hoạch này thật tuyệt vời. Nó đã giúp tôi từ một tên nộ lệ trở thành người đàn ông tự do và đứng đắn.

*

**

PHIẾN ĐÁ THỨ NĂM

Lại một ngày trăng tròn nữa đến. Đã từ rất lâu tôi không khắc thêm gì lên phiến đất sét. Thực sự, đã mười hai mùa trăng trôi qua kể từ lần cuối cùng tôi làm việc ấy. Nhưng tôi không thể bỏ qua ghi chép của ngày hôm nay, bởi món nợ cuối cùng của tôi đã được trả. Tôi cùng vợ mở một bữa tiệc ăn mừng cho quyết tâm hoàn

thành tâm nguyện suốt một năm qua của chúng tôi.

Đã có nhiều điều xảy ra trong chuyến thăm cuối cùng của tôi đến nhà các chủ nợ mà tôi sẽ mãi ghi nhớ. Ahmar cầu xin sự tha thứ của tôi vì những lời không tử tế của anh ấy và nói tôi là một trong những người mà anh ấy trân trọng nhất.

Rốt cuộc, Alkahad già cũng không phải là người xấu, ông nói, "Ngươi đã từng là một mẩu đất sét dễ dàng bị uốn nắn bởi bất kỳ ai, nhưng hãy xem đi, giờ ngươi đã trưởng thành và trở thành một phản đồng cứng rắn rồi. Bất cứ khi nào cần tiền, ngươi có thể tìm tới ta."

Alkahad không phải là người duy nhất tôn trọng tôi. Nhiều người khác cũng đã khen ngợi quyết tâm của tôi như vậy. Vợ tôi bây giờ thì luôn nhìn tôi với ánh mắt trìu mến khiến bất cứ người đàn ông nào cũng phải tự hào.

Tất cả là nhờ kế hoạch đó, nó đã giúp tôi đạt được thành công như ngày hôm nay, khiến tôi vừa trả được nợ lại vừa có vàng trong túi. Tôi khuyến khích mọi người cũng nên áp dụng kế hoạch này để đạt được sự thịnh vượng. Một tên nô lệ chạy trốn như tôi mà có thể trả hết nợ và có tiền tiêu cho cuộc sống thì chắc chắn bất cứ ai cũng có thể làm chủ tài chính của mình. Tôi sẽ không ngừng áp dụng kế hoạch ấy ngay bây giờ, vì tôi tin nếu tiếp tục đi theo con đường này, tôi sẽ tìm thấy sự giàu có như bao nhiêu người đàn ông khác.

ĐẠI HỌC THÁNH SWITHIN

Đại học Nottingham

Newark-on-Trent

Nottingham

Ngày 7 tháng 11 năm 1936

Giáo sư Franklin Caldwell,

Giám sát viên Thám hiểm Khoa học Nước Anh, Hillah, Lưỡng Hà.

Giáo sư thân mến của tôi:

Nếu trong quá trình khai quật những tàn tích Babylon, ông có bắt gặp hồn ma của một cư dân, một người buôn lạc đà già tên là Dabasir, hãy giúp tôi. Gửi đến anh ấy sự biết ơn suốt đời của một cặp vợ chồng đại học ở Anh, bởi nhờ những chữ viết nguệch ngoạc trên các phiến đá đất sét cổ đại của anh ấy đã giúp chúng tôi rất nhiều trong cuộc sống.

Chắc ông vẫn nhớ lời tôi kể trong lá thư một năm trước, tôi và vợ Shrewsbury dự định thử kế hoạch để thoát khỏi nợ nần và đồng thời có tiền tích trữ. Ông chắc hẳn biết về tình trạng tài chính tuyệt vọng của chúng tôi, dù chúng tôi rất cố gắng giấu, không cho bạn bè biết.

Chúng tôi luôn cảm thấy xấu hổ trong nhiều năm bởi khoản nợ cũ và lo lắng tới phát bệnh vì sợ một số người có thể gây nên vụ bê bối khiến tôi mất việc. Chúng tôi đã cố gắng trả nợ bằng mọi đồng shilling từ thu nhập nhưng như vậy dường như là không đủ để giữ mọi thứ suôn sẻ. Bên cạnh đó, chúng tôi còn buộc mình phải mua hàng ở những nơi có thể nhận được điểm tín dụng tốt hơn bất kể giá cả ở đó có cao hơn đi chăng nữa.

Mọi thứ cứ ở trong vòng luẩn quẩn, ngày càng tồi tệ thay vì tốt lên. Cuộc đấu tranh của chúng tôi trở nên vô vọng. Chúng tôi không thể chuyển đến một nơi khác rẻ hơn vì vẫn còn nợ tiền chủ nhà. Dường như không có bất cứ điều gì chúng tôi có thể làm để cải thiện được tình hình của mình.

Thế rồi ông bạn thương nhân lạc đà già từ Babylon cổ đại đã tới với chúng tôi cùng một kế hoạch chắc chắn sẽ giúp chúng tôi giải quyết được vấn đề. Ông ta vui vẻ rủ chúng tôi tham gia kế hoạch. Thế là chúng tôi bắt đầu lập danh sách tất cả các khoản và mang nó đến cho những người chúng tôi nợ.

Tôi giải thích với họ rằng tôi không thể trả tiền cho họ nếu cứ làm theo cách mọi thứ vẫn đang diễn ra. Họ có thể dễ dàng nhìn thấy điều này từ các số liệu tôi đưa. Sau đó, tôi nói cách duy nhất tôi có thể trả tiền cho họ là dành ra hai mươi phần trăm thu nhập của mình mỗi tháng chia cho từng người và số nợ sẽ được trả trong vòng hai năm. Ngoài ra, trong khoảng thời gian đó, chúng tôi sẽ chi trả mọi thứ bằng tiền mặt và điều này cũng có ích cho công việc kinh doanh của chính họ.

Họ thực sự đón nhận việc ấy khá tốt. Người bán rau của chúng tôi,

một người già thông thái, đã nói một câu khiến tất cả những người còn lại bị thuyết phục. “Nếu anh chị có thể trả cho tất cả những gì anh chị sẽ mua cùng với nợ trong quá khứ thì quá tốt so với trước đây, vì từ ba năm nay anh chị chưa thể trả một đồng nào rồi.”

Cuối cùng, tôi ký với họ một bản thỏa thuận ràng buộc có nội dung họ không được phép quấy rối chúng tôi miễn là hai mươi phần trăm thu nhập của chúng tôi được trả đều cho họ. Sau đó, chúng tôi bắt đầu tính toán cách để sống chỉ với bảy mươi phần trăm thu nhập. Chúng tôi quyết tâm giữ thêm mười phần trăm riêng ra để dự trữ. Có được một, hai đồng vàng leng keng trong túi thực sự là một ý tưởng rất tuyệt vời.

Quá trình thực hiện kế hoạch thay đổi như một cuộc phiêu lưu. Chúng tôi đã thật sự tận hưởng thời gian tìm cách xoay xở chi tiêu chỉ với bảy mươi phần trăm thu nhập. Chúng tôi bắt đầu với tiền thuê nhà và đã thương lượng được một khoản khấu trừ hợp lý. Tiếp theo, chúng tôi xem xét các nhãn hiệu trà yêu thích và rất ngạc nhiên khi phát hiện ra chúng tôi có thể mua trà chất lượng tốt với chi phí thấp hơn.

Đây quả thực là một câu chuyện dài để kể trong lá thư, nhưng tóm lại mọi thứ không hề quá khó như tôi tưởng tượng. Chúng tôi vẫn xoay xở được và thậm chí còn cảm thấy vui vẻ. Chúng tôi thấy thật nhẹ nhõm khi vấn đề có thể được giải quyết, và chúng tôi cũng không còn bị nặng lòng bởi những khoản nợ đằng đẵng nữa.

Tuy nhiên, tôi cũng không lơ là với khoản mười phần trăm dự trữ mà tôi kể ở trên. Chúng tôi thực sự đã không động vào số tiền đó một thời gian rồi. Ông đừng vội cười, như ông cũng thấy đấy, phần thú vị nhất của kế hoạch là chúng tôi có thể tích trữ một khoản tiền mà chúng tôi không cần phải tiêu tới. Dành ra được một khoản tiền vui thú hơn nhiều so với chi tiêu toàn bộ số tiền mình kiếm được.

Sau khi đã dự trữ được một khoản đáng kể, chúng tôi tìm được cách để sử dụng nó có lời hơn. Chúng tôi đã đầu tư số tiền mười phần trăm mỗi tháng đó. Trong cả quá trình thay đổi, đây là việc khiến tôi cảm thấy vui nhất. Khoản đầu tư đó là thứ đầu tiên tôi bỏ tiền ra chi mỗi tháng sau khi nhận được lương.

Việc biết khoản đầu tư đang tăng trưởng đều đặn mang lại cho chúng tôi một cảm giác an toàn. Khi thời gian đứng trên bục giảng của tôi kết thúc, khoản đầu tư đó sẽ trở thành một khoản

tiền đủ lớn để chăm sóc cho tuổi già của chúng tôi.

Tất cả điều này có thể thực hiện được vẫn chỉ bằng số lương như từ trước đến giờ của tôi. Khó tin, nhưng lại là sự thật. Tất cả các khoản nợ của chúng tôi dần được thanh toán, đồng thời khoản đầu tư ngày càng tăng trưởng. Bên cạnh đó, vợ chồng chúng tôi hòa hợp hơn về mặt tài chính, thậm chí còn tốt hơn trước rất nhiều. Ai có thể tin rằng sẽ có sự khác biệt về kết quả giữa việc bị động cuốn theo các sự kiện và chủ động tuân theo một kế hoạch tài chính rõ ràng như vậy chứ.

Vào cuối năm sau, khi tất cả các hóa đơn cũ của chúng tôi được thanh toán, chúng tôi sẽ có nhiều tiền hơn để trả cho khoản đầu tư và một số tiền cho việc du lịch. Chúng tôi quyết tâm không bao giờ cho phép chi phí sinh hoạt của mình vượt quá bảy mươi phần trăm thu nhập.

Bây giờ ông có thể hiểu lý do tại sao chúng tôi lại muốn gửi lời cảm ơn cá nhân của mình đến ông bạn già ở Babylon với kế hoạch thông minh đã cứu chúng tôi thoát khỏi "Địa ngục trần gian" rồi chứ!

Ông ta hiểu. Ông ta đã trải qua tất cả. Ông ta muốn người khác cũng được hưởng lợi từ chính trải nghiệm cay đắng của mình. Đó là lý do tại sao ông ấy dành hàng giờ tẻ nhạt để khắc thông điệp của mình lên các phiến đất sét.

Ông ấy đã đem lại một thông điệp vô cùng ý nghĩa cho những người cùng khổ, một thông điệp quan trọng đến mức sau năm ngàn năm được khai quật lên từ đống đổ nát ở Babylon cổ đại, ý nghĩa ấy vẫn đúng và quan trọng như ngày nó được chôn cất.

Trân trọng,

Alfred H. Shrewsbury,

Khoa Khảo cổ học.

Người may mắn nhất Babylon

Tự hào cưỡi trên lưng ngựa dẫn trước đoàn lữ hành của mình là Sharru Nada, hoàng tử thương nhân của xứ Babylon. Ông yêu những thước vải tốt và khoác lên mình những bộ cánh đắt tiền, sang trọng bậc nhất. Sharru Nada còn yêu những con vật khỏe mạnh và luôn cảm thấy yên vị trên chú tuấn mã Ả Rập tinh khôi của mình. Ai nhìn vào đều khó có thể tin được tuổi thật của ông. Và chắc họ cũng chẳng thể ngờ trong thâm tâm hiện giờ của ông đang vô cùng rối bời.

Cuộc hành trình từ Damascus trên sa mạc còn dài và đầy rẫy khó khăn nhưng ông không bận tâm về điều đó. Các bộ lạc Ả Rập man rợ luôn rình rập cơ hội để cướp bóc các đoàn lữ hành giàu có, ông cũng không sợ vì đoàn tùy tùng hùng hậu đảm bảo được an toàn tuyệt đối.

Bên cạnh ông là một chàng trai trẻ được đón về từ Damascus đang rất bồn chồn. Anh ta tên là Hadan Gula, cháu trai người bạn chí cốt của ông, Arad Gula, người mà ông cảm thấy mình mắc món nợ ân tình không bao giờ có thể trả được. Ông muốn làm gì đó cho cậu, nhưng càng nghĩ ông lại càng cảm thấy cậu trai trẻ này thật bế tắc.

Nhìn vào nhẫn và hoa tai của chàng trai, ông nghĩ thầm: "Cậu ta nghĩ đồ trang sức là dành cho đàn ông chắc, may mà cậu ta vẫn còn có khuôn mặt mạnh mẽ của ông nội mình, nhưng ông cậu ta không bao giờ mặc kiểu áo choàng màu mè như vậy cả. Tuy nhiên, ta đã quyết tâm rồi, ta sẽ giúp chàng trai trẻ này gây dựng sự nghiệp và tránh khỏi những rắc rối mà cha cậu đã làm với số tài sản thừa kế của nhà họ."

Hadan Gula bỗng lên tiếng, cắt đứt dòng suy tư của Sharru Nada, "Tại sao ông luôn làm việc vất vả như vậy? Tại sao luôn phải đi cùng đoàn lữ hành trong những chuyến đi dài ngày thế này? Ông không dành thời gian để tận hưởng cuộc sống sao?"

Sharru Nada mỉm cười. “Tận hưởng cuộc sống ư?” Ông nhắc lại, “Cháu sẽ làm gì để tận hưởng cuộc sống nếu cháu là Sharru Nada?”

“Nếu cháu giàu có như ông, cháu sẽ sống như một hoàng tử. Cháu sẽ không bao giờ tự mình băng qua sa mạc nóng bức. Cháu sẽ tiêu sạch bất cứ đồng shekel nào bản thân có được. Cháu sẽ mặc những chiếc áo sang trọng và đeo những bộ trang sức hiếm có. Đó là một cuộc sống theo đúng những gì cháu mong muốn, một cuộc sống đáng để sống.” Cả hai cùng cười.

“Ông nội của cháu không đeo trang sức.” Sharru Nada nói trước khi nghĩ, sau đó ông tiếp tục đùa. “Cháu có để dành thời gian cho công việc không?”

“Việc đó là dành cho nô lệ.” Hadan Gula trả lời.

Sharru Nada cắn môi nhưng không nói thêm gì, họ đi trong im lặng đến khi con đường mòn dẫn họ đến một con dốc. Sharru Nada chỉ về phía thung lũng xanh ở đằng xa rồi nói với chàng trai trẻ. “Xem kìa, đằng trước có thung lũng. Nhìn từ xa xuống dưới kia, cháu có thể thấy được những bức tường Babylon lờ mờ hiện ra. Tháp cao đó chính là Đền thờ Bel. Nếu mắt tinh thì cháu thậm chí còn có thể nhìn thấy khói từ ngọn lửa vĩnh cửu trên đỉnh đền thờ.”

“Vậy đó là Babylon ư? Cháu vẫn luôn mong mỏi được tận mắt nhìn thấy thành phố giàu có nhất thế giới đó.” Hadan Gula bình luận. “Babylon, nơi ông cháu bắt đầu sự nghiệp của mình. Giá như ông còn sống, chúng cháu đã không phải khổ thế này.”

“Tại sao cháu lại muốn linh hồn ông ấy phải vương vấn nơi này lâu hơn thời hạn mà ông ấy có? Cha và cháu có thể tự mình tiếp tục sự nghiệp của ông cơ mà.”

“Than ôi, cả cháu và cha đều không có tài năng của ông, đều không biết bí mật để thu hút những đồng shekel.”

Sharru Nada không trả lời, ông thúc ngựa chạy dọc xuống con đường mòn đi về phía thung lũng và suy nghĩ. Đằng sau họ là đoàn lữ hành cũng đang chạy theo trong đám mây bụi đỏ. Một lúc sau, họ đã tới con đường cái của các vị vua và hướng về phía nam qua các trang trại tưới tiêu.

Sharru Nada để ý tới ba ông già đang cày ruộng ở gần đó. Họ trông quen mắt đến lạ lùng. Thật kỳ cục làm sao! Không ai có thể ngờ

được rằng bốn mươi năm kể từ lần cuối đi qua đây, Sharru Nada vẫn có thể thấy ba người đàn ông đó cày cấy ở đúng thửa ruộng cũ. Có điều gì nhắc nhớ với ông rằng họ chính là những người đàn ông từ thời ấy. Một người đang giữ cái cày một cách uể oải. Hai người còn lại thì miệt mài đi theo bên cạnh con bò, cứ chốc chốc lại quất một roi để chúng tiếp tục kéo cày.

Bốn mươi năm trước, Sharru Nada đã ghen tị biết bao với những người đàn ông này! Ông từng mong ước được đổi chỗ với họ! Nhưng mọi thứ hiện giờ thật khác biệt. Ông tự hào quay lại chiêm ngưỡng đoàn lữ hành của mình, nơi có những con lạc đà và lừa được lựa chọn kỹ lưỡng, trên lưng chúng lúc này chất đầy hàng hóa đắt đỏ từ Damascus. Đó chỉ là một phần trong số tài sản của ông mà thôi.

Sharru Nada chỉ vào những người cày thuê, rồi nói : "Họ vẫn cùng nhau cày đúng một thửa ruộng trên một cánh đồng nơi họ đã từng cày bốn mươi năm về trước."

"Sao ông có thể chắc chắn về điều đó?"

"Ta từng thấy họ ở đó." Sharru Nada trả lời. Bỗng nhiên ký ức thay nhau ùa về trong tâm trí ông.

Tại sao Sharru Nada không thể chôn vùi quá khứ và sống cho hiện tại? Rồi ông chợt thấy khuôn mặt tươi cười của Arad Gula như trong hình hài của chàng trai trẻ. Rào cản giữa ông và cậu thanh niên bên cạnh chợt tan biến.

Làm thế nào để có thể giúp một thanh niên trẻ măng với những ham muốn phung phí cùng đôi bàn tay đầy trang sức thế này cơ chứ? Ông có thể đưa cậu ta đi làm ở nhiều nơi, nhưng tất cả sẽ vô ích nếu cậu ta tự coi mình là trung tâm trong mọi việc. Nhưng, ông nợ ân nghĩa của Arad Gula, và ông không trả ơn ông ta một cách nửa vời thế được. Ông và Arad Gula chưa bao giờ làm mọi thứ theo cách đó. Họ không phải là loại đàn ông như vậy.

Một ý tưởng chợt lóe lên. Trong đầu Sharru Nada vẫn còn sự hoài nghi. Có lẽ, ông sẽ phải xem xét lại gia đình và vị trí của mình. Việc này thật tàn nhẫn, nó sẽ gây ra tổn thương cho người khác. Nhưng là một người đàn ông quyết đoán, ông gạt bỏ mọi hoài nghi sang một bên và quyết định hành động.

"Cháu có muốn nghe chuyện ông nội đáng kính của cháu và ta trở thành đối tác đầu tư vào một phi vụ thành công như thế nào không?" Ông hỏi.

“Tại sao ông không chỉ cho cháu biết cách làm thế nào để kiếm tiền nhanh luôn? Cháu chỉ muốn biết có thế thôi.” Chàng trai đáp.

Sharru Nada phớt lờ câu trả lời của cậu và tiếp tục. “Ta bắt đầu sự nghiệp của mình như những người đàn ông đang cày thuê kia. Hồi đó ta cũng trạc tuổi cậu bây giờ. Khi ta đang xếp hàng tới trang trại, Megiddo, một nông dân tốt bụng đã chế giễu những người đang cày cấy một cách vụng về. Megiddo bị xích ngay bên cạnh ta.

‘Hãy nhìn những kẻ lười biếng kìa’, anh ta phản đối, ‘họ không cố gắng cày sâu, cũng không cố gắng để con bò cày cho đều. Cày không sâu thì sao mà tốt lúa được?’”

“Ông nói Megiddo bị xích cạnh ông?” Hadan Gula ngạc nhiên hỏi.

“Đúng vậy, bọn ta bị đeo xiềng xích bằng đồng trên cổ. Bên cạnh anh ta là Zabado, một tên trộm cừu. Ta biết anh ta ở Harroun. Cuối cùng, là một người đàn ông mà bọn ta gọi với biệt danh Cướp Biển vì anh ta không chịu nói ra tên của mình. Bọn ta nghĩ anh ta là một thủy thủ vì khắp mình anh ta là hình xăm con rắn cuồn cuộn theo kiểu thủy thủ. Bọn ta bị xích thành bốn hàng.”

“Ông từng là một nô lệ ư?” Hadan Gula hỏi với giọng đầy hoài nghi.

“Ông của cậu chưa kể chuyện ta đã từng là nô lệ sao?”

“Ông thường kể về ông nhưng không bao giờ nói gì về điều này.”

“Ông ấy đúng là kiểu người mà ta có thể tin tưởng, chia sẻ những bí mật thầm kín nhất của mình. Cháu cũng vậy, ta có thể tin tưởng vào cháu chứ?” Sharru Nada nhìn thẳng vào mắt cậu.

“Ông có thể hoàn toàn tin tưởng cháu, nhưng cháu thực sự rất bất ngờ. Ông đã trở thành nô lệ như thế nào vậy?”

Sharru Nada nhún vai. “Bất cứ người nào cũng có thể dễ dàng trở thành một nô lệ. Với ta thì là do bàn cược và một cốc bia lúa mạch. Ta từng là nạn nhân trong những trò ngớ ngẩn của ông anh trai ta. Trong một vụ ẩu đả, anh ta vô tình giết người bạn của mình. Cha đã giao ta cho người góa phụ đó, hy vọng rằng anh trai ta không bị xét xử và ngồi tù. Khi cha ta không thể trả tiền để giải thoát cho ta, bà ấy đã tức giận bán ta cho người buôn nô lệ.”

“Thật là một sự sỉ nhục và bất công!” Hadan Gula phản đối.

“Nhưng nói cho cháu biết, làm thế nào ông lấy lại được sự tự do?”

“Chúng ta sẽ nói tới chuyện đó sớm thôi. Hãy tiếp tục câu chuyện dở dang trước nhé. Khi bọn ta đi qua ruộng, những người cày thuê đã chế nhạo bọn ta. Một người đội chiếc mũ rách cúi đầu và kêu lên ‘Chào mừng đến với Babylon, các vị khách của nhà vua. Ngài đang chờ đợi các ngươi trên các bức tường của thành phố. Bữa tiệc tối nay có mầm đá và súp hành.’ Nói xong, họ cười ầm lên.

Cướp Biển nổi cơn thịnh nộ và nguyền rủa họ. ‘Họ nói nhà vua đang đợi chúng ta trên các bức tường là sao?’ Ta hỏi anh ta.

‘Khi bị dẫn đến các bức tường, chúng ta sẽ bị bắt khiêng những phản gạch khổng lồ cho tới khi gãy lưng thì thôi. Hoặc bọn chủ nô sẽ đánh chúng ta tới chết trước khi gãy lưng. Nhưng chúng sẽ không đánh được ta. Ta sẽ giết chúng trước.’

Sau đó, Megiddo cũng lên tiếng, ‘Tôi thấy chả có chủ nô nào lại đi đánh chết những tên nô lệ chăm chỉ và ngoan ngoãn cả. Các chủ nô phải đối xử tốt với những tên nô lệ ngoan chứ.’

‘Ai mà lại muốn làm việc chăm chỉ chứ?’ Zabado nhận xét. ‘Những người cày thuê kia thật khôn ngoan. Họ không cố gắng làm việc tới gãy cả lưng. Họ chỉ làm đúng sức của mình thôi.’

‘Anh không thể tiến lên trong cuộc sống bằng cách trốn việc được.’ Megiddo phản đối. Nếu anh có thể cày được một héc ta, chủ nhân sẽ công nhận công sức của anh. Nhưng khi anh chỉ cày được một nửa, thì đó gọi là trốn việc. Tôi sẽ không trốn việc. Tôi thích làm việc và hoàn thành công việc thật tròn trịa, vì lao động là bạn thân nhất của tôi. Nó mang lại cho tôi tất cả những điều tốt đẹp tôi có, trang trại, bò, mùa màng và tất cả mọi thứ.’

‘Hẳn là như vậy rồi, và những thứ đó giờ đang ở đâu?’ Zabado chế giễu. Ta nghĩ những người thông minh và biết trốn việc sẽ gặp lợi hơn. Hãy nhìn Zabado này, nếu chúng ta bị bắt đi làm việc trên các bức tường kia, thì tôi sẽ chọn việc bê nước hay những việc nhẹ nhàng, trong khi anh là người thích lao động, anh sẽ phải còng lưng ra bê gạch.’

Ta đã bị khủng hoảng tinh thần đêm đó. Ta không thể ngủ được. Ta lại gần chỗ người canh gác trong khi mọi người đang ngủ và gọi Godoso, người lính canh ca đầu tiên của đêm đó.

Hắn là kiểu người Ả Rập vô lại, nếu hắn cướp được ví của ai thì chắc hắn cũng sẽ cắt đứt luôn cổ họng của người đó.

‘Nói cho ta biết với, Godoso’, ta thì thầm, ‘khi chúng ta đến Babylon, bọn ta sẽ bị bán đi làm việc ở các bức tường ư?’

‘Ngươi muốn biết điều đó để làm gì?’ Hắn thận trọng hỏi.

‘Ngươi không hiểu sao?’ Ta nài nỉ. ‘Ta còn trẻ. Ta muốn sống. Ta không muốn làm việc hay bị đánh đến chết trên các bức tường. Có cách nào để ta có thể kiếm được một chủ nhân tốt không?’

Hắn ta thì thầm, ‘Vậy ta mách ngươi cái này. Ngươi là người tốt, ngươi không gây rắc rối cho Godoso. Thông thường chúng ta sẽ đến chợ nô lệ trước. Nghe này. Khi có người tới hỏi mua, ngươi phải nói rằng ngươi là một tên nô lệ ngoan, chăm chỉ và sẵn sàng làm việc cho chủ nhân. Hãy khiến họ muốn mua ngươi về. Còn nếu không có ai mua ngươi thì hôm sau ngươi sẽ đi bốc gạch. Như thế là vất vả đấy.’

Sau khi hắn quay đi, ta nằm xuống cát ấm, nhìn lên các vì sao và suy nghĩ. Megiddo nói rằng lao động là người bạn thân nhất của anh ấy, khiến ta tự hỏi liệu lao động có phải là người bạn thân nhất của ta hay không? Nếu lao động giúp ta thoát khỏi nạn này thì đúng nó là bạn thân của ta.

Khi Megiddo thức dậy, ta thì thầm tin mừng với anh ta. Điều này trở thành một tia hy vọng của bọn ta trên đường đi về phía Babylon. Vào cuối buổi chiều, chúng ta đã đến gần những bức tường và có thể thấy được dòng người như những con kiến đen đang trèo lên, trèo xuống những con đường chéo đứng dốc. Khi đến gần hơn, bọn ta ngạc nhiên trước viễn cảnh hàng ngàn người đàn ông đang làm việc, một số đang đào trong hào nước, những người khác trộn lẫn đất cát vào gạch bùn. Một lượng lớn khác thì đang bốc vác những viên gạch trong chiếc giỏ lớn lên con đường dốc đem đến cho thợ xây[1].

[1] Nhiều công trình nổi tiếng của Babylon cổ đại, từ các bức tường hùng vĩ, đền thờ, vườn treo và kênh đào vĩ đại, đều được xây dựng bởi lao động nô lệ, chủ yếu là tù nhân chiến tranh, điều này giải thích cho lối đối xử vô nhân đạo mà họ phải chịu. Lực lượng công nhân này cũng bao gồm nhiều công dân của Babylon và các làng xung quanh bị bán làm nô lệ vì mắc tội hay rắc rối tài chính. Phong tục phổ biến thời đó là đàn ông đặt bản thân, vợ hoặc con cái của họ như một tài sản thế chấp để đảm bảo thanh toán các khoản vay, phán quyết pháp lý hoặc các nghĩa vụ xã hội khác. Trong trường hợp bình thường, họ sẽ bị bán làm nô lệ.

Người giám sát quất đòn roi trời giáng lên lưng người không giữ được hàng lối. Những con người xấu số kia khổ cực, loạng choạng ngã xuống dưới rổ gạch của họ và không thể đứng dậy được. Nếu những trận đòn không khiến họ đứng lên, họ sẽ bị đá sang một bên để mặc nằm đó trong đau đớn. Chẳng mấy chốc, họ sẽ bị kéo xuống vứt cùng với mấy xác chết khác bên đường và cùng những ngôi mộ không danh tính. Ta run lẩy bẩy khi thấy cảnh tượng kinh hoàng đó. Vậy chẳng lẽ đây là điều chờ đợi ta nếu ta thất bại ở chợ nô lệ hay sao.

Godoso đã nói đúng. Chúng ta được đưa qua cổng thành đến nhà tù nô lệ và sáng hôm sau được dẫn tới những chiếc lồng sắt trong chợ. Ở đây, những người khác đều co rúm trong sợ hãi, chỉ có đòn roi mới thúc họ động đậy để các chủ nô xem xét. Megiddo và ta thì háo hức nói chuyện với bất kỳ ai cho phép chúng ta lên tiếng.

Người buôn nô lệ đã đưa những người lính từ Đội cận vệ của nhà vua tới xích Cướp Biển lại và đánh đập tàn nhẫn khi anh ta phản kháng. Lúc họ dẫn anh ta đi, ta cảm thấy thương hại cho anh ta.

Megiddo linh cảm rằng chúng ta sẽ sớm phải chia tay. Khi không có người mua nô lệ nào ở gần, anh ấy nói chuyện với ta một cách nghiêm túc về giá trị của lao động trong tương lai của ta: ‘Một số người ghét lao động. Họ biến nó thành kẻ thù. Nhưng, giống như một con người, anh hãy tự khiến bản thân mình thích nó. Đừng bận tâm đến khó khăn. Nếu anh mong muốn có một ngôi nhà đẹp, thì cây rầm nặng trĩu hay đường xách nước xa xôi có là gì. Hãy hứa với tôi, chàng trai, nếu anh kiếm được cho mình một chủ nhân, hãy làm việc cho ông ta hết sức có thể. Đừng bận tâm nếu ông ta không đánh giá cao những gì anh làm. Hãy nhớ rằng, công việc hoàn thành tốt sẽ đem lại lợi ích cho chính người đã hoàn thành nó. Nó sẽ khiến anh trở thành một con người tốt hơn.’ Anh ta dừng lại khi một người nông dân vạm vỡ đến bên chiếc lồng sắt và nhìn ngắm bọn ta một cách nghiêm túc.

Megiddo hỏi về trang trại và mùa màng của người nông dân và sớm thuyết phục được người đó rằng anh ấy sẽ là một nô lệ có giá trị. Sau khi mặc cả dữ dội với người bán nô lệ, anh nông dân rút ra một túi tiền nặng trĩu, và Megiddo nhanh chóng theo chủ nhân mới của mình đi khuất khỏi tầm nhìn của ta.

Một vài người khác đã bị bán đi vào buổi sáng. Đến trưa, Godoso đã nói với ta rằng người bán nô lệ đang cảm thấy mệt mỏi và sẽ không ở lại một đêm nữa mà đưa tất cả những người còn lại cho nhà vua khi chiều xuống. Ta đã rất tuyệt vọng, cho tới khi một

ông già béo chân chất bước tới và hỏi ở đây có ai là thợ làm bánh không.

Ta đến gần ông ta nói, 'Tại sao một người làm bánh giỏi như ông lại phải tìm kiếm một tên thợ bánh kém cỏi chứ? Chẳng phải sẽ dễ dàng hơn nếu ông dạy một người sẵn sàng học tập như tôi ư? Hãy nhìn tôi này, trẻ, khỏe và yêu thích lao động. Hãy cho tôi một cơ hội và tôi sẽ làm hết sức mình để kiếm vàng bạc về cho ví của ông.'

Ông ấy đã rất ấn tượng với sự sẵn sàng dấn thân của ta và bắt đầu thương lượng với người bán nô lệ, hắn chưa từng để ý kể từ khi ta được mua về, nhưng giờ lại đang khoe khoang về sức khỏe tốt, trí óc và khả năng của bản thân. Ta cảm thấy mình như một con bò béo được bán cho một nhà xẻ thịt. Cuối cùng, ta vui mừng khi cuộc buôn bán được chốt. Ta đi theo chủ mới về, tự nghĩ rằng ta hẳn phải là người may mắn nhất ở Babylon.

Ngôi nhà mới rất gần với sở thích của ta. Nananaid, chủ nhân của ta, đã dạy ta cách xay lúa mạch trong bát đá đứng trong sân, cách đốt lửa trong lò và sau đó là cách xay bột mè thật mịn để làm những chiếc bánh mật ong. Ta sở hữu một chiếc ghế dài trong nhà kho chứa hạt. Người quản gia, cựu nô lệ, Swasti, đã cho ta ăn ngon và rất vui vì ta giúp bà làm những công việc nặng nhọc.

Đây là cơ hội để chứng tỏ giá trị của bản thân cho chủ nhân mà ta đã chờ đợi từ lâu, và ta cũng hy vọng đây là con đường để ta tìm lại sự tự do.

Ta đã hỏi Nananaid chỉ cho ta cách nhào bánh mì và nướng bánh. Nhận thấy sự hiếu học của ta, ông ấy rất vui vẻ dạy ta mọi thứ. Sau khi ta có thể làm tốt hai việc đó, ta đã yêu cầu ông ấy dạy cách làm bánh mật ong, và sau đó là tất cả các món bánh nướng khác. Chủ nhân của ta đã rất vui khi được thảnh thơi, nhàn rỗi, nhưng Swasti thì lắc đầu không tán thành. 'Nhàn cư vi bất thiện', bà nói.

Ta cảm thấy đã đến lúc ta nên nghĩ cách bắt đầu kiếm tiền để mua lại sự tự do của mình. Khi công việc nướng bánh kết thúc vào buổi trưa, ta đoán Nananaid sẽ chấp thuận ý tưởng của mình nếu ta tìm được việc làm sinh lời cho buổi chiều và ông ấy cũng có thể được chia sẻ thu nhập mà ta kiếm. Rồi một ý tưởng chợt đến, tại sao ta không nướng thêm nhiều bánh mật ong khác và bán cho những người đàn ông đói khát ngoài đường phố?

Ta đã trình bày kế hoạch của mình cho Nananaid: 'Nếu tôi có thể tận dụng buổi chiều sau khi công việc kết thúc, ông chủ cũng sẽ

được chia một phần thu nhập tôi kiếm được, còn tôi sẽ giữ phần còn lại để mua cho mình những thứ mà bất kỳ ai cũng mong muốn, vậy không phải lợi cả đôi đường sao?'

'Hay đấy, hay đấy', ông chủ thừa nhận. Khi ta chia sẻ về kế hoạch bán bánh mật ong, ông cảm thấy rất hài lòng. 'Vậy chúng ta hãy làm thế này', ông đề nghị. 'Hãy bán bánh với giá hai đồng xu, một nửa số xu sẽ là của ta để trả tiền bột, mật ong và củi dùng nướng bánh. Số còn lại, ta một nửa và ngươi được một nửa.'

Ta rất vui mừng vì lời đề nghị hào phóng của ông khi cho phép ta được giữ một phần tư của tất cả số tiền kiếm được. Đêm đó ta đã làm việc tới khuya để làm thêm một khay trưng bày bánh. Nananaid cho ta chiếc áo cũ để trông ta có vẻ đứng đắn hơn, còn Swasti giúp ta vá và giặt sạch chiếc áo đó.

Ngày hôm sau ta nướng thêm nhiều bánh mật ong. Ta đi xuống phố rao bánh với khay bánh nâu giòn nóng hổi trên tay. Ban đầu, không ai để ý, và ta đã nản lòng. Nhưng vào giờ chiều, mọi người bắt đầu cảm thấy đói và khay bánh của ta nhanh chóng được bán hết.

Nananaid đã rất hài lòng với thành công của ta và sẵn sàng trả công theo đúng như đã thỏa thuận. Ta rất vui khi được sở hữu những đồng xu đầu tiên của chính mình. Megiddo đã đúng khi nói mọi chủ nô sẽ luôn công nhận thành quả làm việc tốt của nô lệ. Đêm đó, ta đã quá vui vì thành công tới mức mất ngủ, vậy nên ta đã thức luôn để cố gắng tính xem ta có thể kiếm được bao nhiêu trong một năm và cần bao nhiêu đồng nữa để mua lại sự tự do của mình.

Mỗi ngày, ta đều ra đường rao bán bánh và không lâu sau bắt đầu có được cho mình những khách hàng thường xuyên. Một trong số đó không ai khác chính là ông nội của cháu, Arad Gula. Ông là một người buôn bán thảm, chuyên bán cho các bà nội trợ, ông ấy thường đi rao từ đầu này tới đầu kia của thành phố, kéo theo con lừa chất đầy thảm và một nô lệ da đen để chăm sóc cho nó. Ông ấy luôn mua hai chiếc bánh cho mình và hai chiếc cho nô lệ, và trò chuyện với ta trong lúc họ ăn bánh.

Một ngày nọ, ông của cháu đã nói với ta một điều mà về sau ta luôn ghi nhớ. 'Tôi thích bánh của anh, chàng trai ạ, nhưng tôi còn thích cách anh bán những chiếc bánh này hơn. Với một tinh thần sảng khoái như vậy, anh sẽ còn đi xa hơn trên con đường dẫn tới thành công.'

Nhưng làm sao cháu có thể hiểu được, Hadan Gula ơi, ý nghĩa mà những lời khích lệ như vậy đem lại cho một cậu bé nô lệ, cô độc trong một thành phố lớn, đấu tranh với tất cả những gì mình có để tìm cách thoát khỏi sự sỉ nhục?

Thời gian dần trôi qua, ta tiếp tục bỏ vào túi của mình từng đồng xu một. Ta bắt đầu cảm thấy chúng đang nặng dần một cách đầy khoan khoái trên thắt lưng của ta. Lao động thực sự đã trở thành người bạn thân nhất của ta như Megiddo đã nói. Ta rất vui nhưng Swasti thì rất lo lắng.

'Chủ nhân của tôi, tôi sợ ngài đang dành quá nhiều thời gian ở các xới bạc đấy.' Bà phản đối như vậy.

Một ngày nọ, ta vui mừng khi gặp lại người bạn Megiddo của mình trên đường. Anh ấy đang dẫn ba con lừa chở rau đến chợ. 'Cuộc sống của tôi đang rất ổn', anh nói. 'Chủ nhân đánh giá cao công việc của tôi, và giờ tôi đã là quản đốc. Ông ấy còn tin tưởng giao nhiệm vụ tiếp thị cho tôi, và ông ấy cũng đang cho gọi gia đình tôi về đây. Lao động đã giúp tôi phục hồi trở lại sau những biến cố lớn. Một ngày nào đó nó sẽ giúp tôi mua lại sự tự do của mình và lần nữa được sở hữu trang trại của riêng tôi.'

Thời gian trôi đi và chủ nhân của ta ngày càng mong ngóng ta bán bánh về. Ông ấy chờ khi ta trở lại để háo hức đếm và chia tiền. Ông ấy cũng thúc giục ta tìm kiếm nhiều nơi để bán và kiếm được nhiều tiền hơn.

Ta thường ra ngoài cổng thành để thu hút thêm những người giám sát nô lệ đang xây tường. Ta ghét phải quay lại để chứng kiến cảnh tượng kinh hoàng kia, nhưng mấy người giám sát ở đó luôn sẵn sàng mua rất nhiều bánh. Một ngày nọ, ta ngạc nhiên khi thấy Zabado đang xếp hàng chờ để gạch được bỏ vào giỏ của anh ta. Trông anh ta gầy guộc, hốc hác, và lưng anh ta thì kín những vết sẹo, lở loét từ những trận đòn roi của người giám sát. Ta rất tiếc cho anh ấy và đưa cho anh một chiếc bánh. Anh ta nhanh chóng ăn ngấu nghiến như một con thú đói. Nhìn thấy ánh tham lam trong mắt anh ta, ta sợ hãi chạy đi trước khi anh ta có thể cướp lấy khay bánh.

'Tại sao anh phải làm việc chăm chỉ như vậy?' Một ngày nọ, Arad Gula hỏi ta. Giống như việc cháu đã hỏi ta ngày trước, cháu còn nhớ chứ? Ta liền kể lại cho Arad Gula những gì Megiddo nói về lao động và cách ta đã biến lao động trở thành người bạn thân của mình. Ta tự hào khoe với ông túi tiền nặng trĩu những đồng lẻ của

mình, và kể cho ông về kế hoạch mua lại sự tự do của bản thân.

'Khi có được tự do, anh sẽ làm gì?' Ông hỏi.

'Khi đó', ta trả lời, 'Cháu sẽ trở thành một thương gia.'

Hồi sau, Arad Gula trải lòng với ta. Ông thú nhận một điều ta không thể ngờ tới. 'Anh có biết tôi cũng là một nô lệ không. Bây giờ, tôi đang hợp tác kinh doanh với chủ nhân của mình'."

"Dừng lại", Hadan Gula yêu cầu. "Cháu không muốn nghe bất cứ lời bôi nhọ nào về ông nội cháu. Ông không phải là nô lệ." Đôi mắt chàng trai trẻ hừng hực lửa giận.

Sharru Nada bình tĩnh nói: "Ta tôn trọng cách ông ấy đã vượt lên sự bất hạnh của mình để trở thành một công dân gương mẫu của Damascus. Cháu có thực sự là cháu trai của ông ấy không? Cháu có đủ can đảm để đối mặt với sự thật không? Hay cháu thích sống dưới những ảo tưởng sai lầm hơn?"

Hadan Gula ngồi thẳng dậy trên lưng ngựa. Với giọng nói nén lại những xúc cảm sâu sắc, cậu ta trả lời: "Ông cháu là một người được mọi người yêu quý. Ông đã làm vô số việc tốt. Khi nạn đói đến, chính ông đã bỏ tiền túi của mình ra để mua lương thực từ Ai Cập và đoàn xe của ông đã mang lương thực đến Damascus, phân phát cho mọi người dân? Vậy mà giờ đây ông lại nói ông cháu chỉ là một nô lệ bị coi thường ở Babylon."

"Nếu ông ấy vẫn là một nô lệ ở Babylon thì ông ấy hẳn đã bị coi thường, nhưng bằng sự nỗ lực của chính mình, ông ấy đã trở thành một người đàn ông được tôn kính ở Damascus, các vị thần thực sự đã bỏ qua những bất hạnh và tôn trọng ông ấy." Sharru Nada trả lời.

"Sau khi thú nhận với ta rằng ông cũng là một nô lệ", Sharru Nada tiếp tục, "ông ấy đã kể với ta, ông ấy từng lo lắng tới mức nào về chuyện có lại được sự tự do. Khi ông ấy đã có đủ tiền để tự do, ông lại băn khoăn không biết mình nên làm gì. Ông ấy không bán được tốt như trước nữa, và sợ phải từ bỏ sự hỗ trợ của chủ nhân mình"[1].

[1] Phong tục nô lệ ở Babylon cổ đại cũng được pháp luật quy định chặt chẽ, mặc dù nghe có vẻ không phù hợp với thời hiện đại. Ví dụ, một nô lệ có thể sở hữu bất kỳ loại tài sản nào, kể cả nô lệ khác, và chủ của anh ta không có quyền gì với tài sản ấy. Nô lệ kết hôn tự do với những người không phải nô lệ. Con của những bà mẹ tự do sẽ được tự do.

Hầu hết các thương nhân thành phố đều là nô lệ. Nhiều người trong số này đã hợp tác với chủ của họ và trở nên giàu có theo cách riêng của họ.

"Ta đã phản đối sự thiếu quyết đoán của ông ấy: 'Không được bám lấy chủ nhân nữa. Hãy một lần nữa lấy lại cảm giác được là người tự do. Hãy hành động như một người tự do và thành công như một người tự do! Hãy quyết định mục tiêu của mình và sau đó công việc sẽ giúp ta đạt được mục đích đó!' Arad Gula nói rằng ông ấy rất vui vì được ta chỉ trích cho thức tỉnh để bước ra khỏi sự hèn nhát của bản thân mình."

"Một ngày nọ, ta đi ra ngoài phía cổng thành một lần nữa và ngạc nhiên khi thấy đám đông lớn tụ tập ở đó. Khi ta hỏi người đàn ông chuyện gì đang xảy ra, anh ta trả lời: 'Anh chưa biết sao? Một tên nô lệ bỏ trốn đã giết lính của nhà vua và bị đưa ra công lý, hôm nay hắn sẽ bị kết án tử hình. Ngay cả chính nhà vua cũng tới xem'."

"Đám đông lớn tụ họp quanh khu vực đó khiến ta sợ khay bánh của mình sẽ bị dập nát nếu cố chen vào xem. Vậy là ta trèo lên bức tường chưa được xây xong để nhìn qua đám đông. Ta thật may mắn khi thấy Nebuchadnezzar vĩ đại đang cưỡi trên chiếc xe ngựa vàng của mình. Chưa bao giờ trong đời ta được chiêm ngưỡng một nhân vật tầm cỡ như vậy, ông ấy khoác trên mình áo choàng với tấm vải dát vàng và nhung."

"Ta không nhìn được tên nô lệ nhưng có thể nghe thấy tiếng thét của hắn. Ta tự hỏi làm thế nào mà một người cao quý như vị vua vĩ đại của chúng ta lại có thể chứng kiến những đau đớn như vậy. Nhưng khi ta thấy ông ấy cười và đùa giỡn với các vị quý tộc khác, ta nhận ra ông ấy là một người tàn nhẫn và hiểu tại sao hành động vô nhân tính trên bức tường đang xây dựng lại có thể diễn ra."

"Sau khi tên nô lệ chết, xác hắn bị treo trên cột bằng một sợi dây buộc vào chân để mọi người có thể nhìn thấy. Vào lúc đám đông bắt đầu tan rã, ta tiến lại gần xem. Trên bộ ngực đầy lông là hình xăm hai con rắn quấn vào nhau. Hắn chính là Cướp Biển."

"Lần tiếp theo ta gặp Arad Gula, ông ấy đã trở thành một con người khác. Ông ấy nhiệt tình chào đón ta: 'Kìa, nô lệ mà anh biết giờ đã là một người tự do. Những lời anh nói với tôi thật kỳ diệu. Doanh số và lợi nhuận của tôi tăng lên nhiều. Vợ tôi bây giờ vui mừng khôn xiết. Cô ấy là một người phụ nữ tự do, là cháu gái của

chủ nhân. Cô ấy mong muốn chúng tôi được chuyển đến một thành phố mới, nơi không có người nào biết tôi từng là nô lệ. Như vậy, con của chúng tôi sẽ không bị ảnh hưởng bởi quá khứ dơ bẩn của cha chúng. Công việc đã trở thành người trợ giúp tốt nhất của tôi. Công việc đã cho phép tôi lấy lại sự tự tin và kỹ năng bán hàng của mình'."

"Ta rất vui vì giúp được ông ấy, bất kể đó chỉ là một chuyện nhỏ bé, và ta đã được trả ơn bằng những lời khích lệ ông ấy dành cho ta."

"Một buổi tối nọ, Swasti đến gặp ta, buồn rầu vô cùng: 'Chủ nhân của chúng ta đang gặp rắc rối lớn. Tôi rất lo lắng cho ông ấy. Vài tháng trước, ông ấy đã mất một số tiền lớn ở bàn cược. Ông ấy vẫn chưa trả được tiền cho người nông dân. Ông ấy cũng không trả được tiền người cho vay. Họ đang giận dữ và đang đe dọa ông ấy.'

'Tại sao chúng ta phải lo lắng cho sự điên rồ của ông ấy. Chúng ta không phải người chăm sóc ông ta.' Ta đã trả lời một cách thiếu suy nghĩ.

'Chàng trai ngốc nghếch này, anh không hiểu. Ông ấy đã thế tên của anh với người cho vay để có một khoản. Hắn ta có thể bắt giữ và bán anh theo đúng luật pháp. Tôi không biết phải làm gì bây giờ. Ông ấy là một chủ nhân tốt. Tại sao chứ? Ôi tại sao những rắc rối như vậy lại đến với ông ấy chứ?'"

"Nỗi sợ của Swasti không phải là vô căn cứ. Vào sáng hôm sau, khi ta đang làm bánh, người cho vay tiền đã quay lại với một người mà anh ta gọi là Sasi. Người đàn ông này nhìn ta và nói trông ta được việc đấy."

"Người cho vay tiền không đợi chủ nhân của ta quay trở lại mà bảo Swasti nói với ông ấy rằng ta đã được đem đi. Chỉ với chiếc áo choàng và ví tiền được treo an toàn ở thắt lưng, ta đã phải vội vã rời khỏi lò nướng bánh mì đang làm dở."

"Ta bị cuốn vào vòng xoáy đau khổ khi phải chứng kiến mọi hy vọng của mình bị cắt đứt và ném xuống biển. Một lần nữa, ván đánh cược và men rượu đã gây thảm họa cho ta."

"Sasi là một người đàn ông cộc cằn. Khi anh ta dẫn ta đi khắp thành phố, ta đã cố gắng nói với anh ta về những thành tích công việc tốt ở chỗ của Nananaid, và ta nói rằng ta hy vọng được tiếp tục làm những việc tốt ấy cho anh ta. Lời đáp lại của anh ta không hề khuyến khích ta thêm một chút nào:

‘Tôi không thích công việc này. Chủ nhân của tôi cũng không thích nó. Nhà vua đã ra lệnh cho ông ta cử tôi đi xây dựng một phần của Kênh đào lớn. Chủ nhân dặn Sasi mua thêm nô lệ làm việc chăm chỉ và hoàn thành công việc càng nhanh càng tốt. Ha, làm gì có người nào hoàn thành một công việc lớn tới chừng ấy nhanh chóng được cơ chứ?’”

“Hãy hình dung một sa mạc không bóng cây mà chỉ toàn những những cây bụi thấp, mặt trời thì nắng cháy trên đầu, và nước trong thùng thì cũng bị hâm nóng đến mức chúng ta hiếm khi có thể uống được. Rồi hãy hình dung ra những hàng dài người xếp hàng, đi xuống vực sâu khai phá và chất đất lên giỏ, đi lên đi xuống trên những con đường mòn đất mềm và lở từ sáng sớm tới tối muộn. Hãy hình dung thức ăn thì được đổ ra trên các máng mở như những máng lợn. Bọn ta không có lều, không có giường rơm.

Ta đã bị mắc kẹt vào tình huống tệ hại này đấy. Ta chôn túi tiền của mình ở một vị trí bí mật, nhưng bây giờ chẳng biết mình có khi nào có thể đào nó lên được nữa hay không.”

“Lúc đầu, ta làm việc rất chăm chỉ, nhưng tháng ngày trôi qua, tinh thần của ta đã cạn mòn. Sau đó, cơn say nắng trói lấy cơ thể mệt mỏi của ta. Ta mất cảm giác ngon miệng và hiếm khi có thể được ăn thịt cừu và rau nữa. Vào buổi đêm, ta lại trở mình trong cơn mất ngủ khôn nguôi.”

“Trong lúc khốn khổ, ta tự hỏi liệu Zabado có phải là người đã có kế hoạch tốt nhất, trốn làm việc và giữ cho tấm lưng mình không bị hỏng. Tuy nhiên, ngay sau đó, ta nhớ lại lần cuối nhìn thấy anh ta và biết kế hoạch của anh ta đã không thành công.”

“Ta lại nghĩ về Cướp Biển với sự giận dữ của anh ta, và tự hỏi liệu chém giết có phải là câu trả lời. Nhưng ta nhớ lại cơ thể rỉ máu của anh trên cột hành hình và biết kế hoạch đó của anh ta cũng vô dụng.”

“Sau đó, ta nhớ lại hình ảnh cuối cùng về Megiddo. Bàn tay anh ta chai sạn vì làm việc chăm chỉ nhưng trái tim anh ta rất nhẹ nhàng. Anh ta đã có kế hoạch tốt nhất.”

“Nhưng ta cũng sẵn sàng chăm chỉ làm việc như Megiddo; anh ta chắc chắn không thể làm việc chăm chỉ hơn ta được. Vậy tại sao công sức lao động của ta không mang lại hạnh phúc và thành công? Là lao động đã mang lại hạnh phúc cho Megiddo, hay chỉ các vị thần mới có thể đem lại hạnh phúc và thành công? Chẳng lẽ

ta sẽ phải lao động cật lực cho tới hết cuộc đời và không bao giờ đạt được ước muốn, không thể có được hạnh phúc và thành công? Tất cả những câu hỏi này khuấy đảo tâm trí ta, mà không có câu trả lời. Thật sự ta đã vô cùng bối rối."

"Vài ngày sau, ta dường như đã hết sức chịu đựng và những câu hỏi của ta thì vẫn chưa được trả lời, Sasi cho gọi ta. Một người đưa tin nói rằng chủ nhân của ta sẽ đưa ta trở lại Babylon. Ta đào túi tiền quý giá lên, bọc vào trong chiếc áo choàng rách nát của mình và lên đường trở về."

"Khi bọn ta quay về Babylon, những suy nghĩ như một cơn bão cuốn ta đi và cứ chạy mòng mòng trong cái đầu đang lên cơn sốt của ta. Ta dường như đang nhẩm lại những lời cầu nguyện kỳ lạ của thị trấn Harroun quê hương ta:

Đến với ta như một cơn lốc,

Cuốn ta đi như một cơn bão,

Con đường ta chẳng thể nào chạy theo,

Số phận ta chẳng thể nào báo trước.

Có phải ta đang bị trừng phạt vì ta không biết số phận của mình không? Những nỗi khổ và thất vọng mới đang chờ đợi ta phía trước là gì đây chứ?"

"Khi về tới sân trước của chủ nhân ta, cháu không thể hình dung được ta đã ngạc nhiên thế nào khi thấy Arad Gula đang đợi ta ở đó. Ông ấy giúp ta xuống ngựa và ôm lấy ta như một người anh em đã thất lạc từ lâu."

"Bọn ta lại tiếp tục lên đường, ta đáng ra phải đi theo ông ấy dưới danh phận của một nô lệ, nhưng ông nhất quyết không để ta làm thế. Ông ấy khoác tay lên vai ta nói: 'Tôi đã lùng sục đi tìm anh khắp nơi. Khi gần như đã hết hy vọng, tôi đã gặp được Swasti. Bà ấy kể về người cho vay tiền, và chính ông ta đã chỉ tôi đến tìm chủ nhân của anh. Ông ta bắt chẹt tôi phải trả một khoản tiền lớn, nhưng con người anh đáng với số tiền ấy, những triết lý và tinh thần làm giàu của anh là nguồn cảm hứng cho thành công mới của tôi.'

'Triết lý của Megiddo, không phải của tôi', ta đã ngắt lời.

'Megiddo và anh. Nhờ cả hai, chúng ta sẽ đến Damascus và tôi cần

anh làm đối tác của mình. Nghe này', ông ấy thốt lên, 'Anh sẽ là một người tự do kể từ giây phút này!' Nói rồi, ông rút ra từ bên dưới chiếc áo choàng phiến đất sét mang tên ta. Ông giơ lên cao và ném phiến đất sét tan thành từng mảnh nhỏ xuống dưới sàn. Ông vùi chân giẫm lên những mảnh vỡ cho đến khi chúng chỉ còn là những hạt bụi."

"Những giọt nước mắt biết ơn tràn ngập trong mắt ta. Ta biết mình là người đàn ông may mắn nhất ở Babylon."

"Cháu thấy đấy, lao động trở thành bạn thân của ta vào những thời điểm ta khó khăn nhất. Chính tinh thần lao động đã giúp ta thoát khỏi cảnh lao động khổ sai trên công trình xây dựng ở các bức tường Babylon. Chính tinh thần lao động của ta cũng đã gây ấn tượng với ông cháu, khiến ông ấy quyết định chọn ta làm đối tác kinh doanh."

Hadan Gula hỏi: "Có phải lao động là chìa khóa thành công bí mật của ông nội không?"

"Đó là chìa khóa duy nhất ông ấy biết tới, kể từ khi ta quen ông", Sharru Nada trả lời. "Ông cháu rất yêu công việc. Các vị thần đánh giá cao những nỗ lực của ông và đã ban thưởng cho ông một cách hào phóng."

"Cháu bắt đầu hiểu rồi", Hadan Gula nói trầm tư. "Chính lao động đã thu hút những người bạn ngưỡng mộ sự chăm chỉ và thành công của ông. Chính lao động đã mang lại cho ông những vinh dự mà ông trao ở Damascus. Chính lao động đã mang lại cho ông tất cả những điều mà cháu được hưởng. Vậy mà cháu lại nghĩ lao động chỉ dành cho nô lệ."

"Cuộc sống rất phong phú với nhiều thú vui để con người tận hưởng", Sharru Nada bình luận. "Mỗi thú vui đều có vị trí của nó, ta rất vui vì lao động không phải là thú vui chỉ dành riêng cho nô lệ. Nếu đó là thật, có lẽ ta sẽ bị tước đi niềm vui lớn nhất của mình. Ta yêu thích nhiều thứ, nhưng không gì có thể thay thế được công việc."

Sharru Nada và Hadan Gula cưỡi ngựa trong bóng của những bức tường cao chót vót dẫn đến cánh cổng đồng đồ sộ của thành Babylon. Khi họ gần tới nơi, những người gác cổng giật mình và kính cẩn chào họ như một công dân đáng kính. Sharru Nada ngẩng cao đầu, dẫn đoàn lữ hành dài qua cổng và đi dọc lên các con đường trong thành phố.

“Cháu đã luôn mong ước được trở thành một người đàn ông như ông cháu”, Hadan Gula tâm sự, “Cháu chưa bao giờ biết ông cháu từng là người như thế nào. Nhưng giờ ông đã cho cháu thấy. Bây giờ cháu đã hiểu, và cháu càng ngưỡng mộ ông cháu, và có thêm quyết tâm để được như ông. Cháu sợ rằng mình sẽ không bao giờ trả hết ân nghĩa ông đã chỉ cho cháu chìa khóa thành công. Kể từ hôm nay, cháu sẽ tận dụng chiếc chìa khóa ấy. Cháu sẽ bắt đầu ở một xuất phát khiêm tốn như ông cháu đã từng, vì điều ấy phản ánh chính xác vị trí hiện tại của cháu hơn là những bộ trang sức và áo choàng đẹp.”

Nói rồi, Hadan Gula tháo hết đồ trang sức bằng đá quý và những chiếc nhẫn sang trọng. Anh hí ngựa lùi lại, đi đằng sau Sharru Nada như để thể hiện sự kính trọng người dẫn đầu đoàn lữ hành.

Khái quát về lịch sử Babylon

Trong suốt chiều dài lịch sử, gần như không có thành phố nào có thể so sánh được với sự huy hoàng của Babylon. Chỉ cái tên của thành phố này đã mang hàm nghĩa về sứ giàu có và lộng lẫy. Kho báu vàng bạc của thành phố xa hoa hơn bất cứ đâu. Chúng ta sẽ nhanh chóng liên tưởng tới hình ảnh của một thành phố giàu có nằm giữa vùng khí hậu nhiệt đới dồi dào, được bao quanh bởi tài nguyên thiên nhiên phong phú từ rừng và các mỏ quặng. Nhưng thực tế không phải vậy. Thành phố Babylon nằm bên cạnh sông Euphrates, trong một thung lũng khô cằn và bằng phẳng. Không có rừng, không có mỏ, thậm chí không có đá để xây dựng: Thành phố thậm chí không nằm trên tuyến đường thương mại. Lượng mưa hằng năm thậm chí không đủ để nông dân có thể trồng trọt.

Babylon là một minh chứng nổi bật về khả năng đạt được những mục tiêu vĩ đại của con người bằng bất cứ phương tiện nào có sẵn. Tất cả nguồn lực hỗ trợ thành phố này đều do con người xây dựng, phát triển. Sự giàu có của thành phố đều là do con người tạo ra.

Babylon chỉ sở hữu hai nguồn tài nguyên thiên nhiên duy nhất - đất đai màu mỡ và nước tưới tiêu từ dòng sông. Bằng một trong những thành tựu kỹ thuật vĩ đại nhất của thời đại và cả trong suốt chiều dài lịch sử, các kỹ sư người Babylon đã chuyển hướng nước của sông bằng các con đập và kênh tưới tiêu trải rộng mênh mông. Ở khắp thung lũng khô cằn đó, họ đã sử dụng những con kênh như vậy để dẫn nước mang lại sự sống màu mỡ cho vùng đất. Công trình này được xếp hạng trở thành một trong số các kỳ công kỹ thuật đầu tiên được biết đến trong lịch sử. Những vụ mùa dồi dào có được nhờ hệ thống thủy lợi Babylon là điều mà thế giới chưa từng thấy trước đó.

May mắn thay, trong suốt thời gian tồn tại, Babylon được cai trị bởi những vị vua thực hiện các cuộc chinh phục và cướp bóc chỉ vì tình cờ. Mặc dù thành phố từng rơi vào nhiều cuộc chiến tranh,

hầu hết trong số đó chỉ xảy ra ở địa phương hoặc các cuộc phòng thủ chống lại những kẻ chinh phục đầy tham vọng đến từ nhiều quốc gia, những kẻ thèm muốn kho báu tuyệt vời của Babylon. Chính vì vậy, người trị vì xuất sắc của Babylon sẽ còn sống mãi với lịch sử vì sự thông thái, chí tiến thủ và sự công bằng của họ. Babylon không tạo ra các quốc vương luôn tìm cách chinh phục thế giới để buộc tất cả các quốc gia khác phải tỏ lòng tôn kính với sự tự cao tự đại của họ.

Babylon hiện giờ đã không còn tồn tại như một thành phố nữa. Khi nguồn nhân lực xây dựng và duy trì thành phố trong hàng ngàn năm bị rút dần, nó nhanh chóng trở thành một đống đổ nát hoang tàn. Các di chỉ còn lại của thành phố ở châu Á nằm ở khoảng sáu trăm dặm về phía Đông của kênh đào Suez, ngay phía Bắc của Vịnh Ba Tư. Khoảng ba mươi độ vĩ độ so với đường xích đạo, ngang với Yuma, Arizona. Thành phố cũng có khí hậu nóng và khô tương tự như thành phố ở Mỹ.

Ngày nay, tại thung lũng Euphrates này, nơi từng là một khu vực nông nghiệp đông dân cư được tưới tiêu đầy đủ, giờ đã trở về khung cảnh sa mạc khô cằn. Chỉ có cỏ dại và cây bụi sa mạc trụ vững lại được trước gió cát. Đã qua rồi những cánh đồng màu mỡ, những thành phố hùng vĩ và những đoàn lữ hành trải dài chất đầy hàng hóa phong phú. Toán người Ả Rập du mục sống qua ngày bằng việc chăm sóc đàn gia súc nhỏ là cư dân duy nhất của vùng đất. Cuộc sống ở đó đã như vậy kể từ khi Công nguyên bắt đầu.

Nằm rải rác trong thung lũng này là những ngọn đồi đất. Trong nhiều thế kỷ, người qua lại đây không coi chúng là thứ gì đặc biệt. Cuối cùng, chỉ có các nhà khảo cổ mới bị thu hút bởi những mảnh gốm vỡ và gạch bị cuốn trôi xuống do cơn mưa hiếm hoi. Các nhóm thám hiểm được tài trợ bởi viện bảo tàng châu Âu và Mỹ, được gửi đến đây để khai quật lịch sử. Qua quá trình tìm kiếm, tàn tích cổ đại của thành phố nhanh chóng lộ ra. Người ta gọi chúng là ngôi mộ của thành phố.

Babylon là một trong số những ngôi mộ đó. Trong khoảng hai mươi thế kỷ, gió đã thổi bụi sa mạc che lấp đi mọi tàn tích của thành phố. Do được xây dựng bằng gạch, nên tất cả các bức tường đã tan rã và trở về với cát bụi. Đó là Babylon ngày nay, thành phố giàu nhất thế giới cổ đại, giờ chỉ còn là một đống bụi bẩn, bị bỏ hoang từ lâu đến nỗi không ai còn sống biết đến cái tên ấy cho đến khi chúng được phát hiện nhờ công sức tỉ mẩn dọn dẹp sự tàn phá của thời gian trên đường phố và đống đổ nát của những ngôi đền

và cung điện cao quý.

Nhiều nhà khoa học coi nền văn minh Babylon và các thành phố khác trong thung lũng này là lâu đời nhất, và họ có bằng chứng xác đáng cho khẳng định đó. Các phân tích cho kết quả tuổi đời của tàn tích là khoảng 8.000 năm trở đi. Có một câu chuyện khá thú vị về việc các nhà khoa học tìm ra con số ấy. Trong tàn tích của Babylon, họ tìm được những mô tả về nhật thực. Các nhà thiên văn học hiện đại dễ dàng tính toán được thời gian khi nhật thực có thể nhìn thấy ở Babylon và từ đó thiết lập mối quan hệ giữa lịch của người thời đó và của chúng ta.

Bằng cách đó, các nhà khoa học đã chứng minh rằng 8.000 năm trước, người Sumer đã sinh sống ở Babylon trong các bức tường kiên cố. Người ta chỉ có thể phỏng đoán những thành phố tương tự như vậy đã tồn tại từ bao nhiêu thế kỷ trước. Cư dân của những thành phố này cũng không phải là những kẻ man rợ sống trong các bức tường. Họ là những người tinh khôn, có học thức. Cho đến nay, theo ghi chép, họ là những kỹ sư, nhà thiên văn học, nhà toán học, nhà tài chính đầu tiên và đồng thời cũng là những người phát minh ra chữ viết sớm nhất.

Hệ thống thủy lợi đã biến thung lũng khô cằn trở thành thiên đường cho nông nghiệp. Tàn tích còn lại của những kênh đào này vẫn được tìm thấy, mặc dù giờ đây trong kênh chỉ còn là những núi cát. Có những kênh đào khổng lồ tới mức, khi không có nước, hàng chục con ngựa có thể chạy theo hàng ngang dưới đáy kênh. Về mặt kích thước, những kênh đào ở Babylon có thể được so sánh ngang với các kênh lớn nhất ở Colourado và Utah.

Ngoài việc cung cấp tưới tiêu cho các vùng đất ở thung lũng, các kỹ sư của Babylon đã thực hiện một hệ thống công trình khổng lồ không kém. Với hệ thống thoát nước phức tạp, họ đã khai hoang được một khu vực đầm lầy rộng lớn ở cửa sông Euphrates và sông Tigris để đưa vùng đất đó vào canh tác.

Herodotus, nhà lữ hành và sử học Hy Lạp đã đến thăm Babylon khi thành phố này đang ở thời kỳ đỉnh cao và để lại cho chúng ta một mô tả về thành phố từ góc nhìn của người ngoài.

Các tác phẩm của ông đã miêu tả vô cùng chi tiết về thành phố và những phong tục khác thường của người dân. Ông cũng đề cập đến sự phì nhiêu của đất đai và những vụ mùa lúa mì, lúa mạch bội thu.

Vinh quang của Babylon đã phai mờ nhưng trí tuệ của thành phố vẫn được bảo tồn. Chúng ta biết được điều đó là nhờ phương thức ghi chép đặc biệt của họ. Ở thời cổ đại, giấy viết chưa được phát minh. Thay vào đó, họ chăm chỉ khắc chữ viết của mình lên những phiến đất sét ẩm. Khi viết xong, phiến đất sét được đem đi nung và cứng lại. Những phiến đất sét có kích thước khoảng 6 x 8 inch và dày 1 inch.

Các phiến đất sét này được sử dụng phổ biến như cách ghi chép của thế giới hiện đại ngày nay. Truyền thuyết, thơ ca, lịch sử, phiên âm, các sắc lệnh của hoàng gia, luật đất đai, quyền sở hữu, giấy ghi nợ và thậm chí cả những lá thư được sứ giả gửi đến các thành phố xa xôi đều được khắc lên tấm đất sét đó. Từ những phiến đất này, chúng ta có thể học được nhiều điều về các vấn đề cá nhân của người dân thời cổ đại. Chẳng hạn trên một phiến đá, thuộc về bộ hồ sơ của một thủ kho quốc gia, kể rằng vào một ngày nọ, một khách hàng đã mang một con bò đến và đổi lấy bảy bao lúa mì, ba bao được giao ngay thời điểm đó và bốn bao còn lại sẽ được vận chuyển tới tận tay của vị khách sau đó.

Bị chôn vùi ín trong các thành phố đã sụp đổ, các nhà khảo cổ đã phục hồi được toàn bộ thư viện gồm hàng trăm ngàn những phiến đá như thế. Một trong những kỳ quan nổi bật nhất của Babylon chính là những bức tường mênh mông bao quanh thành phố. Người xưa gọi chúng, cùng với kim tự tháp vĩ đại của Ai Cập là "Bảy kỳ quan của thế giới". Nữ hoàng Semiramis được cho là người đã dựng lên những bức tường đầu tiên trong lịch sử ban đầu của thành phố. Máy đào hiện đại không thể tìm thấy bất cứ dấu vết nào của các bức tường ban đầu. Chiều cao chính xác của các bức tường cũng không thể xác định được. Theo những văn bản ghi chép văn thư đầu tiên, chúng ta có thể ước tính chúng cao khoảng năm mươi đến sáu mươi feet, mặt ngoài được bọc bằng gạch nung và được bảo vệ bởi một hào nước sâu.

Những bức tường sau này nổi tiếng hơn được bắt đầu xây dựng khoảng sáu trăm năm trước thời Chúa Kitô bởi vua Nabopolassar. Ông đã lên kế hoạch xây dựng công trình với quy mô khổng lồ tới mức ông không thể sống được tới ngày nhìn thấy bức tường được hoàn thiện. Con trai ông, Nebuchadnezzar, một cái tên quen thuộc trong lịch sử Kinh Thánh, là người đã kết thúc công việc của cha mình.

Chiều cao và chiều dài của những bức tường đó có thể khiến chúng ta cảm thấy choáng váng. Theo thông tin đáng tin cậy, chiều cao của bức tường rơi vào khoảng một trăm sáu mươi feet,

tương đương với chiều cao của một tòa nhà văn phòng hiện đại mười lăm tầng. Tổng chiều dài ước tính là từ chín đến mười một dặm. Bức tường rộng tới mức một cỗ xe sáu ngựa có thể thoải mái chạy trên bức tường. Tuy nhiên, cấu trúc to lớn này bây giờ chỉ còn lại rất ít ngoại trừ các phần của nền móng và hào nước. Ngoài sự tàn phá của thiên nhiên, người Ả Rập đã phá hủy hoàn thoàn những gì còn lại do họ đã khai thác đá gạch cho các mục đích xây dựng khác.

Các đội quân chiến thắng hết lượt này tới lượt khác diễu hành qua các bức tường Babylon sau khi đã đánh bại những kẻ chinh phục trong thời đại chiến tranh đó. Một loạt các vị vua đã bao vây Babylon, nhưng luôn thất bại. Quân đội xâm lược ngày đó không hề yếu. Các nhà sử học đưa ra các con số lên tới 10.000 kỵ binh, 25.000 xe ngựa, và 1.200 trung đoàn lính bộ binh với 1.000 người trong một trung đoàn. Các đội quân thường mất tới hai hoặc ba năm để chuẩn bị và lắp ráp các vật liệu chiến tranh và kho thực phẩm dọc đường hành quân theo kế hoạch đánh chiếm.

Thành phố Babylon được tổ chức gần giống như một thành phố hiện đại. Có đường phố và cửa hàng. Những người bán hàng rong cũng thường đi rao qua các khu dân cư. Các linh mục hành lễ trong những ngôi đền tráng lệ. Sâu trong lòng thành phố là cung điện hoàng gia được bao quanh kính cẩn. Những bức tường bao quanh đó được cho là cao hơn cả các bức tường xung quanh thành phố.

Người Babylon có nền nghệ thuật rất phát triển. Họ thành thạo mọi ngành nghề bao gồm điêu khắc, hội họa, dệt, gia công vàng, sản xuất vũ khí kim loại và dụng cụ nông nghiệp. Thợ kim hoàn của họ có thể chế tạo ra mọi đồ trang sức nghệ thuật. Nhiều mẫu vật trang sức đã được tìm thấy ở các ngôi mộ của những công dân giàu có và hiện đang được trưng bày trong các bảo tàng hàng đầu thế giới.

Trong thời kỳ đầu của nhân loại, khi phần còn lại của thế giới vẫn còn đang chặt cây bằng rìu đầu đá, hoặc săn bắn và chiến đấu bằng giáo và mũi tên đá, thì người Babylon đã sử dụng rìu, giáo và mũi tên bằng đầu kim loại.

Người Babylon là những nhà tài chính và thương nhân thông thái. Theo như giới nghiên cứu đã tìm hiểu được, thì họ đã phát minh ra tiền tiêu như một phương tiện trao đổi cùng với các loại giấy khế ước và văn bản chứng minh tài sản.

Babylon chưa bao giờ bị chiếm bởi các thế lực thù địch mãi cho đến khoảng 540 năm trước Công nguyên. Ngay cả khi đó, các bức tường vẫn luôn đứng vững. Sự sụp đổ của Babylon là một câu chuyện bất thường. Cyrus, một trong những kẻ chinh phục vĩ đại thời kỳ đó, có ý định tấn công thành phố và hy vọng có thể chiếm được những bức tường bất khả xâm phạm. Các cố vấn của Nabonidus, Quốc vương Babylon thời bấy giờ, đã thuyết phục ông đi ra ngoài thành để đối mặt Cyrus và chủ động chiến đấu thay vì chờ đợi cho đến khi thành phố bị bao vây. Đội quân của Babylon đã thất bại và phải trốn chạy khỏi thành phố. Cyrus, sau đó, bước vào cánh cổng đã được mở rộng và chiếm thành một cách dễ dàng mà không gặp bất cứ sự kháng cự nào.

Sau đó, sức mạnh và uy tín của thành phố dần suy yếu cho đến vài trăm năm sau thì bị bỏ hoang, chỉ còn lại những cơn gió và bão tố đã đưa Babylon trở về với sa mạc mà cũng từ nơi đó sự hùng vĩ của thành phố được xây dựng. Babylon sụp đổ và không bao giờ có thể trở lại, nhưng nền văn minh Babylon thì còn tồn tại mãi mãi.

Thời gian có thể lật đổ được các bức tường kiêu hãnh bên ngoài những ngôi đền chót vót, nhưng trí tuệ của thành phố Babylon sẽ luôn trường tồn theo thời gian.